

Regeringens proposition

2000/01:50

Kreditupplysningslagen och dataskyddsdirektivet Prop.
2000/01:50

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 30 november 2000

Göran Persson

Lars-Erik Lövdén
(Justitiedepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

Propositionen innehåller förslag till ändringar i kreditupplysningslagen (1973:1173). Förslagen syftar i första hand till att anpassa kreditupplysningslagen till EG:s dataskyddsdirektiv och personuppgiftslagen (1998:204).

Lagändringarna ger förstärkningar i den enskildes integritetsskydd. De innebär i huvudsak följande.

- I kreditupplysningsverksamhet får uppgifter om fysiska personer samlas in endast för kreditupplysningsändamål.
- Personuppgiftslagens grundläggande krav på behandling av personuppgifter skall gälla också i kreditupplysningsverksamhet.
- Bestämmelserna om begränsningar för behandling av känsliga uppgifter anpassas till direktivet och personuppgiftslagen.
- Skyldigheten att informera i registerbesked och kreditupplysningskopior utökas. En begäran om registerbesked om en fysisk person skall göras skriftligen och vara egenhändigt undertecknad.
- En allmän bestämmelse om gallring av uppgifter införs.
- Bestämmelserna om rättelse av uppgifter skall omfatta inte endast felaktiga och missvisande uppgifter utan även uppgifter som annars har behandlats i strid med lagen.

I propositionen görs vidare bedömningen att uppgifter också i fortsättningen bör få behandlas utan att den enskilde har gett sitt samtycke till behandlingen, och det föreslås en uttrycklig bestämmelse om detta. Det föreslås även bestämmelser om datasäkerhet för uppgifter om juridiska personer.

Regeringen tar även upp frågan om användning av s.k. flödesinformation i kreditupplysningar avseende näringsidkare. Regeringen gör bedömningen att kreditupplysningslagen inte bör ändras för att möjliggöra en ökad användning av sådana uppgifter.

Vissa andra aktuella frågor som rör kreditupplysningsverksamhet behandlas inte i propositionen. En sådan fråga är vad som bör gälla för uppgifter om skuldsanering i kreditupplysningar. En annan gäller de problem som är förenade med att kreditupplysningar om näringsidkare får innehålla uppgifter med viss osäkerhet. Dessa frågor övervägs inom Regeringskansliet.

Registerförfattningsutredningen (SOU 1999:105) och Bulvanutredningen (SOU 1998:47) har lämnat vissa förslag som rör kreditupplysningsverksamhet. Dessa förslag bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

De här föreslagna lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 april 2001.

1	Förslag til riksdagsbeslut	
2	Förslag till lag om ändring i kreditupplysningslagen (1973:1173).....	5
3	Ärendet och dess beredning.....	11
4	Anpassning till dataskyddsdirektivet.....	13
4.1	Kreditupplysningslagen och dataskyddsdirektivet.....	13
4.2	Grundläggande krav.....	15
4.3	Behandling av uppgifter utan samtycke.....	19
4.4	Känsliga uppgifter m.m.	21
4.5	Gallring.....	25
4.6	Information till den registrerade	27
4.7	Rättelse	29
5	Flödesinformation.....	30
6	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.....	32
7	Ekonomiska konsekvenser av förslagen.....	33
8	Författningskommentar.....	34
Bilaga 1	Dataskyddsdirektivet.....	40
Bilaga 2	Sammanfattning av departementspromemorian.....	73
Bilaga 3	Departementspromemorian lagförslag.....	74
Bilaga 4	Datainspektionens rapport	78
Bilaga 5	Förteckning över remissinstanserna.....	81
Bilaga 6	Lagrådsremissens lagförslag.....	82
Bilaga 7	Lagrådets yttrande.....	88
	Protokollsutdrag	91
	Rättsdatablad.....	92

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i kreditupplysningslagen (1973:1173).

2 Förslag till lag om ändring i kreditupplysningslagen (1973:1173)

Prop. 2000/01:50

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om kreditupplysningslagen (1973:1173)² dels att 5, 6, 8 och 10–12 §§ skall ha följande lydelse,

dels att det närmast före 5 a, 9, 13, 14 och 23 §§ skall införas nya rubriker som skall lyda ”Informationsutbyte”, ”Utlämnande av upplysningar”, ”Överlåtelse och upplåtelse av register”, ”Tystnadsplikt” respektive ”Överklagande”,

dels att det närmast före 6, 8, 10, 11 och 12 §§ skall införas nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Kreditupplysningsverksamhet skall bedrivas så att den *ej* leder till otillbörligt intrång i personlig integritet genom innehållet i de upplysningar som förmedlas eller på annat sätt eller till att oriktiga eller missvisande uppgifter lagras eller lämnas ut.

Föreslagen lydelse

5 §

Kreditupplysningsverksamhet skall bedrivas så att den *inte* leder till otillbörligt intrång i personlig integritet genom innehållet i de upplysningar som förmedlas eller på annat sätt eller till att oriktiga eller missvisande uppgifter lagras eller lämnas ut. *För sådan behandling av personuppgifter som omfattas av personuppgiftslagen (1998:204) gäller i stället 9 § första stycket a, b och d–h den lagen.*

Uppgifter om fysiska personer får samlas in endast för kreditupplysningsändamål.

Vid helt eller delvis automatiserad behandling av uppgifter om juridiska personer skall den som bedriver kreditupplysningsverksamhet vidta lämpliga tekniska och organisatoriska säkerhetsåtgärder för att hindra att behandlingen sker på ett otillåtet sätt och att uppgifterna utsätts för otillåten insyn. Bestämmelser om säkerheten vid behandling av personuppgifter finns i 30–32 §§ personuppgiftslagen.

Utan hinder av 10 § personuppgiftslagen får personuppgifter be-

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (EGT L 281, 23.11.1995, s. 31, Celex 31995L0046).

² Lagen omtryckt 1981:737.

handlas utan samtycke i kreditupplysningsverksamhet. Den registrerade kan inte heller motsätta sig behandlingen.

Bestämmelsen i andra stycket tillämpas inte i den utsträckning det skulle strida mot bestämmelserna i tryckfrihetsförordningen eller yttrandefrihetsgrundlagen.

Känsliga uppgifter m.m.

6 §³

Uppgifter om en persons ras, etniska ursprung, politiska uppfattning, religiösa eller filosofiska övertygelse eller sexualliv får inte samlas in, lagras eller lämnas ut i kreditupplysningsverksamhet.

Uppgifter om sjukdom, hälso-tillstånd eller liknande får inte utan medgivande av Datainspektionen samlas in, lagras eller lämnas ut i kreditupplysningsverksamhet. Detsamma gäller uppgifter om att någon misstänks eller har dömts för brott eller har avtjänat straff eller undergått någon annan påföljd för brott eller har varit föremål för någon åtgärd enligt socialtjänstlagen (1980:620), lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård, lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård, lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, 11–14 §§ polislagen (1984:387), lagen (1976:511) om omhändertagande av berusade personer m.m. eller utlänningslagen (1989:529).

Ett medgivande som avses i andra stycket får lämnas endast om det finns synnerliga skäl.

Vad som anges i andra stycket

Uppgifter om en persons ras, etniska ursprung, politiska uppfattning, religiösa eller filosofiska övertygelse, *medlemskap i fackförening, hälsa* eller sexualliv får inte *behandlas* i kreditupplysningsverksamhet.

Uppgifter om lagöverträdelser som innefattar brott, domar i brottmål, straffprocessuella tvångsmedel eller administrativa frihetsberövanden får inte utan medgivande av Datainspektionen behandlas i kreditupplysningsverksamhet.

Vad som anges i andra stycket

³ Senaste lydelse 1997:556.

hindrar inte att uppgifter om betalningsförsummelser, kreditmissbruk eller näringsförbud *samlas in, lagras eller lämnas ut* i kreditupplysningsverksamhet.

hindrar inte att uppgifter om betalningsförsummelser, kreditmissbruk eller näringsförbud *behandlas* i kreditupplysningsverksamhet.

Gallring

8 §⁴

En uppgift om en fysisk person skall gallras när det inte längre är nödvändigt att bevara uppgiften med hänsyn till ändamålet med registret.

Kreditupplysningar om fysiska personer som inte är näringsidkare får inte innehålla uppgifter om omständigheter eller förhållanden som är av betydelse för bedömningen av personens vederhäftighet i ekonomiskt hänseende, om tre år förflutit från utgången av det år då omständigheten inträffade eller förhållandet upphörde. Uppgifter som inte får lämnas ut skall efter den angivna tiden gallras ut ur register som används i kreditupplysningsverksamhet. Gallringen skall göras så snart det kan ske och i vart fall innan en upplysning lämnas om den som uppgiften avser.

En uppgift om en fysisk person som inte är näringsidkare skall gallras senast när tre år har förflutit från utgången av det år då den omständighet inträffade eller det förhållande upphörde som uppgiften avser.

Registerbesked

10 §

Var och en har rätt att mot skälig avgift hos den som bedriver kreditupplysningsverksamhet få skriftligt besked om huruvida det i verksamheten *finns* uppgifter *lagrade* om honom *och, om det finns sådana uppgifter, vad de har för innehåll.*

Var och en har rätt att mot skälig avgift hos den som bedriver kreditupplysningsverksamhet få skriftligt besked om huruvida det i verksamheten *behandlas* uppgifter om honom. *Fysiska personer har rätt att en gång per kalenderår få ett besked gratis. Behandlas sådana uppgifter skall besked lämnas om*

a) vilka uppgifter som behandlas,

⁴ Senaste lydelse 1997:556.

b) om den registrerade är en fysisk person: varifrån uppgifterna har hämtats,

c) ändamålen med behandlingen och

d) till vilka mottagare eller kategorier av mottagare som uppgifterna lämnas ut.

Bestämmelserna i första stycket tillämpas inte i den utsträckning det skulle strida mot bestämmelserna i tryckfrihetsförordningen eller yttrandefrihetsgrundlagen.

En begäran om besked enligt första stycket om en fysisk person skall göras skriftligen och vara egenhändigt undertecknad.

Kreditupplysningskopia

11 §⁵

När en kreditupplysning om en fysisk person lämnas ut, skall till den som avses med upplysningen samtidigt och kostnadsfritt sändas ett skriftligt meddelande om de uppgifter, omdömen och råd som upplysningen innehåller rörande honom och om vem som har begärt upplysningen.

När en kreditupplysning om en fysisk person lämnas ut, skall till den som avses med upplysningen samtidigt och kostnadsfritt sändas ett skriftligt meddelande om

a) vem som bedriver kreditupplysningsverksamheten,

b) ändamålen med behandlingen,

c) de uppgifter, omdömen och råd som upplysningen innehåller om honom,

d) möjligheten att få rättelse av de uppgifter som rör honom, och

e) vem som har begärt upplysningen.

Vad som sägs i första stycket gäller också när en kreditupplysning lämnas om ett handelsbolag eller kommanditbolag.

Vad som sägs i första och andra stycket gäller inte kreditupplysningar som lämnas genom offentliggörande på ett sådant sätt som avses i tryckfrihetsförordningen eller yttrandefrihetsgrundlagen.

Vad som sägs i första och andra styckena gäller inte kreditupplysningar som lämnas genom offentliggörande på ett sådant sätt som avses i tryckfrihetsförordningen eller yttrandefrihetsgrundlagen.

⁵ Senaste lydelse 1997:556.

12 §⁶

Förekommer anledning till misstanke att en uppgift i kreditupplysning som lämnats under den senaste tolv månadersperioden eller i register som används i kreditupplysningsverksamhet är oriktig eller missvisande, skall den som bedriver verksamheten utan dröjsmål vidta skäligen åtgärder för att utreda förhållandet.

Visar sig uppgiften vara oriktig eller missvisande, skall den, om den förekommer i register, rättas, kompletteras eller uteslutas ur registret. Har uppgiften tagits in i en kreditupplysning som lämnats på annat sätt än som avses i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen, skall rättelse eller komplettering så snart det kan ske tillställas var och en som under den senaste tolv månadersperioden fått del av uppgiften. Har uppgiften under den senaste tolv månadersperioden lämnats i periodisk skrift eller i en kreditupplysningsverksamhet som bedrivs genom återkommande offentliggöranden enligt yttrandefrihetsgrundlagen, skall rättelse eller komplettering så snart det kan ske införas i ett följande nummer av skriften eller motsvarande form av offentliggörande enligt yttrandefrihetsgrundlagen. Vad som sägs i detta stycke gäller dock *icke*, om uppgiften uppenbarligen saknar betydelse för bedömningen av vederbörandes vederhäftighet i ekonomiskt hänseende.

Finns det anledning att misstänka att en uppgift som behandlas i kreditupplysningsverksamhet eller som har lämnats i en kreditupplysning under den senaste tolv månadersperioden är oriktig eller missvisande, eller att den annars har behandlats i strid med denna lag, skall den som bedriver verksamheten utan dröjsmål vidta skäligen åtgärder för att utreda förhållandet.

Visar det sig att uppgiften är oriktig eller missvisande, eller att den annars har behandlats i strid med lagen, skall den, om den förekommer i register, rättas, kompletteras eller uteslutas ur registret. Har en oriktig eller missvisande uppgift tagits in i en kreditupplysning som lämnats på annat sätt än som avses i tryckfrihetsförordningen eller yttrandefrihetsgrundlagen, skall rättelse eller komplettering så snart det kan ske tillställas var och en som under den senaste tolv månadersperioden fått del av uppgiften. Har uppgiften under den senaste tolv månadersperioden lämnats i en kreditupplysningsverksamhet som bedrivs genom återkommande offentliggöranden enligt yttrandefrihetsgrundlagen, skall rättelse eller komplettering så snart det kan ske införas i ett följande nummer av skriften eller motsvarande form av offentliggörande enligt yttrandefrihetsgrundlagen. Vad som sägs i detta stycke gäller dock *inte*, om uppgiften uppenbarligen saknar betydelse för bedömningen av vederbörandes vederhäftighet i ekonomiskt hänseende.

⁶ Senaste lydelse 1991:1563.

Har en fråga om rättelse eller liknande åtgärd tagits upp efter framställning från den som uppgiften avser, skall denne kostnadsfritt underrättas om huruvida sådan åtgärd vidtagits. Prop. 2000/01:50

1. Denna lag träder i kraft den 1 april 2001.

2. I stället för 5 § första stycket tillämpas 5 § i dess äldre lydelse i fråga om sådan behandling av personuppgifter för vilken 9 § personuppgiftslagen (1998:204) enligt övergångsbestämmelserna till den lagen inte är tillämplig.

Kreditupplysningslagen (1973:1173) innehåller regler för den yrkesmässigt bedrivna kreditupplysningsverksamheten. Lagen syftar i första hand till att undanröja riskerna för att kreditupplysningar medför otillbörligt intrång i de omfrågades personliga integritet eller leder till skada genom oriktiga eller missvisande uppgifter. Samtidigt är lagen avsedd att bidra till en effektivt fungerande kreditupplysningsverksamhet.

År 1991 tillkallades en särskild utredare för att se över kreditupplysningslagen (dir. 1991:69 och 1993:41), Kreditupplysningsutredningen. Utredaren presenterade sitt arbete i delbetänkandet EES-anpassning av kreditupplysningslagen (SOU 1992:22) och i slutbetänkandet Integritet och effektivitet på kreditupplysningsområdet (SOU 1993:110).

Europaparlamentet och rådet antog den 24 oktober 1995 direktivet 95/46/EG om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (dataskyddsdirektivet). Direktivet finns i *bilaga 1*.

År 1995 tillkallades en kommitté med uppgift att göra en total revision av datalagen (1972:289) och analysera på vilket sätt dataskyddsdirektivet skulle genomföras (dir. 1995:91), Datalagskommittén. Kommittén överlämnade år 1997 sitt betänkande Integritet Offentlighet Informations-teknik (SOU 1997:39). Kommitténs förslag ledde till personuppgiftslagen (1998:204). Personuppgiftslagen, som trädde i kraft den 24 oktober 1998, ersatte 1972 års datalag och genomförde direktivet i huvudsak (prop. 1997/98:44, bet. 1997/98:KU18, rskr. 1997/98:180). I förarbetena konstaterades att ett stort antal andra författningar, bl.a. kreditupplysningslagen, måste anpassas till direktivet och till personuppgiftslagen och att detta arbete skulle drivas vidare inom Regeringskansliet.

De flesta av Kreditupplysningsutredningens förslag har resulterat i lagstiftning (prop. 1996/97:65, bet. 1996/97:FiU23 och 27, rskr. 1996/97:274). Med hänsyn till Datalagskommitténs då pågående arbete lämnades dock frågor som behandlas i dataskyddsdirektivet eller som annars hade beröring med Datalagskommitténs arbete utanför lagstiftningsärendet. En fråga som inte togs upp är om kreditupplysningslagen bör fullständigt reglera vad som skall gälla på kreditupplysningsområdet eller om lagen bör samverka med andra lagar, särskilt numera personuppgiftslagen. En annan fråga som inte behandlades är frågan om datasäkerhet. Utanför lagstiftningsärendet lämnades också frågan om uppgifter skall få samlas in och lagras i kreditupplysningsverksamhet utan att den berörda personen har lämnat sitt samtycke till det.

På uppdrag av Justitiedepartementet har utarbetats promemorian Kreditupplysningslagen – anpassning till dataskyddsdirektivet (Ds 1998:44). I promemorian analyseras vilka ändringar som bör göras i kreditupplysningslagen med anledning av direktivet och personuppgiftslagen, varvid även de flesta av de återstående frågorna från Kreditupplysningsutredningens förslag behandlas. En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 2*. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 3*.

I olika sammanhang har framförts kritik, bl.a. från kreditupplysningsföretag, mot att kreditupplysningslagens grundläggande krav på hur kreditupplysningsverksamhet skall bedrivas kommit att ges en större

betydelse i praxis än som enligt kritikerna varit avsett när kraven infördes. Kritiken har skjutit in sig på att uppgifter om vidtagna inkassoåtgärder och uppgifter ur företags kundreskontra inte fått användas i kreditupplysningar om näringsidkare.

År 1997 uppdrog regeringen åt Datainspektionen att utreda vilka uppgifter om näringsidkare som bör få användas i kreditupplysningar. Datainspektionen redovisade uppdraget i en rapport samma år. Datainspektionens bedömning finns i *bilaga 4*.

Promemorian och rapporten har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 5*. Remissyttrandena finns tillgängliga i lagstiftningsärendet (Ju 98/2403).

I propositionen behandlar regeringen de förslag som lämnats i promemorian, kvarstående förslag från Kreditupplysningsutredningen samt de frågor som berörs i Datainspektionens rapport.

Flera remissinstanser har synpunkter och förslag i andra frågor som rör kreditupplysningsverksamhet. Dessa och andra frågor som aktualiserats under arbetet behandlas inte i propositionen.

En fråga som kommit upp är hur länge en uppgift om skuldsanering bör kvarstå innan den gallras ur kreditupplysningsregister. I dag kvarstår uppgiften om skuldsanering tre år efter det år då saneringen avslutades. Den frågan kommer att behandlas i en kommande departementspromemoria om skuldsanering m.m. I Regeringskansliet har också tagits upp de problem som är förenade med att kreditupplysningar om näringsidkare får innehålla uppgifter som är förenade med viss osäkerhet, t.ex. ansökningar om betalningsföreläggande.

Registerförfattningsutredningen (SOU 1999:105) föreslår vissa ändringar vad gäller sekretessen inom exekutionsväsendet som får betydelse för kreditupplysningsverksamhet. Betänkandet har remissbehandlats och bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Detsamma gäller för Bulvanutredningens förslag (SOU 1998:47) som även det berör kreditupplysningsverksamhet.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 12 oktober 2000 att inhämta Lagrådets yttrande över de lagförslag som finns i *bilaga 6*.

Lagrådets yttrande finns i *bilaga 7*. Lagrådet har godtagit förslagen men förordat att det i lagen införs en uttrycklig bestämmelse om den registrerades rätt att motsätta sig behandling av uppgifter. Lagrådet har också beträffande en lagändring föreslagit en övergångsbestämmelse. Regeringen har följt Lagrådets förslag. Lagrådets förslag och synpunkter i övrigt behandlas i avsnitten 4.3, 4.4 och 6 samt i författningskommentaren.

I förhållande till lagrådsremissens förslag har en bestämmelse som ger fysiska personer rätt till ett registerutdrag per år gratis lagts till. Dessutom har några språkliga och redaktionella ändringar gjorts.

4.1 Kreditupplysningslagen och dataskyddsdirektivet

Regeringens bedömning: Kreditupplysningslagen bör inte innehålla en heltäckande reglering, utan även personuppgiftslagen bör vara tillämplig på kreditupplysningsverksamhet.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens bedömning (se promemorian s. 21 f.).

Remissinstanserna instämmer i bedömningen eller lämnar den utan någon invändning.

Skälen för regeringens bedömning: Med kreditupplysningar avses uppgifter, omdömen eller råd som lämnas till ledning för bedömning av någons kreditvärdighet eller vederhäftighet i övrigt i ekonomiskt hänseende. Kreditupplysningslagen gäller för kreditupplysningar avseende såväl fysiska som juridiska personer. Sådan kreditupplysningsverksamhet som omfattas av lagen får, med vissa undantag, bedrivas endast efter tillstånd av Datainspektionen. Lagen ställer upp vissa grundläggande krav på hur verksamheten skall bedrivas. Särskilda och strängare regler gäller för känsliga uppgifter, t.ex. uppgifter om etniskt ursprung, brott eller hälsa. Uppgifter om fysiska personer som inte är näringsidkare skall gallras efter tre år. När en kreditupplysning om en fysisk person lämnas ut, skall den omfrågade få en kreditupplysningskopia. Var och en har rätt att få besked om vilka uppgifter som finns registrerade om honom eller henne. I kreditupplysningslagen finns även bestämmelser om bl.a. skadestånd.

Kreditupplysningar avseende fysiska personer utgör som regel personuppgifter. För behandling av personuppgifter finns en generell reglering i dataskyddsdirektivet vilket har genomförts i svensk rätt i personuppgiftslagen. Regleringen omfattar uppgifter om fysiska personer men inte uppgifter om juridiska personer. Den gäller inte för all behandling utan är begränsad till automatiserad behandling och viss strukturerad manuell behandling. Sålunda ryms den behandling som i praktiken kan innebära störst risker för den enskildes integritet. Till skillnad från kreditupplysningslagen innehåller direktivet och personuppgiftslagen inte något allmänt krav på tillstånd innan personuppgifter får behandlas, utan regleringen bygger i stället på anmälningsskyldighet. Sådana personuppgifter som innebär särskilda risker får dock behandlas först efter förhandskontroll. Vid behandling av personuppgifter skall vissa grundläggande krav följas. I likhet med kreditupplysningslagen gäller strängare regler för uppgifter som är särskilt känsliga. Utgångspunkten är vidare att det krävs att den registrerade har gett sitt samtycke för att någon skall få behandla uppgifter om honom eller henne. Information om behandlingen skall lämnas till den registrerade, både självmant och efter ansökan. Även regler om skadestånd finns.

För kreditupplysningsverksamhet gäller sålunda både kreditupplysningslagen och personuppgiftslagen. Kreditupplysningsutredningen tog upp frågan om kreditupplysningslagen inte i stället borde innehålla en heltäckande reglering (se SOU 1993:110 s. 114 f.). Utredningen hän-

visade bl.a. till att den rådande ordningen innebär olägenheter eftersom kreditupplysningsföretagen måste följa inte bara kreditupplysningslagen utan också andra författningar, främst den då gällande datalagen som alltså nu har ersatts av personuppgiftslagen. Utredningen ansåg att kreditupplysningslagen så fullständigt som möjligt borde regleras vad som skall gälla på kreditupplysningsområdet.

Frågan tas också upp i promemorian. Där görs den bedömningen att behandling av personuppgifter i kreditupplysningsverksamhet bör regleras i första hand genom personuppgiftslagen.

Det skulle i och för sig kunna innebära praktiska fördelar, inte minst för kreditupplysningsföretagen, om alla de bestämmelser som är relevanta för verksamheten fanns samlade i kreditupplysningslagen. Regeringen instämmer likväl i promemorians och remissinstansernas bedömning att det inte är lämpligt att låta kreditupplysningslagen innehålla en heltäckande reglering. Personuppgiftslagen är avsedd att vara allmänt tillämplig och innehålla generella regler. Behovet av särregler för vissa verksamheter förutses bli tillgodosett genom andra författningar. Av personuppgiftslagen följer sålunda att bestämmelser i en annan lag eller en förordning skall gälla om de avviker från personuppgiftslagen (2 §). I författningar för andra verksamheter som regleras av personuppgiftslagen, t.ex. beträffande polisregister och hälsodata- och vårdregister, har inte införts någon fullständig reglering. I stället har man där bara tagit in de bestämmelser som speciellt reglerar verksamheten eller som annars ansetts lämpligen bära finnas i författningen. En annan ordning skulle också göra kreditupplysningslagen otymplig. Kreditupplysningslagen bör alltså inte innehålla en heltäckande reglering, utan även personuppgiftslagen bör vara tillämplig i kreditupplysningsverksamhet.

När kreditupplysningslagen anpassas till personuppgiftslagen och direktivet bör utgångspunkten således vara att lagen skall innehålla de bestämmelser om behandling av personuppgifter som avviker från personuppgiftslagen. Även om kreditupplysningslagen sålunda inte skall innehålla en fullständig reglering, bör ändå eftersträvas att lagen reglerar de frågor som är av särskild betydelse för kreditupplysningsverksamhet. Det bör alltså inte vara uteslutet att vissa väsentliga bestämmelser finns i kreditupplysningslagen trots att de egentligen inte avviker från personuppgiftslagens bestämmelser. Som understryks i promemorian är det en fördel om kreditupplysningslagens bestämmelser kan behållas. Bestämmelserna har fungerat väl och både myndigheter och företag är väl förtrogna med dem. Några mera genomgripande ändringar i kreditupplysningslagen är inte heller påkallade. Av följande avsnitt i propositionen framgår att ändringar dock bör göras i bestämmelserna i 5 § med allmänna krav, i 6 § om känsliga uppgifter och i 8 § om gallring. Justeringar bör också göras i bestämmelserna i 10 § om registerbesked, i 11 § om kreditupplysningskopia och i 12 § om rättelse. I enlighet med promemorians bedömning krävs inte några andra ändringar. Det kan här bara nämnas att tillståndsreglerna i 3 och 4 §§ är förenliga med direktivet (jfr artikel 20 och punkterna 53 och 54 i ingressen till direktivet).

Sambandet med personuppgiftslagen bör göras tydligare genom att rubriker införs i kreditupplysningslagen som anknyter till de rubriker som finns i personuppgiftslagen. I promemorian föreslås det också att det i

inledningen till kreditupplysningslagen tas in en bestämmelse för att poängtera att personuppgiftslagens bestämmelser som regel gäller också för sådan behandling av personuppgifter som sker i kreditupplysningsverksamhet. Som bl.a. Hovrätten över Skåne och Blekinge påpekar gäller emellertid detta redan genom 2 § personuppgiftslagen (jfr Lagrådets yttrande i prop. 1997/98: 97 s. 265). En bestämmelse som markerar förhållandet till personuppgiftslagen kan visserligen ha ett pedagogiskt värde och har därför tagits in i rena registerförfattningar (jfr anf. prop. s. 168). Särskilt med hänsyn till de förslag till andra ändringar i lagen som lämnas i propositionen (t.ex. i 5 §, se följande avsnitt) synes det emellertid inte vara tillräckligt motiverat att ha en sådan bestämmelse i kreditupplysningslagen.

4.2 Grundläggande krav

Regeringens förslag: Bestämmelserna i 5 § kreditupplysningslagen med allmänna krav på kreditupplysningsverksamhet ändras inte. För sådan behandling av personuppgifter som omfattas av personuppgiftslagen skall dock de grundläggande kraven på behandling i den lagen gälla. Vidare föreskrivs att uppgifter om fysiska personer får samlas in endast för kreditupplysningsändamål. Bestämmelser om datasäkerhet för uppgifter om juridiska personer förs in i 5 §.

Promemorians förslag om allmänna krav skiljer sig lagtekniskt från regeringens. Promemorians förslag till ändamålsbestämmelse avser även lagring och utlämnande (se promemorian s. 25 f.).

Kreditupplysningsutredningens förslag om datasäkerhet överensstämmer i sak med regeringens (se betänkandet s. 136 f.).

Remissinstanserna: *Datainspektionen* anmärker att de krav som gäller enligt 9 § personuppgiftslagen vid behandling av personuppgifter gäller till följd av den lagens allmänna tillämplighet och anser att kraven i 5 § kreditupplysningslagen på kreditupplysningsverksamhet inte bör ändras. *Landsorganisationen* (LO) framför liknande synpunkter. Övriga remissinstanser tillstyrker förslaget eller lämnar det utan någon invändning. Förslaget om ändamålsbestämmelse tillstyrks. Remissinstanserna tillstyrker Kreditupplysningsutredningens förslag om datasäkerhet.

Skälen för regeringens förslag

Förhållandet till 9 § personuppgiftslagen

De allmänna kraven för hur kreditupplysningsverksamhet skall bedrivas finns i 5 § kreditupplysningslagen. I paragrafen föreskrivs att verksamheten skall bedrivas så att den inte leder till otillbörligt intrång i personlig integritet genom innehållet i de uppgifter som förmedlas eller på annat sätt eller till att oriktiga eller missvisande uppgifter lagras eller lämnas ut. Till aktsamhetskraven i 5 § knyts en skadeståndssanktion i 21 §. Den som bedriver kreditupplysningsverksamhet skall ersätta skada som till följd av verksamheten tillfogas någon genom otillbörligt intrång i

hans personliga integritet eller genom att en oriktig uppgift lämnas om honom, såvida inte den som bedriver verksamheten kan visa att tillbörlig omsorg och varsamhet iakttagits.

I 9 § personuppgiftslagen anges en rad grundläggande krav för hur personuppgifter skall behandlas. Den personuppgiftsansvarige skall se till att kraven följs. Personuppgifter får behandlas endast om det är lagligt (första stycket a). Uppgifterna skall alltid behandlas på ett korrekt sätt och i enlighet med god sed (första stycket b). Uppgifter får samlas in bara för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål (första stycket c). Uppgifterna får inte behandlas för något ändamål som är oförenligt med det för vilket de samlades in (första stycket d). Uppgifterna måste vara adekvata och relevanta i förhållande till ändamålet med behandlingen (första stycket e). Fler uppgifter får inte behandlas än som är nödvändigt med hänsyn till ändamålet med behandlingen (första stycket f). Uppgifterna skall vara riktiga och, om det är nödvändigt, aktuella (första stycket g). Alla rimliga åtgärder skall vidtas för att rätta, blockera eller utplåna sådana uppgifter som är felaktiga eller ofullständiga med hänsyn till ändamålet med behandlingen (första stycket h). Uppgifterna får inte bevaras under längre tid än som är nödvändigt med hänsyn till ändamålet med behandlingen (första stycket i). Kraven i 9 § överensstämmer med de krav som medlemsstaterna skall ställa på den personuppgiftsansvarige enligt artikel 6 i direktivet. Den personuppgiftsansvarige skall enligt 48 § ersätta den registrerade för skada och kränkning av den personliga integriteten som en behandling av personuppgifter i strid med personuppgiftslagen har orsakat. Ersättningsskyldigheten kan dock i den utsträckning det är skäligt jämkas, om den personuppgiftsansvarige visar att felet inte berodde på honom. Skadeståndsbestämmelserna i 48 § genomför artikel 23 i direktivet.

I promemorian görs bedömningen att den reglering till skydd för den personliga integriteten som följer av 9 § personuppgiftslagen omfattar motsvarande reglering i 5 § kreditupplysningslagen samtidigt som den är mer precis till sitt innehåll. Därför föreslås att nuvarande reglering utgår ur 5 § och att det där i stället tas in krav på verksamheten som motsvarar kraven i 9 § personuppgiftslagen. Med promemorians förslag skulle det alltså i kreditupplysningslagen föreskrivas att kreditupplysningsverksamhet vad gäller fysiska personer skall uppfylla de krav som framgår av 9 § personuppgiftslagen och att verksamheten i övrigt, dvs. vad gäller juridiska personer, skall bedrivas så att den inte leder till att oriktiga eller missvisande uppgifter lagras eller lämnas ut. Någon följdändring i skadeståndsbestämmelserna i 21 § kreditupplysningslagen föreslås inte. Förslaget har föranlett kritik från bl.a. Datainspektionen.

Det kan konstateras att direktivet förutsätter att den personuppgiftsansvarige vid behandling av personuppgifter skall följa de krav på behandlingen som anges i artikel 6 i direktivet och som har sin motsvarighet i 9 § personuppgiftslagen. Detta gäller också för behandling i kreditupplysningsverksamhet. Utrymmet lär vara begränsat att ge andra föreskrifter, vare sig med strängare eller lindrigare krav. Det är knappast heller motiverat att ställa några andra krav vid behandling av personuppgifter i kreditupplysningsverksamhet än dem som finns i 9 §. Som anförs i promemorian bör alltså kraven i 9 § gälla för sådan behandling

av personuppgifter i kreditupplysningsverksamhet som omfattas av personuppgiftslagen, dvs. automatiserad behandling och viss strukturerad manuell behandling (se 5 § personuppgiftslagen). I 5 § kreditupplysningslagen bör därför klargöras att grundläggande krav på behandling av personuppgifter finns i 9 § personuppgiftslagen och att dessa skall tillämpas. En sådan lösning framstår lagtekniskt som lämpligare än promemorians förslag att kraven i 9 § personuppgiftslagen tas över i kreditupplysningslagen och att följaktligen skadeståndsbestämmelserna i 21 § kreditupplysningslagen blir tillämpliga vid överträdelse av kraven. I så fall kunde ifrågasättas om inte regleringen av skadeståndsskyldighet i 21 § också borde ändras och närma sig den i 48 § personuppgiftslagen. Hovrätten över Skåne och Blekinge nämner exemplet att en skada som inträffat genom intrång i en dator kanhända inte skulle ersättas enligt 21 § kreditupplysningslagen men väl enligt 48 § personuppgiftslagen. Propositionens förslag innebär att skadeståndsbestämmelserna i 48 § personuppgiftslagen skall tillämpas vid sådan behandling av personuppgifter i kreditupplysningsverksamhet som görs i strid med 9 § a, b och d-h i den lagen. Om behandlingen däremot görs i strid med bestämmelserna i kreditupplysningslagen, gäller 21 § kreditupplysningslagen.

Promemorians bedömning är att regleringen i 9 § personuppgiftslagen bör få som resultat att man tar bort de allmänna kraven i 5 § kreditupplysningslagen om att kreditupplysningsverksamhet skall bedrivas så att den inte leder till otillbörligt intrång i personlig integritet. Emellertid är tillämpningsområdena för 5 § kreditupplysningslagen och 9 § personuppgiftslagen inte identiska. Kraven i 9 § är inriktade på den personuppgiftsansvarige och gäller för hur personuppgifter skall behandlas, medan kraven i 5 § gäller för hur kreditupplysningsverksamhet som sådan skall bedrivas. Likaså gäller kraven i 9 § inte för all manuell behandling av personuppgifter, och integritetsregeln i 5 § kan fylla en funktion för sådan manuell behandling som inte omfattas av 9 §. Allmänt sett ter det sig också otillfredsställande att kreditupplysningslagen inte skulle ge uttryck för att fysiska personer har ett integritetsskydd vid kreditupplysningsverksamhet, låt vara att skyddet i praktiken får sitt huvudsakliga innehåll genom 9 § personuppgiftslagen. Med hänsyn till det anförda föreslås att de allmänna kraven i 5 § för bedrivande av kreditupplysningsverksamhet skall bevaras oändrade. Det innebär att dessa krav kommer att gälla inom kreditupplysningslagens tillämpningsområde i den mån 9 § personuppgiftslagen inte skall tillämpas i stället.

Angående 9 § första stycket punkterna c och i personuppgiftslagen, se dock vidare nedan i detta avsnitt och avsnitt 4.5.

I sammanhanget bör uppmärksammas att direktivet inte kräver någon ändring i skadeståndsbestämmelserna i 21 § kreditupplysningslagen. Det kan inte heller antas leda till några praktiska eller rättsliga problem om 21 § kreditupplysningslagen behålls med sin något annorlunda lydelse jämfört med 48 § personuppgiftslagen. De förslag till reglering av allmänna krav i 5 § kreditupplysningslagen som lämnas i propositionen motiverar också att 21 § behålls oändrad. Det kan tilläggas att även skadeståndsbestämmelserna i 1972 års datalag skilde sig från 21 §.

I 5 § kreditupplysningslagen anges inte uttryckligen att uppgifter om fysiska personer får samlas in i kreditupplysningsverksamhet endast för kreditupplysningsändamål. I promemorian görs den bedömningen att direktivet kräver att detta klart framgår av lagen (jfr 9 § första stycket c personuppgiftslagen). Regeringen instämmer i bedömningen. Det föreslås därför att en ändamålsbestämmelse tas in i kreditupplysningslagen. I likhet med reglerna i direktivet och personuppgiftslagen bör bestämmelsen vara begränsad till insamling av uppgifter. Som föreslås i promemorian bör bestämmelsen dock inte vara begränsad till bara sådan insamling som omfattas av personuppgiftslagen (se 5 § i den lagen) utan bör lämpligen omfatta all insamling av uppgifter om fysiska personer.

Med anledning av att Länsrätten i Stockholms län anmärker att definitionen av kreditupplysningsändamål framgår endast indirekt genom begreppet ”kreditupplysningsverksamhet” kan påpekas att det av 2 § framgår vad som avses med kreditupplysning vilket torde vara tillräckligt för tillämpningen av ändamålsbestämmelsen.

Den föreslagna ändamålsbestämmelsen aktualiserar frågan om förhållandet mellan kreditupplysningslagens bestämmelser och bestämmelserna i tryckfrihetsförordningen (TF) och yttrandefrihetsgrundlagen (YGL).

Kreditupplysningslagen innehåller inte någon generell bestämmelse som reglerar förhållandet till tryck- och yttrandefriheten. Att kreditupplysningslagen inte skall tillämpas i den utsträckning det skulle strida mot bestämmelserna i TF och YGL följer i och för sig redan av allmänna principer. Möjligen borde i förtydligande syfte en upplysning om detta tas in i kreditupplysningslagen. I personuppgiftslagen har en sådan regel tagits in i 7 §.

I kreditupplysningslagen har man hittills använt en annan teknik, nämligen att för varje bestämmelse i lagen ange hur den förhåller sig till grundlagarna. En sådan ordning är förenad med vissa nackdelar, bl.a. riskerar den att leda till motsatsslut. En övergång till en generell reglering bör dock föregås av en ingående analys av befintliga bestämmelser. Vissa av dem har införts i förtydligande syfte medan andra har införts därför att den allmänna regleringen av kreditupplysningsverksamheten lämpar sig mindre väl när sådan verksamhet bedrivs genom offentliggörande på ett sådant sätt som avses i TF och YGL. En sådan analys bör inte göras i detta lagstiftningsärende. I stället bör i kreditupplysningslagen klargöras att den föreslagna ändamålsbestämmelsen inte gäller i den mån den skulle strida mot anskaffarskyddet i TF och YGL. Regeringen avser dock att i lämpligt sammanhang återkomma till frågan om en generell reglering av förhållandet mellan reglerna i kreditupplysningslagen och reglerna i TF och YGL.

Datasäkerhet

I 30–32 §§ personuppgiftslagen finns en utförlig reglering av säkerheten vid behandling av personuppgifter. Bestämmelserna reglerar bl.a. vilka säkerhetsåtgärder som skall vidtas och vilken säkerhetsnivå som skall

uppnås. Regeringen delar promemorians och remissinstansernas bedömning att regleringen i personuppgiftslagen är tillräcklig när det gäller säkerheten för uppgifter om fysiska personer i kreditupplysningsverksamhet och att någon särskild reglering för fysiska personer inte bör tas in i kreditupplysningslagen. I detta avseende bör alltså personuppgiftslagen gälla.

Personuppgiftslagens säkerhetsbestämmelser gäller dock bara för uppgifter om fysiska personer och inte för uppgifter om juridiska personer. Kreditupplysningsutredningen övervägde frågan om datasäkerhet och ansåg att regler om säkerhetsåtgärder behövdes också för juridiska personer. Utredningen föreslog därför att det i kreditupplysningslagen skulle införas en bestämmelse om att den som har rätt att bedriva kreditupplysningsverksamhet är ansvarig för databehandlingen och skall vidta lämpliga tekniska och organisatoriska säkerhetsåtgärder för att hindra att behandlingen sker på ett otillbörligt sätt och att uppgifterna utsätts för otillåten insyn. Som framgår av avsnitt 3 lämnades frågan utanför prop. 1995/96:65 med hänvisning till Datalagskommitténs då pågående arbete. Även regeringen gör bedömningen att det behövs regler om säkerhet för uppgifter avseende juridiska personer. En sådan bestämmelse bör nu tas in i kreditupplysningslagen och den bör utformas efter utredningens förslag.

Eftersom kreditupplysningslagen därmed kommer att innehålla en säkerhetsbestämmelse för juridiska personer, bör det i lagen även tas in en erinran om att personuppgiftslagen innehåller bestämmelser om säkerhet vid behandling av personuppgifter.

4.3 Behandling av uppgifter utan samtycke

Regeringens förslag: I kreditupplysningsverksamhet skall uppgifter även i fortsättningen få behandlas utan samtycke av den registrerade. Den registrerade kan inte heller motsätta sig viss behandling av uppgifter eller utlämnande av vissa uppgifter.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag (se promemorian s. 29 f. och 40 f.).

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser tillstyrker promemorians förslag eller lämnar dem utan någon invändning. *Datainspektionen* instämmer i slutsatsen att kreditupplysningsverksamhet måste få bedrivas utan samtycke men anser att den registrerade själv skall ges rätt att bestämma om kreditupplysningar skall lämnas ut om honom eller henne. *Sveriges advokatsamfund* ifrågasätter om en ordning som tillåter behandling utan samtycke står i överensstämmelse med direktivet.

Skälen för regeringens förslag: Enligt personuppgiftslagen får personuppgifter normalt behandlas bara om den registrerade har lämnat sitt samtycke till behandlingen (10 §). I lagen anges emellertid vissa situationer då behandling får ske utan samtycke. Det gäller om behandlingen är nödvändig bl.a. för att en arbetsuppgift av allmänt intresse skall kunna utföras (10 § d) eller för att ett ändamål som rör ett berättigat intresse hos den personuppgiftsansvarige eller hos tredje man

skall kunna tillgodoses (10 § f). I det sistnämnda fallet krävs dessutom att intresset väger tyngre än den registrerades intresse av skydd mot kränkning av den personliga integriteten. Bestämmelserna motsvarar artikel 7 i direktivet.

Kreditupplysningslagen innehåller inte något krav på samtycke för att personuppgifter skall få behandlas i kreditupplysningsverksamhet. Lagen ger inte heller den enskilde möjlighet att motsätta sig viss behandling eller utlämnande av vissa uppgifter.

Det finns ett allmänt intresse att kreditupplysningsverksamhet kan bedrivas effektivt. Om möjligheten att behandla uppgifter i varje enskilt fall var beroende av att ett samtycke hade lämnats, skulle effektiviteten allvarligt hämmas och fördyringar uppkomma. Som regel kan det förut-sättas att en person som t.ex. söker kredit eller förutser behovet av en kredit går med på att uppgifter om honom eller henne behandlas. Resultatet blir många gånger annars att krediten inte beviljas eller ges på väsentligt sämre villkor. Det bör inte heller fränkännas betydelse att enskilda som väljer att inte lämna sitt samtycke till behandling av uppgifter kanske inte alltid inser nackdelarna med detta, nämligen att de riskerar att t.ex. vägras kredit eller nekas hyra en bostad om deras vederhäftighet i ekonomiskt avseende inte kan kontrolleras.

Ett krav på samtycke för att uppgifter om fysiska personer skall få behandlas i kreditupplysningsverksamhet skulle alltså medföra problem, inte bara för kreditupplysningsföretagen utan också för andra närings-idkare och för enskilda. Mot detta måste ställas den enskildes intresse av integritetsskydd. Därvid skall dock beaktas att de uppgifter som behandlas i kreditupplysningsverksamhet som regel kommer från offentliga register och att utlämnandet av uppgifterna till tredje man är reglerat i kreditupplysningslagen. Till exempel får en kreditupplysning om en privatperson inte lämnas ut om det finns anledning att anta att upplysningen kommer att användas av någon annan än den som på grund av ett ingånget eller ifrågasatt kreditavtal eller av någon annan liknande anledning har behov av upplysningen (9 §). Därtill kommer att vissa integritetskänsliga uppgifter över huvud taget inte får behandlas i kreditupplysningsverksamhet eller behandlas bara efter medgivande från Datainspektionen (6 §).

I promemorian anses att personuppgifter bör få behandlas i kreditupplysningsverksamhet utan att den som uppgiften avser har lämnat sitt samtycke till behandlingen. Kreditupplysningsutredningen gjorde samma bedömning (se bet. s. 135 f.). Inte någon av remissinstanserna ger uttryck för motsatt uppfattning. Även regeringen anser att den ordning som gäller i dag är ändamålsenlig och att den om möjligt bör behållas.

Frågan är då om direktivet medger att uppgifter får behandlas utan den enskildes samtycke i kreditupplysningsverksamhet. Advokatsamfundet ifrågasätter om så är fallet. Som framgår ovan är det emellertid i direktivet förutsett att viss behandling av personuppgifter måste få ske utan samtycke. I promemorian görs den bedömningen att de undantag från samtyckeskravet som redogjorts för ovan (se 10 § d och f personuppgiftslagen) är tillämpliga när det gäller behandling av uppgifter i kreditupplysningsverksamhet. Även Kreditupplysningsutredningen ansåg att direktivet skulle medge detta. *Lagrådet* har menat att artikel 7 f i

direktivet (10 f § i personuppgiftslagen) inte ger erforderligt stöd för en generell föreskrift om att personuppgifter i kreditupplysningsverksamhet får behandlas utan den registrerades samtycke men har godtagit en sådan regel med hänvisning till artikel 7 e (10 d §). Det står klart att det råder delade meningar om hur artikel 7 f skall tolkas. Regeringen konstaterar dock att direktivet i sig, även med Lagrådets synsätt, medger en sådan regel. Direktivet lär då inte heller tillåta att det uppställs ett krav på samtycke.

En annan fråga är om den enskilde bör ges rätt att i framtiden motsätta sig behandling. Direktivet utgår från en sådan rätt, men tillåter medlemsstaterna att i nationell lagstiftning meddela avvikande bestämmelser (se artikel 14 samt 12 § personuppgiftslagen). En rätt för den enskilde att motsätta sig behandling är visserligen mindre hämmande från effektivitetssynpunkt än ett allmänt krav på samtycke för behandling. Den innebär ändå klara nackdelar för de berörda.

Även den mindre ingripande reglering som Datainspektionen förordar, nämligen att den registrerade skall ges rätt att själv bestämma om kreditupplysningar om honom eller henne skall lämnas ut eller inte, är förenad med nackdelar. I likhet med vad som anförts beträffande samtycke finns det en risk för att enskilda som väljer att motsätta sig utlämnande inte alltid skulle inse nackdelarna med detta. Det har inte heller framkommit något som tyder på att det finnas behov av den förordade regleringen. Därtill kommer, som redan påpekats, att en enskild som t.ex. söker kredit som regel kan förutsättas gå med på att uppgifter om honom eller henne lämnas ut.

Regeringen instämmer således även i dessa avseende i promemorians bedömning. Det bör alltså inte införas någon rätt för den enskilde att motsätta sig viss behandling av uppgifter eller utlämnande av vissa uppgifter.

För att klargöra vad som gäller i förhållande till 10 § personuppgiftslagen bör en uttrycklig bestämmelse tas in i 5 § kreditupplysningslagen om att upplysningar får behandlas utan den enskildes samtycke. I enlighet med *Lagrådets* förslag bör dessutom uttryckligen anges att den enskilde inte heller kan motsätta sig behandlingen.

4.4 Känsliga uppgifter m.m.

Regeringens förslag: Uppgifter om hälsa och medlemskap i fackförening får inte behandlas i kreditupplysningsverksamhet. De särskilda reglerna i kreditupplysningslagen om behandling av uppgifter om åtgärder enligt främst det socialrättsliga regelsystemet tas bort. Möjligheten att behandla uppgifter om brott m.m. anpassas till personuppgiftslagen och dataskyddsdirektivet.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag med den skillnaden att förbudet mot behandling av uppgifter om åtgärder enligt främst det socialrättsliga regelsystemet föreslås behållas och göras absolut (se promemorian s. 32 f.).

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser tillstyrker förslagen eller lämnar dem utan någon invändning. *Justitiekanslern* ifrågasätter om en uppgift om misstanke om brott uppfyller kraven i 9 § personuppgiftslagen (artikel 6 i direktivet), särskilt kravet att uppgifter skall vara riktiga och nödvändiga. *Hovrätten över Skåne och Blekinge* är tveksam till om behandlingen av brottmålsdomar m.m. bör regleras i kreditupplysningslagen. *Kammarrätten i Stockholm* ifrågasätter om inte uppgifter om att någon varit föremål för åtgärder av ekonomisk natur enligt socialtjänstlagen bör få behandlas efter tillstånd från Datainspektionen. *Finansbolagens Förening* och *Svenska Inkassoföreningen* anser att det bör vara tillåtet att i kreditupplysningar använda uppgifter om hälsa och medlemskap i fackförening, om den berörde samtycker till det. *Dun & Bradstreet Sverige Aktiebolag* menar att Datainspektionen även i framtiden bör kunna medge behandling av uppgifter om hälsa.

Skälen för regeringens förslag: Utgångspunkten för personuppgiftslagen och direktivet är att personuppgifter skall få behandlas om behandlingen i det enskilda fallet uppfyller grundläggande krav, som kraven att fler uppgifter än nödvändigt inte får behandlas och att de behandlade uppgifterna skall vara adekvata, relevanta och riktiga (jfr 9 § första stycket e–g personuppgiftslagen). Direktivet innehåller dock bestämmelser om förbud mot behandling när det gäller vissa särskilda kategorier av uppgifter vilka typiskt sett är känsliga från integritetssynpunkt. Enligt direktivet gäller sålunda som huvudregel att det skall vara förbjudet att behandla personuppgifter som avslöjar ras, etniskt ursprung, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse, medlemskap i fackförening, hälsa och sexualliv (artikel 8.1). Behandling av uppgifter om lagöverträdelse, brottmålsdomar eller säkerhetsåtgärder skall få utföras endast under kontroll av myndighet eller efter vidtagande av lämpliga skyddsåtgärder (artikel 8.5). Reglerna i artikel 8.1 och 8.5 har sin motsvarighet i 13 § resp. 21 § personuppgiftslagen.

Hälsa och medlemskap i fackförening m.m.

I 6 § kreditupplysningslagen finns bestämmelser om känsliga uppgifter. Enligt bestämmelserna får uppgifter om en persons ras, etniska ursprung, politiska uppfattning, religiösa eller filosofiska övertygelse eller sexualliv inte samlas in, lagras eller lämnas ut i kreditupplysningsverksamhet. Uppgifter om sjukdom, hälsotillstånd eller liknande får samlas in, lagras eller lämnas ut endast med Datainspektionens medgivande. Detsamma gäller uppgifter om att någon misstänks eller har dömts för brott eller har avtjänat straff eller undergått någon påföljd för brott eller har varit föremål för någon åtgärd med stöd av socialtjänstlagen (1980:620), lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård, lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård, lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, 11–14 §§ polislagen (1983:387), lagen (1976:511) om omhändertagande av berusade personer m.m. eller utlänningslagen (1989:529). Datainspektionen får lämna medgivande endast om det finns synnerliga skäl.

Begränsningar för behandlingen av känsliga uppgifter utgör bestämmelser av sådan vikt för kreditupplysningsverksamhet att de även i fortsättningen bör finnas i kreditupplysningslagen. Det gäller även uppgifter om brottmålsdomar m.m.

Bestämmelserna i 6 § kreditupplysningslagen om känsliga uppgifter är inte helt i samklang med direktivets krav. Till skillnad från direktivet finns inte något allmänt förbud mot behandling av uppgifter om hälsa. I stället gäller att sådana uppgifter får behandlas om Datainspektionen har lämnat sitt medgivande. Inte heller innehåller 6 § någon begränsning för uppgifter om medlemskap i fackförening. I direktivet finns inte något förbud för behandling av uppgifter om sociala och liknande åtgärder. Bestämmelsen om brottmålsdomar m.m. i 6 § kreditupplysningslagen skiljer sig också från motsvarande reglering i personuppgiftslagen och direktivet.

Som Finansbolagens Förening och Svenska Inkassoföreningen påpekar gäller i och för sig direktivets förbud mot behandling av känsliga personuppgifter inte i de fall där den registrerade har samtyckt till behandlingen, utom om förbudet inte kan upphävas genom samtycke enligt medlemsstatens lagstiftning (artikel 8.2 a). Enligt kreditupplysningslagen kan förbudet mot behandling av känsliga uppgifter dock inte brytas igenom av den enskildes samtycke. Att den enskilde samtycker till att t.ex. en uppgift om sjukdom används i kreditupplysningsverksamhet är alltså inte avgörande för om Datainspektionen skall medge att uppgiften får användas. Enligt regeringens mening saknas det anledning att nu ändra på den principen. Det kan tilläggas att uppgifter om hälsa sällan har någon självständig betydelse i kreditupplysningssammanhang. En kreditgivare kan i regel få tillräckliga uppgifter om kreditvärdighet utan att en sådan uppgift lämnas ut. Av promemorian framgår också att det inte har gjorts någon dispensansökan till Datainspektionen i detta hänseende under den tid lagen varit i kraft.

En uppgift om medlemskap i fackförening har hittills, enligt svenskt synsätt, inte ansetts vara så känslig från integritetssynpunkt att det skulle motivera särskilda begränsningar i möjligheten att använda uppgiften i kreditupplysningsverksamhet. Det får dock konstateras att direktivet bärs upp av en annan inställning, nämligen att en sådan uppgift kan vara lika ömtålig från integritetssynpunkt som övriga känsliga uppgifter i artikel 8.1. Inte heller för sådana uppgifter bör samtycke från den enskilde få avgöra om uppgiften skall få behandlas.

Finansbolagens Förening och Svenska Inkassoföreningen erinrar också om att direktivet ger möjlighet för medlemsstaterna att göra undantag från förbudet om det behövs med hänsyn till ett viktigt allmänt intresse (artikel 8.4). Denna möjlighet lär dock inte kunna utnyttjas för att göra undantag i förbudet mot behandling av känsliga uppgifter i kreditupplysningsverksamhet.

Mot bakgrund av det anförda föreslår regeringen att 6 § ändras så att uppgifter om hälsa och om medlemskap i fackförening inte i något fall skall få behandlas i kreditupplysningsverksamhet.

Bestämmelsen i 6 § om brottmålsdomar m.m. bör anpassas till motsvarande bestämmelse i personuppgiftslagen (21 §) och alltså omfatta uppgifter om lagöverträdelse som innefattar brott, domar i brottmål, straffprocessuella tvångsmedel och administrativa frihetsberövanden. Av naturliga skäl råder ofta osäkerhet om en uppgift om misstanke om brott. Med anledning av Justitiekanslerns synpunkt att det kan ifrågasättas om en sådan uppgift verkligen kan bedömas som riktig och nödvändig bör framhållas att det inte kan uteslutas att sådana uppgifter kan vara av intresse i kreditupplysningssammanhang. Det ankommer på Datainspektionen att i enskilda fall ta ställning till när sådana uppgifter får behandlas, varvid inspektionen har att pröva om bl.a. kraven på riktighet och nödvändighet är uppfyllda. Liksom i dag bör Datainspektionens dispensmöjlighet utnyttjas synnerligen restriktivt.

Förbudet mot behandling av uppgifter om lagöverträdelse som innefattar brott bör inte heller i fortsättningen hindra att uppgifter om betalningsförsummelse, kreditmissbruk eller näringsförbud behandlas i kreditupplysningsverksamhet.

Regeringen återkommer i annat sammanhang till Bulvanutredningens förslag om möjligheter att i kreditupplysningssammanhang meddela uppgifter om domar eller godkända strafförelägganden avseende ekonomisk brottslighet (se SOU 1998:47).

Åtgärder enligt socialtjänstlagen m.m.

I promemorian föreslås det ett absolut förbud mot behandling av uppgifter om att någon har varit föremål för åtgärder enligt socialtjänstlagen och vissa andra lagar. Bakgrunden till förslaget är närmast att sådana uppgifter inte torde ha någon självständig betydelse vid en kreditbedömning och därmed inte uppfylla de grundläggande kraven på behandling av personuppgifter i 9 § personuppgiftslagen (artikel 6 i dataskyddsdirektivet). Direktivet är emellertid ett harmoniseringsdirektiv och medger inte att medlemsstaterna föreskriver förbud mot behandling av andra kategorier av personuppgifter än dem i artikel 8. Det är alltså inte möjligt att införa ett absolut förbud mot behandling av uppgifter om att någon har varit föremål för en åtgärd med stöd av socialtjänstlagen, lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga m.fl. lagar. Det går inte heller att ha kvar det allmänna förbudet i 6 § vad gäller sådana uppgifter. Regeringen föreslår därför att förbudet upphävs.

Lagrådet har framhållit att ett upphävande av förbudet innebär en försvagning av den enskildes integritetsskydd. Lagrådet har uttalat att beslut enligt socialtjänstlagen och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade kan komma att innehålla viktig information från kreditvärderingssynpunkt och att det inte kommer att finnas någon direkt tillbakahållande faktor i hanteringen av uppgifterna om behandlingen släpps fri.

De aktuella uppgifterna är dock i stor utsträckning sekretessbelagda hos socialnämnderna. Sålunda lämnar socialnämnden normalt inte ut uppgifter om t.ex. socialbidrag. Som Lagrådet har påpekat torde det

visserligen i allmänhet inte möta något hinder för ett kreditupplysningsföretag att få tillgång till förvaltningsdomstolarnas avgöranden i de fall socialnämndens beslut överklagas. Enligt regeringens bedömning lär de aktuella uppgifterna emellertid sällan ha någon självständig betydelse i kreditupplysningsssammanhang. En kreditgivare kan som regel få tillräckliga uppgifter om den omfrågades kreditvärdighet utan att uppgifter om åtgärder enligt t.ex. socialtjänstlagen behöver anges. Det kan mot den bakgrunden ifrågasättas om kraven på t.ex. nödvändighet, adekvans och relevans alls är uppfyllda. Är dessa grundläggande krav inte uppfyllda får uppgifterna inte behandlas. I vissa fall kan dessutom andra bestämmelser göra att en sådan uppgift inte får behandlas eller att den får behandlas först efter medgivande. Att någon har varit föremål för en åtgärd enligt de angivna lagarna kan ibland utgöra en uppgift om administrativ frihetsberövande, t.ex. en uppgift om omhändertagande enligt lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga eller en uppgift om förvar enligt utlänningslagen. I så fall får uppgiften inte behandlas utan Datainspektionens medgivande, se under föregående rubrik. En åtgärd enligt den sociala lagstiftningen kan ibland anses utgöra en uppgift om hälsa, t.ex. om insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade eller om missbruksvård enligt socialtjänstlagen. En sådan uppgift får över huvud taget inte behandlas. Regeringen kommer att på lämpligt sätt följa utvecklingen.

Personnummer

I artikel 8.7 i direktivet ges medlemsstaterna möjlighet att bestämma på vilka villkor ett nationellt identifikationsnummer får behandlas. I 22 § personuppgiftslagen föreskrivs att uppgifter om personnummer får behandlas utan samtycke bara när det är klart motiverat med hänsyn till a) ändamålet med behandlingen, b) vikten av en säker identifiering eller c) något annat viktigt skäl. Bestämmelsen har hämtats från 7 § andra stycket i 1972 års datalag.

Kreditupplysningsutredningen föreslog att det direkt av kreditupplysningslagen skulle framgå att registrering av personnummer får ske (se bet. s. 137). Som skäl för att personnummer skulle få användas angav utredningen att register även i framtiden kommer att bli mycket omfattande och att det är viktigt att de personer som förekommer i registren kan bli säkert identifierade. Härtill kom, enligt utredningen, att företagen fortlöpande hämtar in uppgifter från olika myndigheter och att det då är nödvändigt att informationen hänförs till rätt person. Även när kreditupplysningar lämnas ut måste det stå helt klart vilken person som avses. Utredningen ansåg därför att kraven för att få använda personnummer regelmässigt får anses vara uppfyllda i samband med kreditupplysningsverksamhet. I promemorian görs samma bedömning, och denna delas överlag av remissinstanserna.

Även regeringens uppfattning är att uppgifter om personnummer bör få behandlas i kreditupplysningsverksamhet. Som anförs i promemorian är det inte motiverat att, vid sidan av regleringen i 22 § personuppgiftslagen, ta in en bestämmelse om personnummer i kreditupplysningslagen. De förutsättningar för behandling av uppgifter om personnummer som

anges i 22 § lär regelmässigt föreligga när uppgifterna behandlas i kreditupplysningsverksamhet. Prop. 2000/01:50

4.5 Gallring

Regeringens förslag: En allmän gallringsbestämmelse införs som innebär att uppgifter om fysiska personer skall gallras när det inte längre är nödvändigt att bevara uppgifterna med hänsyn till ändamålet med registret. Den nuvarande regeln om att kreditupplysningar om privatpersoner inte får innehålla uppgifter som är äldre än tre år behålls men ges en något annorlunda utformning.

Promemorians förslag om en allmän gallringsbestämmelse överensstämmer med regeringens förslag (se promemorian s. 28 f.).

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser tillstyrker promemorians förslag eller lämnar det utan någon invändning. *Hovrätten över Skåne och Blekinge* föreslår en annan lydelse på treårsregeln. *Datainspektionen* avstyrker förslaget om en allmän gallringsbestämmelse, varvid inspektionen påpekar att förslaget innebär en dubbelreglering på grund av promemorians förslag om grundläggande krav (se avsnitt 4.2). *Finansbolagens Förening* och *Svenska Inkassoföreningen* ifrågasätter behovet av gallringsregler i kreditupplysningslagen.

I en särskild framställning begär *Upplýsningscentralen UC AB* och *Dun & Bradstreet Sverige AB* att den nuvarande lydelsen av treårsregeln skall behållas och att regeringen tydliggör att de register som förs av kreditupplysningsföretag uteslutande för konstruktion av modeller för kreditriskbedömning inte omfattas av kreditupplysningslagens bestämmelser.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Direktivet och personuppgiftslagen innehåller en allmän gallringsregel. Personuppgifter får inte lagras under längre tid än som är nödvändigt för de ändamål för vilka uppgifterna samlades in eller senare behandlades (artikel 6.1 e). Därefter skall uppgifterna gallras. Motsvarande regel finns i 9 § första stycket i personuppgiftslagen.

Bestämmelserna om gallring i kreditupplysningsverksamhet finns i dag i 8 § kreditupplysningslagen. Där anges att kreditupplysningar om fysiska personer som inte är näringsidkare inte får innehålla uppgifter om omständigheter eller förhållanden som är av betydelse för bedömningen av personens vederhäftighet i ekonomiskt hänseende, om tre år förflutit från utgången av det år då omständigheten inträffade eller förhållandet upphörde (treårsregeln). Uppgifter som inte får lämnas ut skall gallras ur register som används i kreditupplysningsverksamhet. Gallringen skall göras så snart det kan ske och i vart fall innan en upplysning lämnas om den som uppgiften avser. Treårsregeln omfattar inte uppgifter om fysiska personer som är näringsidkare.

I enlighet med promemorians bedömning bör gallring av uppgifter i kreditupplysningsverksamhet även i fortsättningen regleras av kreditupplysningslagen.

Treårsregeln är tydlig och har fungerat väl. Efter tre år får det anses att uppgifterna inte uppfyller kraven på relevans, adekvans, nödvändighet

och aktualitet när det gäller fysiska personer som inte är näringsidkare (se 9 § personuppgiftslagen och artikel 6 i dataskyddsdirektivet). Treårsregeln i 8 § får sålunda anses förenlig med direktivet och kan, som föreslås i promemorian, behållas. Treårsregeln i 8 § avviker dock från gallringsregeln i direktivet och personuppgiftslagen eftersom den bara gäller för privatpersoner och inte omfattar de fysiska personer som är näringsidkare. Enligt sin lydelse sträcker sig direktivets och personuppgiftslagens gallringsregel dessutom längre än treårsregeln genom att föreskriva att uppgifter alltid skall gallras så snart det inte längre är nödvändigt att lagra dem, vilket kan vara inom en kortare tid än tre år. Som föreslås i promemorian bör treårsregeln därför kompletteras med en allmän bestämmelse om gallring som i sak motsvarar gallringsregeln i personuppgiftslagen och direktivet. Därmed kommer gallringsreglerna för kreditupplysningsverksamhet att finnas samlade i kreditupplysningslagen. Till skillnad från gallringsregeln i personuppgiftslagen och direktivet bör den allmänna gallringsbestämmelsen i kreditupplysningslagen inte vara begränsad till sådana uppgifter som behandlas automatiserat eller ingår i ett manuellt register som är sökbart utifrån särskilda kriterier. Som föreslås i promemorian bör bestämmelsen i stället omfatta alla uppgifter.

Införandet av en allmän gallringsbestämmelse aktualiserar frågan hur treårsregeln bör utformas. Hovrätten över Skåne och Blekinge anmärker att det är oklart hur den nuvarande utformningen förhåller sig till direktivet. Om kreditupplysningar avseende fysiska personer inte får innehålla uppgifter om ekonomiska förhållanden som är äldre än tre år, får enligt hovrätten antas att sådana gamla uppgifter inte har betydelse för bedömandet av någons ekonomiska kreditvärdighet. Uppgifterna är alltså inte nödvändiga och de borde därmed inte få lagras. Enligt den nuvarande treårsregeln är det emellertid tillräckligt att gallring sker innan en upplysning lämnas ut, varför gamla uppgifter kan komma att lagras en betydligt längre tid än tre år. Hovrätten föreslår att när det gäller fysiska personer som inte är näringsidkare, skall en uppgift gallras senast när tre år har förflutit från utgången av året då den omständighet inträffade eller det förhållande upphörde som avses med uppgiften. Treårsregeln bör lämpligen utformas i enlighet med hovrättens förslag.

Med anledning av framställningen från Upplysningscentralen UC AB och Dun & Bradstreet Sverige AB skall tilläggas att treårsregeln inte heller i dag medger att uppgifter bevaras under någon längre tid. Efter det att tidsfristen har gått ut skall gallring ske så snart som möjligt. Kreditupplysningslagen ålägger den som bedriver verksamheten endast att vidta skäligen åtgärder för att utreda förhållandet och att rätta uppgifter som förekommer i register (12 §). Den föreslagna skärpningen av gallringsregeln medför ingen ändring av utrednings- och rättelseskyldigheten. Den nya treårsregeln utesluter givetvis inte att det enligt andra regler kan vara möjligt att bevara uppgifterna, t.ex. för statistiska ändamål.

En fråga som kommit upp är hur länge en uppgift om skuldsanering bör kvarstå innan den gallras ur kreditupplysningsregister. Med de förslag som läggs fram i denna proposition kommer den att kvarstå som längst tre år efter det år då skuldsaneringen avslutades. Frågan kommer

4.6 Information till den registrerade

Regeringens förslag: Bestämmelserna om registerbesked och kreditupplysningskopia behålls i kreditupplysningslagen men anpassas till direktivet och personuppgiftslagen. Det innebär att informationskyldigheten utökas. Fysiska personer har rätt att en gång per år få ett registerbesked gratis. En begäran om registerbesked som avser en fysisk person skall göras skriftligen och vara egenhändigt undertecknad.

Promemorians förslag: Informationsskyldigheten när det gäller fysiska personer skall inte regleras i kreditupplysningslagen utan följa personuppgiftslagen. Härigenom kan Datainspektionen föreskriva att det nuvarande systemet med kreditupplysningskopia skall fortsätta att gälla (se promemorian s. 38 f.).

Kreditupplysningsutredningens förslag om krav på skriftlighet för begäran om registerbesked överensstämmer med regeringens (se betänkandet s. 189).

Remissinstanserna: Remissutfallet är blandat. Många remissinstanser instämmer i promemorians förslag eller lämnar det utan någon invändning. Flera remissinstanser är emellertid kritiska. *Kammarrätten i Stockholm* framhåller att regeln om kreditupplysningskopia innebär en avvikelse från personuppgiftslagen och att den därför bör finnas kvar i kreditupplysningslagen. *Datainspektionen* anser att de nuvarande informationsbestämmelserna i kreditupplysningslagen bör vara kvar och motsätter sig promemorians förslag. Även *Riksskatteverket (RSV)* anser att rätten till registerbesked och kreditupplysningskopia bör regleras i kreditupplysningslagen. *Finansbolagens Förening* och *Svenska Inkassoföreningen* påpekar att en kreditupplysningskopia enligt kreditupplysningslagen och en information om insamlad information enligt personuppgiftslagen inte är fullt jämförbara. Föreningarna ifrågasätter riktigheten av promemorians slutsats att en fysisk person med stöd av personuppgiftslagen kommer att ha rätt till kreditupplysningskopia. Remissinstanserna tillstyrker utredningens förslag om krav på skriftlighet eller lämnar det utan någon invändning.

Skälen för regeringens förslag: Enligt direktivet skall den registrerade få information om behandling av uppgifter (artiklarna 10 och 11). Informationen skall omfatta åtminstone a) uppgift om den registeransvariges och dennes eventuella företrädares identitet, b) uppgift om ändamålen med behandlingen och c) all ytterligare information som är nödvändig för att tillförsäkra den registrerade en korrekt behandling, såsom information om mottagarna av uppgifterna. Direktivet innehåller även regler om skyldighet att efter ansökan lämna viss information (artikel 12). Den registrerade skall ha rätt att från den registeransvarige utan hinder och med rimliga intervall samt utan större tidsutdräkt eller kostnader få bekräftelse på om uppgifter som rör honom eller henne

behandlas eller inte. Det gäller också information om ändamålen med behandlingen, de berörda uppgiftskategorierna, mottagarna eller till vilka kategorier av mottagare som uppgifter lämnas ut, vilka uppgifter som behandlas och varifrån uppgifterna kommer. I 23–26 §§ personuppgiftslagen finns motsvarande reglering. Datainspektionen får i fråga om automatiserad behandling av personuppgifter meddela närmare föreskrifter om vilken information som skall lämnas till den registrerade och hur informationen skall lämnas (13 § personuppgiftsförordningen [1998:1191]).

För kreditupplysningsverksamhet regleras den registrerades rätt till information efter begäran i 10 § kreditupplysningslagen. Bestämmelserna där innebär att den registrerade har rätt att mot skälig avgift få skriftligt besked om huruvida det finns uppgifter lagrade och vad de i så fall har för innehåll (registerbesked). Enligt 11 § skall upplysningar lämnas om de uppgifter, omdömen och råd som kreditupplysningen innehållit och om vem som har begärt upplysningen (kreditupplysningskopia).

Att den enskilde får information om vilka upplysningar som lämnas ut och till vem de lämnas är värdefullt av flera skäl, bl.a. för att det ger den enskilde möjlighet att kontrollera att de uppgifter som lämnas är korrekta, adekvata och relevanta. Informationsreglerna utgör en av grundvalarna för kreditupplysningslagen. Som bl.a. Kammarrätten i Stockholm och Datainspektionen framhåller bör informationsskyldigheten även i fortsättningen regleras av kreditupplysningslagen och inte av personuppgiftslagen.

Bestämmelserna i 10 och 11 §§ kreditupplysningslagen bör dock ändras så att de säkert uppfyller direktivets krav på informationskyldighet. Ändringarna bör göras efter mönster av motsvarande bestämmelser i personuppgiftslagen. Sålunda bör i 10 § anges att ett registerbesked skall innehålla information om vilka uppgifter som behandlas, varifrån uppgifter om en fysisk person har hämtats, för vilket ändamål behandlingen görs och till vilka mottagare uppgifter lämnas. I 11 § bör anges att en kreditupplysningskopia skall innehålla information om vem som bedriver kreditupplysningsverksamheten, för vilket ändamål behandlingen görs, vilken möjlighet som finns att få felaktiga uppgifter rättade, vilka uppgifter, omdömen och råd som upplysningen innehåller och vem som begärt upplysningen. Liksom i dag bör juridiska personer ha samma rätt till registerbesked och handelsbolag och kommanditbolag dessutom ha samma rätt till kreditupplysningskopia som fysiska personer har (jfr prop. 1996/98:65 och bet. 1996/97:FiU23). Skyldigheten att i registerbesked ange varifrån uppgifter har hämtats bör dock inte heller i fortsättningen gälla för uppgifter om juridiska personer.

För att enskildas rätt till registerbesked inte skall försämrats bör det i kreditupplysningslagen föreskrivas att fysiska personer har rätt att en gång per år få ett registerbesked gratis. Därutöver bör var och en, liksom i dag, ha rätt att få registerbesked mot skälig avgift.

Det finns anledning att göra en ändring i 10 § kreditupplysningslagen som inte har samband med direktivet. Av Kreditupplysningsutredningens betänkande framgår att det har förekommit att registerbesked begärts av någon annan än den som avses med uppgifterna. Ett krav på skriftlighet och underskrift – vilket direktivet medger – kan verka återhållande på

benägenheten att obehörigen begära utdrag om andra personer och kan därmed stärka integritetsskyddet. Som utredningen föreslår bör en begäran om information som avser en fysisk person därför framställas skriftligen och vara egenhändigt undertecknad. I enlighet med utredningens bedömning är det inte motiverat att ställa samma krav när det gäller registerbesked om juridiska personer.

4.7 Rättelse

Regeringens förslag: Bestämmelserna om rättelse av uppgifter skall omfatta inte endast felaktiga och missvisande uppgifter utan även uppgifter som annars har behandlats i strid med lagen.

Promemorians bedömning: De nuvarande bestämmelserna uppfyller direktivets krav (se promemorian s. 44).

Remissinstanserna: *Hovrätten över Skåne och Blekinge* föreslår att bestämmelserna om rättelse formuleras i enlighet med motsvarande bestämmelser i personuppgiftslagen. I övrigt instämmer remissinstanserna i promemorians bedömning eller lämnar den utan någon invändning.

Skälen för regeringens förslag: Enligt direktivet skall en registrerad ha rätt att få sådana uppgifter som inte behandlats på riktigt sätt rättade, utplånade eller blockerade, särskilt om dessa är felaktiga eller ofullständiga (artikel 12 b). Om uppgifterna har lämnats ut till någon, skall den registeransvarige underrätta denne om åtgärden, under förutsättning att en underrättelse inte är omöjlig eller innebär oproportionerligt stor ansträngning (artikel 12 c). Bestämmelserna har genomförts i 28 § personuppgiftslagen.

Frågan om rättelse av uppgifter i kreditupplysningsverksamhet regleras i 12 § kreditupplysningslagen. Bestämmelserna innebär dels en undersöknings- och korrigeringskyldighet, dels en underrättelseskyldighet för den som driver kreditupplysningsverksamhet.

Bestämmelser om rättelse är så viktiga för kreditupplysningsverksamhet att de även i fortsättningen bör finnas i kreditupplysningslagen. Bestämmelserna i 12 § kreditupplysningslagen uppfyller i stort sett direktivets krav men bör i ett avseende anpassas till direktivet och personuppgiftslagen. Som *Hovrätten över Skåne och Blekinge* påpekar täcker 12 § rättelse av felaktiga uppgifter men inte själva behandlingen av uppgifterna. Bestämmelserna i 12 § reglerar sålunda inte frågan hur en registrerad skall få en uppgift utplånad som i och för sig är korrekt men som ändå inte får behandlas enligt kreditupplysningslagen, t.ex. en uppgift om hälsa, medlemskap i fackförening eller någon annan uppgift som över huvud taget inte får behandlas (jfr avsnitt 4.4). Bestämmelserna bör därför ändras så att de omfattar inte bara oriktiga och missvisande uppgifter utan i likhet med 28 § personuppgiftslagen även gäller uppgifter som annars har behandlats i strid med lagen, t.ex. en känslig uppgift som har lagrats trots att det inte är tillåtet.

Regeringens bedömning: Det finns inte skäl att ändra kreditupplysningslagen för att möjliggöra en ökad användning av uppgifter om näringsidkare.

Datainspektionens bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser instämmer i Datainspektionens bedömning eller lämnar den utan någon invändning. *Svensk Handel, Upplysningscentralen UC Aktiebolag, Finansbolagens Förening* och *Svenska Inkassoföreningen* anser att s.k. flödesuppgifter alltid skall få ingå i kreditupplysningar.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt de allmänna kraven på kreditupplysningsverksamhet i 5 § kreditupplysningslagen skall verksamheten bedrivas så att den inte leder till otillbörligt intrång i personlig integritet genom innehållet i de upplysningar som förmedlas eller på annat sätt eller till att oriktiga uppgifter lagras eller lämnas ut. I propositionen föreslås vidare att personuppgiftslagens grundläggande krav på behandling av personuppgifter skall gälla i kreditupplysningsverksamhet (se avsnitt 4.2). Bestämmelserna är tillämpliga även på uppgifter om fysiska personer som är näringsidkare.

I olika sammanhang har kritik framförts mot att Datainspektionen vid tillämpning av 5 § kreditupplysningslagen i flera fall inte tillåtit användning av uppgifter om vidtagna inkassoåtgärder eller uppgifter ur företags kundreskontra (s.k. flödesinformation) i kreditupplysningar om näringsidkare. Kritiken kom fram även i samband med behandlingen av den senaste propositionen med förslag till ändringar i kreditupplysningslagen (prop. 1996/97:65). Vid sin behandling av propositionen anförde finansutskottet i sitt av riksdagen godkända betänkande att regeringens fortsatta överväganden av frågan inte borde föregripas (se bet. 1996/97:FiU23). Med anledning av kritiken gav regeringen i uppdrag åt Datainspektionen att utreda vilka uppgifter om näringsidkare som bör få användas i kreditupplysningar. Datainspektionen skulle bedöma förutsättningarna för en ökad tillgång till uppgifter om näringsidkare i kreditupplysningar och väga behovet mot främst riskerna för att missvisande eller oriktiga uppgifter används i kreditupplysningsssammanhang. De uppgifter som avsågs var huvudsakligen uppgifter om inkassoåtgärder vidtagna av företag och information ur företags kundreskontra.

I sin rapport till regeringen anser Datainspektionen att det inte finns skäl till några lagändringar. Datainspektionen uttalar att information om inkassoåtgärder vidtagna av företag liksom information om leverantörskulder och betalningsbeteende ur företags kundreskontra visserligen kan utgöra tidiga indikationer på bristande betalningsförmåga eller betalningsovilja. Dessa indikationer kan enligt Datainspektionen därför vara av viss betydelse för en kreditgivare som skall bilda sig en uppfattning om en näringsidkares framtida betalningsbeteende. Datainspektionen framhåller att detta emellertid förutsätter att uppgifterna är av god kvalitet och att näringsidkaren informeras om att sådana uppgifter

översänds till kreditupplysningsföretagen för att ge näringsidkaren tillfälle att rätta eventuellt felaktiga eller missvisande uppgifter.

Datainspektionen påpekar vidare att den i två beslut har öppnat för möjligheterna att under vissa förutsättningar registrera sådan information som tidigare inte tillåtits. Det ena beslutet avser en statistisk sammanställning av den sammanvägda informationen från olika fakturor beträffande en juridisk person. Det andra beslutet avser registrering och utlämnande av uppgifter om gäldenärens sammanlagda skuldsaldon hos kronofogdemyndigheterna. Som skäl för att Datainspektionen inte har ansett sig kunna gå längre anförs att det finns en ovilja hos företag att lämna ut fullständiga uppgifter ur kundreskontra eftersom företagshemligheter skulle kunna avslöjas och att tystnadsplikt föreligger i inkassoverksamhet enligt 11 § inkassolagen (1974:182) beträffande enskildas personliga förhållanden och yrkes- eller affärshemligheter. Likaså framhålls att materialet inte skulle bli representativt eftersom det torde vara omöjligt att inhämta information från samtliga företag och inkassobolag. Datainspektionen anmärker också att den vid sin ärendehantering har konstaterat att informationen redan idag är missvisande samt understryker att felaktig gäldenärsidentifikation är ett mycket vanligt problem i inkassoverksamhet. Slutsatsen dras att detta problem kan vara ännu större i företagens kundreskontra.

De flesta remissinstanserna, däribland kreditupplysningsföretaget Dun & Bradstreet Sverige Aktiebolag, delar Datainspektionens bedömning att lagen inte bör ändras för att ge möjlighet till ökad tillgång till uppgifter om näringsidkare.

Regeringen konstaterar att det är viktigt att kreditupplysningar baseras på ett så fylligt underlag som möjligt. Det måste självfallet eftersträvas att den information som lämnas är korrekt och rättvisande, men det får inom företagssektorn accepteras att kreditupplysningarna innehåller uppgifter som är behäftade med en viss osäkerhet. I kreditupplysningslagen har således inte ställts upp några särskilda begränsningar i möjligheten att använda uppgifter om betalningsförsummelser och kreditmissbruk beträffande näringsidkare. Exempelvis kan uppgifter om ansökningar om betalningsförelägganden användas. När det gäller just flödesinformation är det dock viktigt att hålla i minnet att informationen som regel grundar sig på ensidiga påståenden. Av Datainspektionens rapport framgår att sådan information ofta är oriktig eller missvisande, bl.a. på grund av felaktig gäldenärsidentifikation och administrativa misstag. Sveriges Inkassoorganisation betonar också risken för att förhållandevis stora mängder felaktig information kommer att lämnas ut om förutsättningarna ökas för tillgång till uppgifter om näringsidkare i kreditupplysningar. Enligt organisationen blir de flesta felaktigheter i reskontror rättade först på inkassostadiet, och det påpekas att företag i regel saknar tillförlitliga rutiner för att identifiera kunderna korrekt. Även Riksskatteverket är kritiskt mot kvaliteten på flödesinformationen och anför att en stor del av anspråken i den summariska processen är tvistiga och att osäkerheten på inkasso- och reskontrastadiet är ännu större. Visserligen finns det, som Finansbolagens Förening påpekar, möjligheter att rätta felaktiga uppgifter i efterhand, men detta kräver ofta omfattande utredningar och tillgång till bakomliggande material, t.ex. reskontror och köpeavtal.

Kraven i 5 § kreditupplysningslagen och 9 § personuppgiftslagen ger goda garantier för att uppgifter i kreditupplysningar håller en acceptabel kvalitet och grundas på ett tillräckligt stort och representativt urval. Samtidigt går det, vilket Datainspektionens rapport ger vid handen, att utforma system för behandling av flödesinformation som uppfyller kraven.

Med hänvisning till det anförda gör regeringen bedömningen att det inte finns skäl att ändra kreditupplysningslagen för att möjliggöra ökad användning av uppgifter om näringsidkare.

6 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: Lagändringarna skall träda i kraft den 1 april 2001. En klagörande övergångsbestämmelse införs.

Promemorians bedömning: Några särskilda övergångsbestämmelser är inte nödvändiga (se promemorian s. 46 f.).

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser tillstyrker förslaget eller lämnar det utan någon invändning. Några remissinstanser, bl.a. *Datainspektionen*, menar att promemorians förslag kan kräva övergångsbestämmelser. *Svenska Bankföreningen* och *Svenska Fondhandlareföreningen* föreslår att ändringarna skall träda i kraft först den 1 oktober 2001.

Skälen för regeringens förslag: De föreslagna lagändringarna bör träda i kraft så snart som möjligt. Med beaktande av den tid som kommer att gå innan riksdagen kan fatta beslut i lagstiftningsärendet är den 1 april 2001 en lämplig tidpunkt för ikraftträdandet.

Några remissinstanser ifrågasätter om det inte behövs särskilda övergångsbestämmelser. Svenska Bankföreningen och Finansbolagens Förening påpekar att det saknas anledning att göra bestämmelser som genomför dataskyddsdirektivet tillämpliga på kreditupplysningsverksamhet tidigare än för annan verksamhet. För personuppgiftslagen gäller nämligen särskilda övergångsbestämmelser, bl.a. i fråga om sådan behandling av personuppgifter som har påbörjats före ikraftträdandet den 24 oktober 1998. Enligt dessa övergångsbestämmelser skall för sådan behandling inte personuppgiftslagen utan 1973 års datalag tillämpas till och med den 30 september 2001.

Förslaget att personuppgiftslagens grundläggande krav på behandling av personuppgifter skall gälla också i kreditupplysningsverksamhet (se avsnitt 4.2) innebär att kraven skall tillämpas bara om personuppgiftslagen är tillämplig. Om personuppgiftslagen enligt sina övergångsbestämmelser inte är tillämplig, skall kraven alltså inte tillämpas. Som *Lagrådet* har föreslagit bör en uttrycklig övergångsbestämmelse införas där detta klagörs. I detta avseende blir direktivets regler alltså inte tillämpliga tidigare på kreditupplysningsverksamhet än i enlighet med reglerna i personuppgiftslagen.

Som anförts i promemorian finns det inte något behov av övergångsreglering för den föreslagna bestämmelsen om att uppgifter om fysiska

personer får samlas in endast för kreditupplysningsändamål. Detsamma gäller för bestämmelserna om att personuppgifter i kreditupplysningsverksamhet får behandlas utan samtycke och att den enskilde inte heller kan motsätta sig en behandling. Inte heller övriga ändringar kräver några övergångsbestämmelser, utan även de bör kunna tillämpas från och med lagens ikraftträdande. Det föreslås således inte några övergångsbestämmelser.

7 Ekonomiska konsekvenser av förslagen

Regeringens förslag i detta ärende innebär ett genomförande av data-skyddsdirektivet.

Förslagen i propositionen bedöms, bland myndigheter, främst påverka Datainspektionen. Eftersom det dock inte handlar om några nya uppgifter bedöms inspektionen kunna utföra uppgifter med anledning av lagändringarna inom ramen för befintliga resurser. Inte heller i övrigt torde de nya reglerna medföra några beaktansvärda kostnader för det allmänna.

8 Författningskommentar

Förslaget till lag om ändring i kreditupplysningslagen

5 §

Kreditupplysningsverksamhet skall bedrivas så att den *inte* leder till otillbörligt intrång i personlig integritet genom innehållet i de upplysningar som förmedlas eller på annat sätt eller till att oriktiga eller missvisande uppgifter lagras eller lämnas ut. *För sådan behandling av personuppgifter som omfattas av personuppgiftslagen (1998:204) gäller i stället 9 § första stycket a, b och d–h den lagen.*

Uppgifter om fysiska personer får samlas in endast för kreditupplysningsändamål.

Vid helt eller delvis automatiserad behandling av uppgifter om juridiska personer skall den som bedriver kreditupplysningsverksamhet vidta lämpliga tekniska och organisatoriska säkerhetsåtgärder för att hindra att behandlingen sker på ett otillåtet sätt och att uppgifterna utsätts för otillåten insyn. Bestämmelser om säkerheten vid behandling av personuppgifter finns i 30–32 §§ personuppgiftslagen.

Utan hinder av 10 § personuppgiftslagen får personuppgifter behandlas utan samtycke i kreditupplysningsverksamhet. Den registrerade kan inte heller motsätta sig behandlingen.

Bestämmelsen i andra stycket tillämpas inte i den utsträckning det skulle strida mot bestämmelserna i tryckfrihetsförordningen eller yttrandefrihetsgrundlagen.

(Jfr 5 § i promemorians förslag och 5 § tredje och fjärde styckena Kreditupplysningsutredningens förslag.)

Paragrafen innehåller bestämmelser om bedrivande av kreditupplysningsverksamhet. Tillägget till första stycket innebär att vissa grundläggande regler i personuppgiftslagen gäller när uppgifter behandlas i kreditupplysningsverksamhet. Andra stycket, som anger för vilket ändamål uppgifter får samlas in, är nytt. Även tredje stycket om datasäkerhet,

fjärde stycket om samtycke och femte stycket om förhållandet till tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen är nya. Frågorna behandlas i avsnitt 4.2 och 4.3.

Första stycket

Första stycket första meningen anger allmänna krav på kreditupplysningsverksamhet. Verksamheten skall bedrivas så att den inte leder till otillbörligt intrång i personlig integritet genom innehållet i de upplysningar som förmedlas eller på annat sätt eller till att oriktiga eller missvisande uppgifter lagras eller lämnas ut.

I 9 § personuppgiftslagen finns grundläggande krav på behandling av personuppgifter. I andra meningen klargörs att 9 § första stycket a, b och d–h personuppgiftslagen gäller för sådan behandling av personuppgifter i kreditupplysningsverksamhet som omfattas av personuppgiftslagen. Det innebär att de allmänna kraven i första meningen inte skall tillämpas på behandlingen om dessa bestämmelser i personuppgiftslagen är tillämpliga. De allmänna kraven i första meningen gäller för de fall som inte omfattas av 9 § personuppgiftslagen, t.ex. för behandling av uppgifter om juridiska personer och för sådan behandling av personuppgifter som inte omfattas av personuppgiftslagen (jfr 5 § personuppgiftslagen).

Bestämmelserna i 9 § första stycket c (ändamål) och i (gallring) personuppgiftslagen gäller inte i kreditupplysningsverksamhet, utan i stället tillämpas 5 § andra stycket resp. 8 § kreditupplysningslagen.

Andra stycket

Andra stycket anger att uppgifter om fysiska personer får samlas in endast för kreditupplysningsändamål. Med kreditupplysningsändamål avses bedömning av någons kreditvärdighet eller vederhäftighet i övrigt i ekonomiskt hänseende (se 2 § första stycket). Det innebär att de uppgifter som samlas in skall vara relevanta för en kreditbedömning eller annan ekonomisk riskbedömning. Bestämmelsen gäller inte för uppgifter om juridiska personer.

Tredje stycket

I tredje stycket finns bestämmelser om datasäkerhet vid behandling av uppgifter om juridiska personer. Vid helt eller delvis automatiserad behandling av sådana uppgifter skall den som bedriver kreditupplysningsverksamheten vidta lämpliga tekniska och organisatoriska säkerhetsåtgärder för att hindra att behandlingen sker på ett otillåtet sätt och att uppgifterna utsätts för otillåten insyn. Vilka säkerhetsåtgärder som skall vidtas beror på arten av de uppgifter som skall skyddas och de risker som behandlingen kan innebära. Uttrycket ”helt eller delvis automatiserad” är hämtat från personuppgiftslagen (se 5 § första stycket den lagen). Med behandling av uppgifter avses detsamma som i personuppgiftslagen (jfr definitionen i 3 § den lagen). Av 4 § andra stycket följer att Datainspektionen får besluta om villkor för säkerheten.

Bestämmelser om datasäkerhet vid behandling av uppgifter om fysiska personer finns i 30–32 §§ personuppgiftslagen. Prop. 2000/01:50

Fjärde stycket

I fjärde stycket första meningen sägs uttryckligen att uppgifter får behandlas utan den registrerades samtycke. Det innebär att uppgifter om fysiska personer får behandlas i kreditupplysningsverksamhet även om den som avses med uppgiften inte har samtyckt till det. Bestämmelsen gäller i stället för 10 § personuppgiftslagen. I andra meningen klargörs att den registrerade inte heller har rätt att motsätta sig en sådan behandling. Bestämmelsen har införts på förslag av *Lagrådet*.

Femte stycket

Femte stycket innehåller en upplysning om att ändamålsbestämmelsen i andra stycket inte får tillämpas i den utsträckning det skulle strida mot bestämmelserna i tryckfrihetsförordningen eller yttrandefrihetsgrundlagen (jfr 7 § personuppgiftslagen). Det innebär att ändamålsbestämmelsen inte gäller i den mån den skulle strida mot anskaffarskyddet i 1 kap. 1 § fjärde stycket tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 2 § yttrandefrihetsgrundlagen.

6 §

Uppgifter om en persons ras, etniska ursprung, politiska uppfattning, religiösa eller filosofiska övertygelse, *medlemskap i fackförening, hälsa* eller sexualliv får inte *behandlas* i kreditupplysningsverksamhet.

Uppgifter om lagöverträdelse som innefattar brott, domar i brottmål, straffprocessuella tvångsmedel eller administrativa frihetsberövanden får inte utan medgivande av Datainspektionen behandlas i kreditupplysningsverksamhet.

Ett medgivande som avses i andra stycket får lämnas endast om det finns synnerliga skäl.

Vad som anges i andra stycket hindrar inte att uppgifter om betalningsförsummelser, kreditmissbruk eller näringsförbud *behandlas* i kreditupplysningsverksamhet.

(Jfr 6 § i promemorians förslag och 6 § i Kreditupplysningsutredningens förslag.)

Paragrafen reglerar behandlingen av känsliga uppgifter m.m. Bestämmelserna har anpassats till dataskyddsdirektivet och personuppgiftslagen. Förbudet i första stycket har utökats med uppgifter om medlemskap i fackförening och hälsa. I andra stycket har den särskilda regleringen för uppgifter om åtgärder enligt socialtjänstlagen m.fl. lagar utgått och bestämmelserna om brottmålsdomar m.m. utformats i överensstämmelse med 21 § första stycket personuppgiftslagen. Med behandling av uppgifter avses detsamma som i personuppgiftslagen (jfr definitionen i 3 § den lagen). Bestämmelserna gäller i stället för 13–21 §§ personuppgiftslagen. Övervägandena finns i avsnitt 4.4.

8 §

En uppgift om en fysisk person skall gallras när det inte längre är nödvändigt att bevara uppgiften med hänsyn till ändamålet med registret.

En uppgift om en fysisk person som inte är näringsidkare skall gallras senast när tre år har förflutit från utgången av det år då den omständighet inträffade eller det förhållande upphörde som uppgiften avser.

(Jfr 8 § i promemorians förslag och 8 § i Kreditupplysningsutredningens förslag.)

Paragrafen innehåller bestämmelser om gallring. En allmän gallringsbestämmelse har tagits in i första stycket och treårsregeln har fått en ny lydelse i andra stycket. Bestämmelserna gäller i stället för 9 § första stycket i personuppgiftslagen. Övervägandena finns i avsnitt 4.5.

Första stycket

Enligt den allmänna gallringsbestämmelsen skall en uppgift om en fysisk person gallras när det inte längre är nödvändigt att bevara uppgiften med hänsyn till ändamålet med registret. Det gäller uppgifter om alla fysiska personer, dvs. även näringsidkare. Det innebär att en uppgift, t.ex. om näringsförbud, skall gallras när det inte längre är nödvändigt att bevara uppgiften för kreditupplysningsändamål.

Andra stycket

Treårsregeln i andra stycket sätter en yttersta gräns för uppgifter om privatpersoner. En uppgift om en fysisk person som inte är näringsidkare skall gallras senast när tre år har förflutit från utgången av det år då den omständighet inträffade eller det förhållande upphörde som avses med uppgiften. Bestämmelsen innebär att en uppgift om en privatperson alltid skall gallras efter tre år.

10 §

Var och en har rätt att mot skälig avgift hos den som bedriver kreditupplysningsverksamhet få skriftligt besked om huruvida det i verksamheten *behandlas* uppgifter om honom. *Fysiska personer har rätt att en gång per kalenderår få ett besked gratis. Behandlas sådana uppgifter skall besked lämnas om*

- a) vilka uppgifter som behandlas,*
- b) om den registrerade är en fysisk person: varifrån uppgifterna har hämtats,*
- c) ändamålen med behandlingen och*
- d) till vilka mottagare eller kategorier av mottagare som uppgifterna lämnas ut.*

Bestämmelserna i första stycket tillämpas inte i den utsträckning det skulle strida mot bestämmelserna i tryckfrihetsförordningen eller yttrandefrihetsgrundlagen.

En begäran om besked enligt första stycket om en fysisk person skall göras skriftligen och vara egenhändigt undertecknad.

(Jfr 10 § i promemorians förslag och 10 § i Kreditupplysningsutredningens förslag.)

Paragrafen reglerar rätten till registerbesked. Informationsskyldigheten har anpassats till dataskyddsdirektivet och till motsvarande bestämmelser i personuppgiftslagen. Andra stycket innehåller en upplysning om att bestämmelserna i första stycket inte får tillämpas i den utsträckning det skulle strida mot bestämmelserna i tryckfrihetsförordningen eller yt-

randefrihetsgrundlagen (jfr 7 § personuppgiftslagen). Det innebär att om ett besked om varifrån uppgifterna har hämtats skulle strida mot meddelarskyddet i 3 kap. 3 § tryckfrihetsförordningen och 2 kap. 3 § yttrandefrihetsgrundlagen så skall besked inte lämnas om detta. I det nya tredje stycket har tagits in ett krav på skriftlighet och egenhändigt undertecknande för begäran om registerbesked om en fysisk person. Bestämmelserna gäller i stället för 26 § personuppgiftslagen. Frågorna behandlas i avsnitt 4.6.

11 §

När en kreditupplysning om en fysisk person lämnas ut, skall till den som avses med upplysningen samtidigt och kostnadsfritt sändas ett skriftligt meddelande om

- a) vem som bedriver kreditupplysningsverksamheten,
- b) ändamålen med behandlingen,
- c) de uppgifter, omdömen och råd som upplysningen innehåller om honom,
- d) möjligheten att få rättelse av de uppgifter som rör honom, och
- e) vem som har begärt upplysningen.

Vad som sägs i första stycket gäller också när en kreditupplysning lämnas om ett handelsbolag eller kommanditbolag.

Vad som sägs i första och andra styckena gäller inte kreditupplysningar som lämnas genom offentliggörande på ett sådant sätt som avses i tryckfrihetsförordningen eller yttrandefrihetsgrundlagen.

(Jfr 10 § i promemorians förslag.)

Paragrafen reglerar rätten till kreditupplysningskopia. Informations- skyldigheten har anpassats till dataskyddsdirektivet och till motsvarande bestämmelser i personuppgiftslagen. Bestämmelserna gäller i stället för 23–25 §§ personuppgiftslagen. Frågorna behandlas i avsnitt 4.6.

12 §

Finns det anledning att misstänka att en uppgift som behandlas i kreditupplysningsverksamhet eller som har lämnats i en kreditupplysning under den senaste tolv månadersperioden är oriktig eller missvisande, eller att den annars har behandlats i strid med denna lag, skall den som bedriver verksamheten utan dröjsmål vidta skäliga åtgärder för att utreda förhållandet.

Visar det sig att uppgiften är oriktig eller missvisande, eller att den annars har behandlats i strid med lagen, skall den, om den förekommer i register, rättas, kompletteras eller uteslutas ur registret. Har en oriktig eller missvisande uppgift tagits in i en kreditupplysning som lämnats på annat sätt än som avses i tryckfrihetsförordningen eller yttrandefrihetsgrundlagen, skall rättelse eller komplettering så snart det kan ske tillställas var och en som under den senaste tolv månadersperioden fått del av uppgiften. Har uppgiften under den senaste tolv månadersperioden lämnats i en periodisk skrift eller i en kreditupplysningsverksamhet som bedrivs genom återkommande offentliggöranden enligt yttrandefrihetsgrundlagen, skall rättelse eller komplettering så snart det kan ske införas i ett följande nummer av skriften eller motsvarande form av offentliggörande enligt yttrandefrihetsgrundlagen. Vad som sägs i detta stycke gäller dock inte, om uppgiften uppenbarligen saknar betydelse för bedömningen av vederbörandes vederhäftighet i ekonomiskt hänseende.

Har en fråga om rättelse eller liknande åtgärd tagits upp efter framställning från den som uppgiften avser, skall denne kostnadsfritt underrättas om huruvida sådan åtgärd vidtagits.

Paragrafen innehåller bestämmelser om rättelse. Första stycket har ändrats så att skyldigheten att utreda förhållanden föreligger inte bara om det finns anledning att misstänka att en uppgift i en kreditupplysning som har lämnats under den senaste tolv månadersperioden, eller en uppgift i ett

register, är oriktig eller missvisande, utan även om det finns anledning att misstänka att uppgifter i övrigt behandlas i strid med lagen. Utredningsskyldigheten gäller alltså även för en i och för sig riktig men felaktigt behandlad uppgift, t.ex. en uppgift om hälsa eller medlemskap i fackförening (jfr 6 § första stycket).

Också skyldigheten enligt andra stycket att rätta, komplettera eller utesluta en uppgift ur ett register omfattar alla fall där uppgifter behandlas i strid med lagen. Bestämmelserna gäller i stället för 28 § personuppgiftslagen. Frågan behandlas i avsnitt 4.7.

1. Denna lag träder i kraft den 1 april 2001.

2. I stället för 5 § första stycket tillämpas 5 § i dess äldre lydelse i fråga om sådan behandling av personuppgifter för vilken 9 § personuppgiftslagen (1998:204) enligt övergångsbestämmelserna till den lagen inte är tillämplig.

De föreslagna ändringarna i kreditupplysningslagen föreslås träda i kraft den 1 april 2001.

Bestämmelsen i punkt 2 är en följd av att personuppgiftslagens grundläggande krav på behandling av personuppgifter skall tillämpas endast om lagen enligt sina övergångsbestämmelser är tillämplig. Om personuppgiftslagen enligt övergångsbestämmelserna inte är tillämplig, skall 5 § kreditupplysningslagen i dess äldre lydelse tillämpas, alltså bestämmelsen om att verksamheten skall bedrivas så att den inte leder till otillbörligt intrång i personlig integritet. Bestämmelsen har införts på förslag av *Lagrådet*.

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 95/46/EG

av den 24 oktober 1995

om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD
HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 100a i detta,

med beaktande av kommissionens förslag ,

med beaktande av Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ,
i enlighet med det förfarande som anges i fördragets artikel 189b ,
och med beaktande av följande:

- 1) Gemenskapens målsättningar som uttryckts i fördraget, såsom detta ändrats genom Fördraget om Europeiska unionen, består i att förverkliga en allt fastare sammanslutning av de europeiska folken, i att upprätta allt närmare relationer mellan de stater som förenas i gemenskapen, i att säkerställa ekonomiska och sociala framsteg i sina länder genom gemensamma åtgärder för att undanröja de barriärer som delar Europa, i att fortgående förbättra levnadsvillkoren för dess folk, i att bevara och stärka fred och frihet och i att främja demokratin på grundval av de grundläggande rättigheter som erkänns i medlemsstaternas grundlagar och lagar liksom i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.
- 2) Systemen för databehandling av uppgifter är till för människornas skull. Oavsett fysiska personers medborgarskap eller hemvist måste systemen respektera dessa personers grundläggande fri- och rättigheter – särskilt rätten till privatlivet – och bidra till ekonomiska och sociala framsteg, handelns utveckling och enskilda personers välfärd.
- 3) Upprättandet av den inre marknaden och dennas funktion, som i enlighet med artikel 7a i fördraget innebär fri rörlighet för varor, personer, tjänster och kapital, förutsätter inte bara att personuppgifter fritt kan överföras från en medlemsstat till en annan utan också att enskilda personers grundläggande rättigheter skyddas.
- 4) Inom gemenskapen behandlas och används personuppgifter allt oftare inom olika ekonomiska och samhällsliga områden. Framstegen på informationsteknikens område har gjort det avsevärt lättare att behandla och utbyta sådana uppgifter.

- 5) Den ekonomiska och sociala integration som är en följd av upprättandet av den inre marknaden och dennas funktion i enlighet med artikel 7a i fördraget kommer med nödvändighet att leda till en betydande ökning av flödet av personuppgifter över gränserna mellan samtliga aktörer på de ekonomiska och samhällsliga områdena, oavsett om dessa aktörer tillhör den privata eller den offentliga sektorn. Utbytet av personuppgifter mellan företag i olika medlemsstater kommer att öka. De nationella myndigheterna i de olika medlemsstaterna måste som ett led i tillämpningen av gemenskapsrätten samarbeta och utbyta personuppgifter för att kunna fullgöra sina åligganden eller utföra arbetsuppgifter för en myndighet i en annan medlemsstat inom det område utan inre gränser som den inre marknaden innebär.
- 6) Det ökade vetenskapliga och tekniska samarbetet liksom det samordnade införandet av nya telekommunikationsnät inom gemenskapen nödvändiggör och underlättar dessutom det gränsöverskridande flödet av personuppgifter.
- 7) Skillnaden i skyddsnivå mellan medlemsstater vad gäller enskilda personers fri- och rättigheter, särskilt rätten till privatliv med avseende på behandling av personuppgifter, kan hindra översändande av sådana uppgifter från en medlemsstats territorium till en annans. Denna skillnad kan därför utgöra ett hinder för att utöva en rad ekonomiska aktiviteter på gemenskapsnivå, snedvrیدا konkurrensen och hindra myndigheterna att fullgöra de skyldigheter som åligger dem enligt gemenskapsrätten. Denna skillnad i skyddsnivå beror på olikheter i nationella lagar och andra författningar.
- 8) För att hindren mot flöden av personuppgifter skall kunna avskaffas måste skyddsnivån när det gäller enskilda personers fri- och rättigheter med avseende på behandlingen av sådana uppgifter vara likvärdig i alla medlemsstater. Denna målsättning är av grundläggande betydelse för den inre marknaden men kan inte uppnås genom åtgärder endast av medlemsstaterna, i synnerhet med tanke på omfattningen av de skillnader som för närvarande finns mellan nationell lagstiftning på området och med tanke på behovet av att samordna lagstiftningen i medlemsstaterna för att säkerställa en sådan enhetlig reglering av det gränsöverskridande flödet av personuppgifter som överensstämmer med målsättningen för den inre marknaden enligt artikel 7a i fördraget. Det är därför nödvändigt att gemenskapen vidtar åtgärder för att åstadkomma en tillnärmning av lagstiftningen.
- 9) Eftersom tillnärmningen av de nationella lagstiftningarna kommer att leda till ett likvärdigt skydd kommer medlemsstaterna inte längre att kunna hindra det fria flödet av personuppgifter mellan dem under hänvisning till enskilda personers fri- och rättigheter, särskilt rätten till privatliv. Medlemsstaterna kommer att få ett handlingsutrymme, som i samband med genomförandet av detta direktiv också kommer att kunna utnyttjas av näringslivet och arbetsmarknadens parter. Medlemsstaterna kommer därför att i sin nationella lagstiftning särskilt kunna ange de allmänna villkor som skall gälla för behandlingen av uppgifter. Medlemsstaterna skall härvid sträva efter

att förbättra det skydd som deras nuvarande lagstiftning ger. Inom ramen för detta handlingsutrymme och i enlighet med gemenskapsrätten kan skillnader uppkomma vid genomförandet av direktivet, vilket kan påverka flödet av uppgifter såväl inom en medlemsstat som på gemenskapsnivå.

- 10) Ändamålet med den nationella lagstiftningen om behandling av personuppgifter är att skydda grundläggande fri- och rättigheter, särskilt den rätt till privatlivet som erkänns både i artikel 8 i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna och i gemenskapsrättens allmänna rättsprinciper. Av denna anledning får tillnärmningen av denna lagstiftning inte medföra någon inskränkning i det skydd de ger, utan skall i stället syfta till att garantera en hög skyddsnivå inom gemenskapen.
- 11) De principer om skydd för enskilda personers fri- och rättigheter, särskilt rätten till privatlivet, som detta direktiv innehåller, utgör en precisering och en förstärkning av principerna i Europarådets konvention av den 28 januari 1981 om skydd för enskilda vid automatisk databehandling av personuppgifter.
- 12) Principerna för skyddet måste gälla för all behandling av personuppgifter som utförs av en person vars verksamhet regleras av gemenskapsrätten. En fysisk persons behandling av uppgifter uteslutande för personliga ändamål eller för hemmabruk, såsom korrespondens eller förande av adressregister, skall dock inte omfattas.
- 13) Sådan verksamhet som avses i avdelningarna V och VI i Fördraget om Europeiska unionen och som rör allmän säkerhet, försvar, statens säkerhet och statens verksamhet på straffrättens område faller inte inom tillämpningsområdet för gemenskapsrätten, dock med förbehåll för medlemsstaternas skyldigheter enligt artiklarna 56.2, 57 eller 100a i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen. Sådan behandling av personuppgifter som är nödvändig för att skydda statens ekonomiska välbefinnande omfattas inte av detta direktiv, när behandlingen har samband med frågor om statens säkerhet.
- 14) För närvarande görs inom ramen för informationssamhället betydande framsteg såvitt avser tekniken för att uppta, överföra, bearbeta, registrera, lagra eller lämna ut ljud- eller bilduppgifter om fysiska personer; detta direktiv bör därför tillämpas på behandling av sådana uppgifter.
- 15) Behandlingen av sådana uppgifter omfattas av detta direktiv endast om den sker med hjälp av automatisk databehandling eller om de uppgifter som behandlas ingår eller avses ingå i ett register som är uppbyggt efter vissa med utgångspunkt i för enskilda personer utformade kriterier för att underlätta tillgång till de berörda uppgifterna.
- 16) Behandlingen av ljud- och bilduppgifter – exempelvis i samband med videoövervakning – omfattas inte av detta direktiv om den utförs för att tillgodose den allmänna säkerheten, försvaret, statens säkerhet eller statens verksamhet på straffrättens område eller till

annan verksamhet som inte faller inom gemenskapsrättens tillämpningsområde.

- 17) När det gäller behandling av ljud- och bilduppgifter för journalistiska ändamål eller i litterärt eller konstnärligt skapande, särskilt på det audiovisuella området, skall direktivets principer i enlighet med bestämmelserna i artikel 9 tillämpas restriktivt.
- 18) För att undvika att en enskild person förvägras det skydd som tillkommer honom enligt detta direktiv skall varje behandling av personuppgifter inom gemenskapen ske i enlighet med lagstiftningen i en av medlemsstaterna. Med hänsyn till detta bör behandlingen av uppgifter som utförs av någon som på uppdrag av en registeransvarig som är etablerad i en medlemsstat regleras av den statens lagstiftning.
- 19) Etablering på en medlemsstats territorium förutsätter effektiv och faktisk verksamhet med hjälp av en stabil struktur. Härvid har den berörda verksamhetens rättsliga form inte avgörande betydelse, oavsett om det är fråga om en filial eller om ett dotterbolag som är en juridisk person. Om den ansvarige är etablerad på flera medlemsstats territorier, särskilt genom dotterbolag, måste han för att undvika varje kringgående garantera att varje verksamhet uppfyller bestämmelserna i den nationella lagstiftning som gäller för aktiviteterna.
- 20) Den omständigheten att den registeransvarige är etablerad i ett tredje land får inte utgöra ett hinder för det skydd som enskilda personer ges i detta direktiv. I sådana fall skall på behandlingen av uppgifter tillämpas den medlemsstats lagstiftning som innehåller de hjälpmedel som används för behandlingen. Det bör finnas garantier för att de rättigheter som följer av detta direktiv respekteras i praktiken.
- 21) Detta direktiv påverkar inte de territorialitetsregler som gäller på straffrättens område.
- 22) Medlemsstaterna bör i sin lagstiftning eller genom andra bestämmelser som antas för att genomföra detta direktiv närmare ange de allmänna villkoren för att en behandling skall vara tillåten. Särskilt artikel 5 jämförd med artiklarna 7 och 8 tillåter medlemsstaterna att, oavsett de allmänna regler som gäller, ange särskilda villkor för behandlingen av uppgifter på särskilda områden och för de olika kategorier av uppgifter som behandlas i artikel 8.
- 23) Medlemsstaterna har befogenhet att genomföra skyddet för enskilda personer både genom en generell lagstiftning om skydd för enskilda personer såvitt avser behandling av personuppgifter och genom särskild lagstiftning som till exempel om statistiska institut.
- 24) Sådan lagstiftning som rör skydd för juridiska personer med avseende på behandling av uppgifter som angår dem berörs inte av detta direktiv.
- 25) Principerna för skyddet måste avspeglas dels i de förpliktelser som åvilar personer, myndigheter, företag, institutioner, organ eller andra registeransvariga särskilt med avseende på uppgifternas kvalitet, den tekniska säkerheten, anmälningar till tillsynsmyndigheten och de omständigheter under vilka behandling får utföras, dels i de

rättigheter som tillkommer enskilda personer, vilkas personuppgifter blir föremål för behandling, att bli informerade om att behandling sker, att få tillgång till uppgifterna, att begära rättelse och att under vissa omständigheter invända mot behandlingen.

- 26) Principerna för skyddet måste gälla all information som rör en identifierad eller identifierbar person. För att avgöra om en person är identifierbar skall härvid beaktas alla hjälpmedel som i syfte att identifiera vederbörande rimligen kan komma att användas antingen av den registeransvarige eller av någon annan person. Skyddsprinciperna gäller inte för uppgifter som gjorts anonyma på ett sådant sätt att den registrerade inte längre är identifierbar. En sådan uppförandekodex som avses i artikel 27 kan vara ett användbart redskap för att ge vägledning om hur uppgifter kan göras anonyma och behållas i en form som gör det omöjligt att identifiera den registrerade.
- 27) Enskilda personer skall skyddas både i samband med automatisk databehandling av uppgifterna och i samband med manuell behandling. Omfattningen av detta skydd får inte faktiskt bero på den teknik som används eftersom detta skulle kunna skapa en allvarlig risk för kringgående. När det gäller manuell behandling omfattar detta direktiv endast register och inte ostrukturerade akter. Särskilt innehållet i ett register måste vara strukturerat efter bestämda kriterier som avser enskilda personer, för att lätt ge tillgång till personuppgifter. I enlighet med definitionen i artikel 2 c) kan de olika kriterier som gör det möjligt att fastställa de enskilda delarna av en strukturerad samling personuppgifter och de olika kriterier som reglerar möjligheten att få tillgång till en sådan samling utformas av varje medlemsstat. Akter eller grupper av akter liksom dessas omslag, vilka inte är strukturerade enligt särskilda kriterier, faller inte under några omständigheter inom detta direktivs tillämpningsområde.
- 28) Varje behandling av personuppgifter måste vara laglig och korrekt gentemot berörda personer. Uppgifterna måste särskilt vara adekvata, relevanta och nödvändiga med hänsyn till de ändamål för vilka de behandlas. Dessa ändamål skall vara uttryckligt angivna, berättigade och bestämda vid tiden för insamling av uppgifterna. Sådana ändamål med behandlingen som läggs fast sedan uppgifterna samlats in får inte vara oförenliga med de ändamål som ursprungligen angavs.
- 29) Senare behandling av personuppgifter för historiska, statistiska eller vetenskapliga ändamål kan – förutsatt att medlemsstaterna ger lämpliga garantier – inte allmänt sett anses oförenliga med de ändamål för vilka uppgifterna tidigare samlades in. Dessa garantier skall särskilt hindra att uppgifterna används för att vidta åtgärder mot eller fatta beslut som rör en viss person.
- 30) För att vara tillåten skall en behandling av personuppgifter dessutom utföras med den registrerades samtycke eller vara nödvändig för ingåendet eller utförandet av förpliktelser i enlighet med ett avtal som är bindande för den registrerade, eller fordras enligt lagstiftning vid utförandet av något som är i det allmännas intresse eller är ett

led i myndighetsutövning eller vara i en fysisk eller juridisk persons intresse förutsatt att skyddet av den registrerades fri- och rättigheter inte går före. För att särskilt garantera jämvikt mellan de berörda intressena och för att samtidigt säkerställa en effektiv konkurrens får medlemsstaterna närmare ange på vilka villkor användning och utlämnande till tredje man av personuppgifter får äga rum inom ramen för tillåtna aktiviteter som av företag och andra organ utövas i deras löpande verksamhet. Medlemsstaterna får även närmare ange på vilka villkor personuppgifter i marknadsföringssyfte får vidarebefordras till tredje man, oavsett om detta sker kommersiellt eller av välgörenhetsorganisationer, föreningar eller stiftelser, exempelvis av politisk karaktär, men förutsatt att regler iakttas som har till syfte att ge den registrerade möjlighet att invända mot att de uppgifter som rör honom behandlas utan att behöva ange sina skäl och utan att åsamkas kostnader för detta.

- 31) Behandling av personuppgifter måste även anses tillåten när den utförs för att skydda ett intresse som är av avgörande betydelse för den registrerades liv.
- 32) Det ankommer på den nationella lagstiftningen att avgöra om den som ansvarar för en behandling som utförs i det allmännas intresse eller vid myndighetsutövning skall vara en myndighet eller något annat offentligt eller civilrättsligt subjekt, såsom exempelvis en yrkesorganisation.
- 33) Uppgifter som på grund av sin natur kan kränka grundläggande fri- och rättigheter eller privatlivets helgd får inte behandlas utan samtycke av den registrerade. Dock måste det finnas en uttrycklig möjlighet att för att tillgodose särskilda behov, i synnerhet när behandlingen av uppgifterna utförs för ändamål som har samband med hälso- och sjukvården av personer som är underkastade tystnadsplikt eller för att genomföra berättigade åtgärder av vissa föreningar eller stiftelser vilkas syften är att skydda utövningen av vissa grundläggande fri- och rättigheter.
- 34) När det av hänsyn till viktiga allmänna intressen är nödvändigt, måste medlemsstaterna kunna avvika från förbudet mot att behandla känsliga kategorier av uppgifter på sådana områden som exempelvis folkhälsa och socialskydd, särskilt för att säkerställa kvalitet och lönsamhet när det gäller förfaranden som används i samband med ansökningar om förmåner och tjänster inom sjukförsäkringssystemet, i samband med vetenskaplig forskning och i samband med offentlig statistik. Dock åligger det medlemsstaterna att sörja för att det finns lämpliga och konkreta garantier för att skydda enskilda personers grundläggande rättigheter och privatliv.
- 35) Myndigheters behandling av personuppgifter för officiellt erkända religiösa sammanslutningars räkning för att uppfylla målsättningar som uttrycks i grundlagen eller folkrätten utförs för att tillgodose viktiga samhällsliga intressen.
- 36) Om det i samband med att allmänna val hålls för att det demokratiska systemet skall fungera är nödvändigt att de politiska partierna i vissa medlemsstater samlar in uppgifter om enskilda personers politiska uppfattning får behandling av sådana uppgifter

tillåtas av hänsyn till viktiga allmänna intressen, på villkor att bestämmelser om lämpliga garantier föreskrivs.

- 37) För sådan behandling av personuppgifter som sker för journalistiska ändamål eller för konstnärligt eller litterärt skapande – särskilt på det audiovisuella området – bör det fastställas undantag från eller begränsningar i förhållande till vissa bestämmelser i detta direktiv så långt detta är nödvändigt för att förena enskilda personers grundläggande rättigheter med yttrandefriheten, särskilt den rätt att ta emot och lämna upplysningar som särskilt fastslås i artikel 10 i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. För att åstadkomma en avvägning mellan de grundläggande fri- och rättigheterna åligger det medlemsstaterna att besluta om nödvändiga undantag och begränsningar såvitt avser de generella åtgärder som har avseende på uppgiftsbehandlingsberättigande, åtgärder för att vidareföra uppgifter till tredje land och tillsynsmyndighetens befogenheter. Detta får dock inte leda till att medlemsstaterna beslutar om undantag från åtgärder som vidtas för att säkerställa behandlingens säkerhet. Den tillsynsmyndighet som är behörig på området bör utrustas med i vart fall vissa befogenheter att utövas efter behandlingen i fråga, exempelvis befogenhet att med jämna mellanrum offentliggöra en rapport eller att överlämna ärenden till rättsliga myndigheter.
- 38) En korrekt behandling av uppgifter förutsätter att de registrerade kan få kännedom om behandlingen och att de – när uppgifter samlas in hos dem – kan få korrekt och fullständig information med hänsyn till de närmare omständigheterna vid insamlingen.
- 39) I vissa fall rör behandlingen uppgifter som den registeransvarige inte har samlat in direkt från den registrerade. Vidare kan utlämnande av uppgifter till tredje man vara tillåten även om utlämnandet inte kunde förutses när uppgifterna samlades in från den registrerade. I samtliga dessa fall skall den registrerade informeras när uppgifterna registreras eller senast när uppgifterna för första gången lämnas ut till tredje man.
- 40) Det är dock inte nödvändigt att ställa detta krav om den registrerade redan känner till informationen. Detta krav behöver inte heller ställas om registreringen eller utlämnandet uttryckligen regleras i lagstiftningen eller om lämnande av information till den berörda personen visar sig vara omöjligt eller innebära oproportionerligt stora ansträngningar, vilket skulle kunna vara fallet i samband med behandling för historiska, statistiska eller vetenskapliga ändamål. I detta sammanhang kan antalet registrerade, uppgifternas ålder och de kompensatoriska åtgärder som kan vidtas tas i beaktande.
- 41) Alla måste kunna utöva sin rätt att få tillgång till uppgifter som rör dem och som är föremål för behandling, för att i detalj kunna försäkra sig om att uppgifterna är korrekta och om att behandlingen är tillåten. Av samma anledning måste var och en ha rätt att få reda på den logik som gäller för den automatiska databehandlingen av uppgifter som rör honom, åtminstone såvitt avser sådana automatiska beslut som avses i artikel 15.1. Denna rättighet får inte

kränka affärshemligheten eller upphovsrätten, särskilt inte den upphovsrätt som skyddar programvaran. Detta bör dock inte få resultera i att den registrerade nekas all information.

- 42) Medlemsstaterna kan av hänsyn till intresset hos den registrerade eller till andras fri- och rättigheter begränsa rätten till tillgång till uppgifter och information. De kan till exempel besluta att tillgång till uppgifter av medicinsk art endast får erhållas genom förmedling av någon som är yrkesmässigt verksam inom hälso- och sjukvården.
- 43) Rätten till tillgång till uppgifter och information samt vissa skyldigheter hos den registeransvarige kan inskränkas av medlemsstaterna i den utsträckning som det är nödvändigt för att skydda till exempel statens säkerhet, försvaret, allmän säkerhet eller viktiga ekonomiska eller finansiella intressen som är av betydelse för en medlemsstat eller för unionen, liksom för brottsutredningar och åtal och åtgärder som rör överträdelse av etiska regler som gäller för sådana yrken som särskilt regleras i lagstiftning. På förteckningen över undantag och begränsningar bör upptas de uppgifter för övervakning, tillsyn eller reglering som är nödvändiga på de tre sistnämnda områdena, nämligen allmän säkerhet, ekonomiska och finansiella intressen samt beivrande av brott. Uppräkningen av uppgifter på dessa tre områden påverkar inte undantag eller begränsningar av hänsyn till statens säkerhet och försvaret.
- 44) För att uppfylla vissa av de nämnda målsättningarna kan medlemsstaterna på grund av bestämmelser i gemenskapsrätten tvingas att avvika från bestämmelserna i detta direktiv om rätten till tillgång till uppgifter, skyldigheten att informera enskilda personer och kvaliteten på uppgifterna.
- 45) I sådana fall då uppgifter av hänsyn till allmänna intressen, på grund av myndighetsutövning eller av hänsyn till en persons berättigade intressen kan bli föremål för tillåten behandling, skall varje berörd person ändå, på berättigade och avgörande skäl som avser hans särskilda situation, ha rätt att invända mot att uppgifter som rör honom själv behandlas. Medlemsstaterna har dock möjlighet att anta bestämmelser av motsatt innehåll.
- 46) Skyddet för de registrerades fri- och rättigheter förutsätter såvitt avser behandling av personuppgifter att lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder vidtas både när systemet för behandlingen utformas och när själva behandlingen sker, särskilt för att garantera säkerheten och för att på så sätt hindra all otillåten behandling. Det åligger medlemsstaterna att säkerställa att de registeransvariga respekterar dessa åtgärder. Åtgärderna skall garantera en lämplig säkerhetsnivå med hänsyn till den nuvarande utvecklingsnivån och till kostnaderna för genomförandet under hänsynstagande till de risker som behandlingen innebär och arten av de uppgifter som skall skyddas.
- 47) När ett meddelande som innehåller personuppgifter översänds genom förmedling av en organisation för telekommunikation eller elektronisk post, vars enda ändamål är att översända sådana meddelanden, blir det normalt den från vilken meddelandet härrör och inte den person som erbjuder nämnda tjänst som anses ansvarig

för behandlingen av personuppgifterna. De som erbjuder sådana tjänster kommer dock normalt att anses som ansvariga för behandlingen av de ytterligare personuppgifter som fordras för att tjänsten skall kunna användas.

- 48) Anmälningförfarandet är avsett för att göra en behandlings syfte och viktigaste egenskaper allmänt kända för att säkerställa att behandlingen sker i enlighet med de nationella åtgärder som vidtas för att genomföra detta direktiv.
- 49) För att undvika olämpliga administrativa formaliteter kan medlemsstaterna besluta om undantag från och förenklingar av anmälningssplikten såvitt avser sådana fall då behandlingen sannolikt inte kommer att kränka de berörda personernas fri- och rättigheter, förutsatt att detta är i överensstämmelse med en åtgärd som vidtagits av en medlemsstat och som särskilt anger begränsningarna. Medlemsstaterna kan även besluta om undantag och förenklingar i fall då någon som utsetts av den registeransvarige försäkrar sig om att de utförda behandlingarna inte kommer att kränka de registrerades fri- och rättigheter. Den person som sålunda utsetts att skydda uppgifterna måste – vare sig han är anställd av den registeransvarige eller inte – ha möjlighet att utöva sin verksamhet på ett fullständigt oberoende sätt.
- 50) Undantag från anmälningssplikten och förenklad anmälan bör kunna tillåtas särskilt då det är fråga om behandling av uppgifter som endast syftar till att ett register skall föras, som är avsett för att i enlighet med nationell lagstiftning ge allmänheten information och som är tillgängligt för allmänheten eller var och en som kan styrka att han har ett berättigat intresse.
- 51) Det förhållandet att den registeransvarige omfattas av förenklad anmälningssförfarande eller är undantagen från anmälningssplikt befriar honom inte från de övriga förpliktelser som följer av detta direktiv.
- 52) I detta sammanhang måste en efterföljande kontroll från den behöriga myndighetens sida i allmänhet anses som en tillräcklig åtgärd.
- 53) Vissa typer av behandling – till exempel behandling som har till ändamål att utesluta den berörde från möjligheten att utöva en rättighet, motta en förmån eller ingå ett avtal eller sådan behandling som innebär användning av ny teknik – kan på grund av sin natur, sin omfattning eller sitt ändamål innebära särskilda risker för att de registrerades fri- och rättigheter skall kränkas. Medlemsstaterna kan om de önskar det precisera dessa risker i sin lagstiftning.
- 54) Med tanke på omfattningen av den behandling av uppgifter som utförs i samhället torde det antal behandlingar som innebär särskilda risker vara mycket begränsat. Medlemsstaterna måste föreskriva att tillsynsmyndigheten eller den som utövar tillsyn i samråd med tillsynsmyndigheten företar en förhandskontroll av dessa behandlingar innan de utförs. Sedan en sådan förhandskontroll genomförts får tillsynsmyndigheten i enlighet med den nationella lagstiftningen som gäller för myndigheten yttra sig över eller tillåta behandlingen. En sådan kontroll kan även företas som ett led i det nationella

parlamentets förberedande arbete med en åtgärd eller som ett led i arbetet med en åtgärd som grundas på en sådan lagstiftande åtgärd som definierar behandlingens art och anger lämpliga skyddsåtgärder.

- 55) För de fall då den registeransvarige inte respekterar de registrerades rättigheter måste det i medlemsstatens lagstiftning finnas möjlighet till rättslig prövning. Personer som lider skada till följd av otillåten behandling skall ha rätt till ersättning av den registeransvarige, vilken kan befrias från skadeståndsansvar om han kan visa att han inte är ansvarig för skadan, särskilt i fall då han kan påvisa att ett fel begåtts av den registrerade eller i fall av force majeure. Sanktioner skall vidtas mot såväl privaträttsliga som offentligrättsliga subjekt som överträder de nationella bestämmelser som antagits för att genomföra detta direktiv.
- 56) Gränsöverskridande flöden av personuppgifter är nödvändiga för den internationella handelns utveckling. Det skydd som genom detta direktiv tillförsäkras enskilda personer inom gemenskapen hindrar inte att personuppgifter överförs till sådana tredje länder som garanterar en adekvat skyddsnivå. Frågan om skyddsnivåns adekvans skall bedömas med hänsyn till alla de omständigheter som har samband med en överföring eller en grupp av överföringar.
- 57) Om ett tredje land inte garanterar en adekvat skyddsnivå skall överföring av personuppgifter till det landet förbjudas.
- 58) Undantag från detta förbud skall under vissa omständigheter kunna medges om den registrerade lämnar sitt samtycke, om överföring är nödvändig för ett avtal eller ett rättsligt anspråk, när skyddet av väsentliga samhällsintressen kräver det, till exempel vid internationellt utbyte av uppgifter mellan skattemyndigheter eller tullmyndigheter eller mellan socialförsäkringsmyndigheter eller om överföringen utförs med utgångspunkt i ett register som upprättats genom lagstiftning och som är avsett att vara tillgängligt för allmänheten eller för personer som har ett berättigat intresse. En sådan överföring bör inte omfatta alla uppgifter eller hela kategorier av uppgifter som finns i registret. När registret är avsett att vara tillgängligt för personer med ett berättigat intresse skall överföringen göras endast på begäran av dessa personer eller om de själva är mottagarna.
- 59) Särskilda åtgärder kan vidtas för att uppväga en otillräcklig skyddsnivå i ett tredje land om den registeransvarige ställer lämpliga garantier. Bestämmelser om förfaranden för förhandling mellan gemenskapen och tredje land måste antas.
- 60) Överföring till tredje land får i vilket fall som helst endast utföras i enlighet med bestämmelser som medlemsstaterna antagit för genomförande av detta direktiv, särskilt artikel 8 i detta.
- 61) Medlemsstaterna och kommissionen måste på sina respektive kompetensområden uppmuntra berörda delar av näringslivet att anta uppförandekodexar för att underlätta genomförandet av detta direktiv med beaktande av de särskilda former av behandling som utförs på vissa områden och med respekt för de nationella bestämmelser som antagits för dess genomförande.

- 62) För skyddet av enskilda personer med avseende på behandlingen av personuppgifter är det av avgörande betydelse att medlemsstaterna inrättar oberoende tillsynsmyndigheter.
- 63) Dessa myndigheter måste ges nödvändiga resurser för att utföra sina uppgifter, såsom befogenhet att – särskilt när det gäller klagomål från enskilda personer – undersöka och intervensera samt befogenheter att inleda rättsliga förfaranden. De måste även bidra till att garantera insyn i behandlingen av uppgifter i de medlemsstater under vilkas jurisdiktion de hör.
- 64) Tillsynsmyndigheterna i de olika medlemsstaterna kommer att behöva bistå varandra i samband med utförandet av de uppgifter som åligger dem för att säkerställa att skyddsreglerna respekteras på ett tillfredsställande sätt i hela Europeiska unionen.
- 65) En arbetsgrupp för skydd av enskilda personer i samband med behandling av personuppgifter skall inrättas på gemenskapsnivå. Gruppen skall vid utförandet av sina uppgifter vara fullständigt oberoende. Gruppen skall med hänsyn till sin särskilda karaktär ge kommissionen råd och bidra till den enhetliga tillämpningen av de nationella regler som antagits för att genomföra detta direktiv.
- 66) Med avseende på överföring av uppgifter till tredje land fordrar genomförandet av detta direktiv att kommissionen ges befogenhet att besluta om genomförandet och att ett förfarande i enlighet med riktlinjerna i rådets beslut 87/373/EEG(1) införs.
- 67) Den 20 december 1994 träffade Europaparlamentet, rådet och kommissionen en överenskommelse om ett ”modus vivendi” beträffande genomförandeåtgärder för rättsakter som antagits i enlighet med förfarandet i artikel 189b i Romfördraget.
- 68) De principer för skyddet av enskilda personers fri- och rättigheter, och då särskilt rätten till privatliv, som i detta direktiv uppställs med avseende på behandling av personuppgifter skall för vissa områdens vidkommande kunna kompletteras eller preciseras med hjälp av särskilda bestämmelser som skall överensstämma med dessa principer.
- 69) Medlemsstaterna bör ges en frist på högst tre år räknat från ikraftträdandet av de nationella bestämmelser som antas för att genomföra detta direktiv, så att de stegvis kan tillämpa de nya nationella bestämmelserna på alla sådana behandlingar som redan påbörjats. För att möjliggöra ett kostnadseffektivt genomförande av dessa bestämmelser skall medlemsstaterna tillåtas att under ytterligare en tidsperiod, som löper ut tolv år efter dagen för antagandet av detta direktiv, vidta åtgärder för att säkerställa att då befintliga manuella register bringas i överensstämmelse med vissa av direktivets bestämmelser. Uppgifter som ingår i dessa register och som behandlas manuellt under denna förlängda övergångsperiod skall dock när det är föremål för en ytterligare sådan behandling bringas i överensstämmelse med dessa bestämmelser.
- 70) Det är inte nödvändigt att den registrerade på nytt lämnar sitt samtycke till att den registeransvarige fortsätter att behandla känsliga uppgifter, när en sådan behandling är nödvändig för genom-

förändret av ett avtal som har slutits på grundval av frivilligt och informerat samtycke före dessa bestämmelsers ikraftträdande.

Prop. 2000/01:50
Bilaga 1

- 71) Detta direktiv hindrar inte en medlemsstat från att anta bestämmelser för att reglera sådan marknadsföring som riktar sig till konsumenter som har hemvist inom dess territorium, förutsatt att dessa regler inte rör skyddet av enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter.
- 72) Detta direktiv gör det möjligt att vid genomförandet av dessa bestämmelser ta hänsyn till principen om allmänhetens rätt till tillgång till allmänna handlingar.

KAPITEL 1

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

*Artikel 1***Direktivets syfte**

1. Medlemsstaterna skall i enlighet med detta direktiv skydda fysiska personers grundläggande fri och rättigheter, särskilt rätten till privatliv, i samband med behandling av personuppgifter.
2. Medlemsstaterna får varken begränsa eller förbjuda det fria flödet av personuppgifter mellan medlemsstaterna av skäl som har samband med det under punkt 1 föreskrivna skyddet.

*Artikel 2***Definitioner**

I detta direktiv avses med

- a) *personuppgifter*: varje upplysning som avser en identifierad eller identifierbar fysisk person (*den registrerade*). En identifierbar person är en person som kan identifieras, direkt eller indirekt, framför allt genom hänvisning till ett identifikationsnummer eller till en eller flera faktorer som är specifika för hans fysiska, fysiologiska, psykiska, ekonomiska, kulturella eller sociala identitet,
- b) *behandling av personuppgifter (behandling)*: varje åtgärd eller serie av åtgärder som vidtas beträffande personuppgifter, vare sig det sker på automatisk väg eller inte, till exempel insamling, registrering, organisering, lagring, bearbetning eller ändring, återvinning, inhämtande, användning, utlämnande genom översändande, spridning eller annat tillhandahållande av uppgifter, sammanställning eller samkörning, blockering, utplåning eller förstöring,
- c) *register med personuppgifter (register)*: varje strukturerad samling av personuppgifter som är tillgänglig enligt särskilda kriterier, oavsett om samlingen är centraliserad, decentraliserad eller spridd på grundval av funktionella eller geografiska förhållanden,
- d) *registeransvarig*: den fysiska eller juridiska person, den myndighet, den institution eller det andra organ som ensamt eller tillsammans med andra bestämmer ändamålen och medlen för behandlingen av personuppgifter. När ändamålen och medlen för behandlingen bestäms av nationella lagar och andra författningar eller av gemenskapsrätten kan den registeransvarige eller de särskilda kriterierna för att utse honom anges i nationell rätt eller i gemenskapsrätten,
- e) *registerförare*: den fysiska eller juridiska person, den myndighet, den institution eller det andra organ som behandlar personuppgifter för den registeransvariges räkning,

f) *tredje man*: den fysiska eller juridiska person, den myndighet, den institution eller det andra organ än den registrerade, den registeransvarige, registerföraren och de personer som under den registeransvariges eller registerförarens direkta ansvar har befogenhet att behandla uppgifterna,

g) *mottagare*: den fysiska eller juridiska person, den myndighet, den institution eller det andra organ till vilket uppgifterna utlämnas, vare sig det är en tredje man eller inte. Myndigheter som kan komma att motta uppgifter inom ramen för ett särskilt uppdrag skall dock inte betraktas som mottagare,

h) *den registrerades samtycke*: varje slag av frivillig, särskild och informerad viljeyttring genom vilken den registrerade godtar behandling av personuppgifter som rör honom.

Artikel 3

Tillämpningsområde

1. Detta direktiv gäller för sådan behandling av personuppgifter som helt eller delvis företas på automatisk väg liksom för annan behandling än automatisk av personuppgifter som ingår i eller kommer att ingå i ett register.

2. Detta direktiv gäller inte för sådan behandling av personuppgifter

– som utgör ett led i en verksamhet som inte omfattas av gemenskapsrätten, exempelvis sådan verksamhet som avses i avdelningarna V och VI i Fördraget om Europeiska unionen, och inte under några omständigheter behandlingar som rör allmän säkerhet, försvar, statens säkerhet (inbegripet statens ekonomiska välstånd när behandlingen har samband med frågor om statens säkerhet) och statens verksamhet på straffrättens område,

– av en fysisk person som ett led i verksamhet av rent privat natur eller som har samband med hans hushåll.

Artikel 4

Tillämplig nationell rätt

1. Varje medlemsstat skall tillämpa de nationella bestämmelser som den för genomförandet av detta direktiv antar för behandlingen av personuppgifter när

a) behandlingen utförs som ett led i verksamhet inom den medlemsstats territorium, där den registeransvarige är etablerad. Om en registeransvarig är etablerad inom flera medlemsstaters territorier skall han vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att alla verksamheter uppfyller kraven enligt den tillämpliga nationella lagstiftningen,

b) den registeransvarige inte är etablerad inom en medlemsstats territorium utan på en plats där medlemsstatens lagstiftning gäller på grund av folkrätten,

c) den registeransvarige inte är etablerad på gemenskapens territorium och för behandling av personuppgifter använder databehandlad eller icke

databehandlad utrustning som befinner sig på den nämnda medlemsstatens territorium, om inte sådan utrustning endast används för att låta uppgifter passera genom gemenskapen.

Prop. 2000/01:50
Bilaga 1

2. Under de omständigheter som avses i punkt 1 c) måste den registeransvarige utse en företrädare som är etablerad inom den berörda medlemsstatens territorium, utan att detta i övrigt påverkar de eventuella rättsliga åtgärder som kan komma att inledas mot den ansvarige själv.

KAPITEL II

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER OM NÄR PERSONUPPGIFTER FÅR BEHANDLAS

Artikel 5

Medlemsstaterna skall inom de begränsningar som bestämmelserna i detta kapitel innebär, precisera på vilka villkor behandling av personuppgifter är tillåten.

AVDELNING I

PRINCIPER OM UPPGIFTERNAS KVALITET

Artikel 6

1. Medlemsstaterna skall föreskriva att personuppgifter

- a) skall behandlas på ett korrekt och lagligt sätt,
- b) skall samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål; senare behandling får inte ske på ett sätt som är oförenligt med dessa ändamål. Senare behandling av uppgifter för historiska, statistiska eller vetenskapliga ändamål skall inte anses oförenlig med dessa ändamål förutsatt att medlemsstaterna beslutar om lämpliga skyddsåtgärder,
- c) skall vara adekvata och relevanta och inte får omfatta mer än vad som är nödvändigt med hänsyn till de ändamål för vilka de har samlats in och för vilka de senare behandlas,
- d) skall vara riktiga och, om nödvändigt, aktuella. Alla rimliga åtgärder måste vidtas för att säkerställa att personuppgifter som är felaktiga eller ofullständiga i förhållande till de ändamål för vilka de samlades in eller för vilka de senare behandlas, utplånas eller rättas,
- e) förvaras på ett sätt som förhindrar identifiering av den registrerade under en längre tid än vad som är nödvändigt för de ändamål för vilka uppgifterna samlades in eller för vilka de senare behandlades. Medlemsstaterna skall vidta lämpliga skyddsåtgärder för de personuppgifter som lagras under längre perioder för historiska, statistiska eller vetenskapliga ändamål.

2. Det åligger den registeransvarige att säkerställa att punkt 1 efterlevs.

AVDELNING II

PRINCIPER SOM GÖR ATT UPPGIFTSBEHANDLING KAN TILLÅTAS

Artikel 7

Medlemsstaterna skall föreskriva att personuppgifter får behandlas endast om

- a) den registrerade otvetydigt har lämnat sitt samtycke, eller
- b) behandlingen är nödvändig för att fullgöra ett avtal i vilket den registrerade är part eller för att vidta åtgärder på begäran av den registrerade innan ett sådant avtal ingås, eller
- c) behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den registeransvarige, eller
- d) behandlingen är nödvändig för att skydda intressen som är av grundläggande betydelse för den registrerade, eller
- e) behandlingen är nödvändig för att utföra en arbetsuppgift av allmänt intresse eller som är ett led i myndighetsutövning som utförs av den registeransvarige eller tredje man till vilken uppgifterna har lämnats ut, eller
- f) behandlingen är nödvändig för ändamål som rör berättigade intressen hos den registeransvarige eller hos den eller de tredje män till vilka uppgifterna har lämnats ut, utom när sådana intressen uppvägs av den registrerades intressen eller dennes grundläggande fri- och rättigheter som kräver skydd under artikel 1.1.

AVDELNING III

SÄRSKILDA BEHANDLINGSKATEGORIER

Artikel 8

Behandlingen av särskilda kategorier av uppgifter

1. Medlemsstaterna skall förbjuda behandling av personuppgifter som avslöjar ras eller etniskt ursprung, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse, medlemskap i fackförening samt uppgifter som rör hälsa och sexualliv.

2. Punkt 1 gäller inte om

- a) den registrerade har lämnat sitt uttryckliga samtycke till en sådan behandling, utom när det enligt medlemsstatens lagstiftning anges att förbudet i punkt 1 inte kan upphävas genom den registrerades samtycke, eller

- b) behandlingen är nödvändig för att fullgöra de skyldigheter och särskilda rättigheter som åligger den registeransvarige inom arbetsrätten, i den omfattning detta är tillåtet enligt en nationell lagstiftning som föreskriver lämpliga skyddsåtgärder, eller
- c) behandlingen är nödvändig för att skydda den registrerades eller någon annan persons grundläggande intressen när den registrerade är fysiskt eller rättsligt förhindrad att ge sitt samtycke, eller
- d) behandlingen utförs inom ramen för berättigad verksamhet hos en stiftelse, en förening eller ett annat icke vinstdrivande organ, som har ett politiskt, filosofiskt, religiöst eller fackligt syfte, förutsatt att behandlingen endast rör sådana organs medlemmar eller personer som på grund av organets ändamål har regelbunden kontakt med detta och uppgifterna inte lämnas ut till tredje man utan den registrerades samtycke, eller
- e) behandlingen rör uppgifter som på ett tydligt sätt offentliggörs av den registrerade eller är nödvändiga för att kunna fastslå, göra gällande eller försvara rättsliga anspråk.

3. Punkt 1 gäller inte när behandlingen av uppgifterna är nödvändig med hänsyn till förebyggande hälso- och sjukvård, medicinska diagnoser, vård eller behandling eller administration av hälso- eller sjukvård eller när dessa uppgifter behandlas av någon som är yrkesmässigt verksam på hälso- och sjukvårdsområdet och som enligt nationell lagstiftning eller bestämmelser som antagits av behöriga nationella organ är underkastad tystnadsplikt eller av en annan person som är ålagd en liknande tystnadsplikt.

4. Under förutsättning av lämpliga skyddsåtgärder och av hänsyn till ett viktigt allmänt intresse får medlemsstaterna antingen i sin nationella lagstiftning eller genom ett beslut av tillsynsmyndigheten besluta om andra undantag än de som nämns i punkt 2.

5. Behandling av uppgifter om lagöverträdelser, brottmålsdomar eller säkerhetsåtgärder får utföras endast under kontroll av en myndighet eller – om lämpliga skyddsåtgärder finns i nationell lag – med förbehåll för de ändringar som medlemsstaterna kan tillåta med stöd av nationella bestämmelser som innehåller lämpliga och specifika skyddsåtgärder. Ett fullständigt register över brottmålsdomar får dock föras endast under kontroll av en myndighet.

Medlemsstaterna får föreskriva att uppgifter som rör administrativa sanktioner eller avgöranden i tvistemål också skall behandlas under kontroll av en myndighet.

6. De undantag från punkt 1 som anges i punkterna 4 och 5 skall anmälas till kommissionen.

7. Medlemsstaterna skall bestämma på vilka villkor ett nationellt identifikationsnummer eller något annat vedertaget sätt för identifiering får behandlas.

Artikel 9

Behandling av personuppgifter och yttrandefriheten

Medlemsstaterna skall med avseende på behandling av personuppgifter som sker uteslutande för journalistiska ändamål eller konstnärligt eller litterärt skapande besluta om undantag och avvikelser från bestämmelserna i detta kapitel, kapitel IV och kapitel VI endast om de är nödvändiga för att förena rätten till privatlivet med reglerna om yttrandefriheten.

AVDELNING IV

INFORMATIONSPLIKT TILL DEN REGISTRERADE

Artikel 10

Information vid insamling av uppgifter från den registrerade

Medlemsstaterna skall föreskriva att den registeransvarige eller hans företrädare i vart fall skall ge den person från vilken uppgifter om honom själv samlas in följande information, utom i fall då han redan känner till informationen:

- a) Den registeransvariges och dennes eventuella företrädares identitet.
- b) Ändamålen med den behandling för vilken uppgifterna är avsedda.
- c) All ytterligare information, exempelvis
 - mottagarna eller de kategorier som mottar uppgifterna,
 - huruvida det är obligatoriskt eller frivilligt att besvara frågorna samt eventuella följder av att inte svara,
 - förekomsten av rättigheter att få tillgång till och att erhålla rättelse av uppgifter som rör honom,

i den utsträckning som den ytterligare informationen – med hänsyn till de särskilda omständigheter under vilka uppgifterna samlas in – är nödvändig för att tillförsäkra den registrerade en korrekt behandling.

Artikel 11

Information när uppgifterna inte har samlats in från den registrerade

1. Om uppgifterna inte har samlats in från den registrerade, skall medlemsstaterna föreskriva att den registeransvarige eller hans företrädare vid tiden för registreringen av personuppgifter eller, om utlämnande till en tredje man kan förutses, inte senare än vid den tidpunkt då

uppgifterna först lämnas ut, skall ge den registrerade åtminstone följande information, utom när den registrerade redan känner till informationen:

- a) Den registeransvariges och dennes eventuella företrädares identitet.
- b) Ändamålen med behandlingen.
- c) All ytterligare information, exempelvis
 - de kategorier av uppgifter som behandlingen gäller,
 - mottagarna eller de kategorier som mottar uppgifterna,
 - förekomsten av rättigheter att få tillgång till och att erhålla rättelse av de uppgifter som rör honom, i den utsträckning som den ytterligare informationen – med hänsyn till de särskilda omständigheter under vilka uppgifterna samlas in – är nödvändig för att tillförsäkra den registrerade en korrekt behandling.

2. Bestämmelserna i punkt 1 skall inte gälla när det – särskilt i samband med behandling för statistiska ändamål eller historiska eller vetenskapliga forskningsändamål – visar sig omöjligt eller innebära en oproportionerligt stor ansträngning att ge information eller om registrering eller utlämnande uttryckligen föreskrivs i författning. I sådana fall skall medlemsstaterna föreskriva lämpliga skyddsåtgärder.

AVDELNING V

DEN REGISTRERADES RÄTT ATT FÅ TILLGÅNG TILL UPPGIFTER

Artikel 12

Rätt till tillgång

Medlemsstaterna skall säkerställa att varje registrerad har rätt att från den registeransvarige

- a) utan hinder och med rimliga intervall samt utan större tidsutdräkt eller kostnader
 - få bekräftelse på om uppgifter som rör honom behandlas eller inte och information om åtminstone ändamålen med behandlingen, de berörda uppgiftskategorierna och mottagarna eller mottagarkategorierna till vilka uppgifterna utlämnas,
 - få begriplig information om vilka uppgifter som behandlas och all tillgänglig information om varifrån dessa uppgifter kommer,
 - få kännedom om den logik som används när uppgifter som rör honom behandlas på automatisk väg åtminstone såvitt avser sådana automatiska beslut som avses i artikel 15.1,
- b) i förekommande fall få sådana uppgifter som inte behandlats i enlighet med bestämmelserna i detta direktiv rättade, utplånade eller blockerade, särskilt om dessa är ofullständiga eller felaktiga,
- c) få genomfört att en tredje man till vilken sådana uppgifter utlämnats underrättas om varje rättelse, utplåning eller blockering som utförts i enlighet med punkt b), om detta inte visar sig vara omöjligt eller innebära en oproportionerligt stor ansträngning.

AVDELNING VI

UNDANTAG OCH BEGRÄNSNINGAR

Artikel 13

Undantag och begränsningar

1. Medlemsstaterna får genom lagstiftning vidta åtgärder för att begränsa omfattningen av de skyldigheter och rättigheter som anges i artiklarna 6.1, 10, 11.1, 12 och 21 i fall då en sådan begränsning är en nödvändig åtgärd med hänsyn till

- a) statens säkerhet,
- b) försvaret,
- c) allmän säkerhet,
- d) förebyggande, undersökning, avslöjande av brott eller åtal för brott eller av överträdelser av etiska regler som gäller för lagreglerade yrken,
- e) ett viktigt ekonomiskt eller finansiellt intresse hos en medlemsstat eller hos Europeiska unionen, inklusive monetära frågor, budgetfrågor och skattefrågor,
- f) en tillsyns-, inspektions- eller regleringsfunktion som, även om den är av övergående karaktär, är förbunden med myndighetsutövning i de under punkterna c), d) och e) nämnda fallen,
- g) skydd av den registrerades eller andras fri- och rättigheter.

2. Under förutsättning av lämpliga rättsliga garantier får medlemsstaterna, i synnerhet om uppgifterna inte används för åtgärder eller beslut som avser särskilda registrerade personer, i fall då det uppenbarligen inte föreligger någon risk att den berörda personens privatliv kränks, genom lagstiftning begränsa de rättigheter som anges i artikel 12 när uppgifterna endast behandlas för ändamål som har med vetenskaplig forskning att göra eller när uppgifterna endast lagras i form av personuppgifter under en begränsad tid som inte överstiger den tid som är nödvändig för att framställa statistik.

DEN REGISTRERADES RÄTT ATT GÖRA INVÄNDNINGAR*Artikel 14***Den registrerades rätt att göra invändningar**

Medlemsstaterna skall tillförsäkra den registrerade rätten att

- a) åtminstone i de fall som avses i artikel 7 e) och f) när som helst av avgörande och berättigade skäl som rör hans personliga situation motsätta sig behandling av uppgifter som rör honom, utom när den nationella lagstiftningen föreskriver något annat. När invändningen är berättigad får den behandling som påbörjats av den registeransvarige inte längre avse dessa uppgifter,
- b) efter anmodan och utan kostnader motsätta sig behandling av personuppgifter som rör honom och som den registeransvarige bedömer kan komma att behandlas för ändamål som rör direkt marknadsföring, eller att bli informerad innan personuppgifter för första gången lämnas ut till tredje man eller används för tredje mans räkning för ändamål som rör direkt marknadsföring, och att uttryckligen få erbjudande om att utan kostnader motsätta sig ett sådant utlämnande eller sådan användning.

Medlemsstaterna skall vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de registrerade känner till den rättighet som anges i första stycket i b).

*Artikel 15***Databehandlade beslut**

1. Medlemsstaterna skall ge varje person rätten att inte bli föremål för ett beslut som har rättsliga följder för honom eller som märkbart påverkar honom och som enbart grundas på automatisk behandling av uppgifter som är avsedda att bedöma vissa personliga egenskaper hos honom, exempelvis hans arbetsprestationer, kreditvärdighet, pålitlighet och uppträdande.

2. Om inte annat följer av övriga bestämmelser i detta direktiv skall medlemsstaterna föreskriva att en person får bli föremål för ett beslut av det slag som avses i punkt 1 om beslutet

- a) fattas som ett led i ingåendet eller fullgörandet av ett avtal, förutsatt att den registrerades begäran om ingående eller fullgörande av avtalet har bifallits eller att det vidtas lämpliga åtgärder för att skydda hans berättigade intressen, exempelvis möjligheten för honom att göra sin uppfattning gällande, eller
- b) tillåts i lagstiftning som innehåller bestämmelser till skydd för den registrerades berättigade intressen.

SEKRETESS OCH SÄKERHET VID BEHANDLING*Artikel 16***Sekretess vid behandling**

Den som utför arbete under den registeransvarige eller registerföraren, liksom registerföraren själv, och som får tillgång till personuppgifter, får behandla dem endast enligt instruktion från den registeransvarige, om han inte är skyldig att göra det enligt lag.

*Artikel 17***Säkerhet vid behandling**

1. Medlemsstaterna skall föreskriva att den registeransvarige skall genomföra lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att skydda personuppgifter från förstöring genom olyckshändelse eller otillåtna handlingar eller förlust genom olyckshändelse samt mot ändringar, otillåten spridning av eller otillåten tillgång till uppgifterna, särskilt om behandlingen innefattar överföring av uppgifter i ett nätverk, och mot varje annat slag av otillåten behandling.

Dessa åtgärder skall med beaktande av den nuvarande tekniska nivån och de kostnader som är förenade med åtgärdernas genomförande åstadkomma en lämplig säkerhetsnivå i förhållande till de risker som är förknippade med behandlingen och arten av de uppgifter som skall skyddas.

2. Medlemsstaterna skall föreskriva att den registeransvarige, när behandlingen utförs för dennes räkning, skall välja en registerförare som kan ge tillräckliga garantier vad gäller de tekniska säkerhetsåtgärder och de organisatoriska åtgärder som måste vidtas och tillse att dessa åtgärder genomförs.

3. När uppgifter behandlas av en registerförare skall hanteringen regleras genom ett avtal eller genom en annan rättsligt bindande handling mellan registerföraren och den registeransvarige och i handlingen skall särskilt föreskrivas att

- registerföraren endast får handla på instruktioner från den registeransvarige,
- de skyldigheter som anges i punkt 1, såsom de definieras i lagstiftningen i den medlemsstat i vilken registerföraren är etablerad, även skall åvila registerföraren.

4. För att säkra bevisning skall de delar av avtalet eller den rättsligt bindande handlingen som rör skyddet av uppgifter och de krav som rör åtgärder som anges i punkt 1 föreligga i skriftlig eller därmed jämförlig form.

AVDELNING IX

ANMÄLAN

Artikel 18

Anmälningsskydd gentemot tillsynsmyndigheten

1. Medlemsstaterna skall föreskriva att den registeransvarige eller hans eventuella företrädare före genomförandet av en behandling eller en serie behandlingar som helt eller delvis genomförs på automatisk väg och som har samma eller flera närbesläktade ändamål skall underrätta den tillsynsmyndighet som avses i artikel 28.

2. Medlemsstaterna får endast i följande fall och på följande villkor föreskriva om undantag från anmälningsskyddet eller förenklad anmälningsskydd:

- Om medlemsstaten för de typer av behandling, i samband med vilka det med hänsyn till de behandlade uppgifterna inte är sannolikt att de registrerades fri- och rättigheter kränks, anger behandlingens ändamål, vilka uppgifter eller kategorier av uppgifter som behandlas, vilka registrerade eller kategorier av registrerade som avses, till vilka mottagare eller kategorier av mottagare uppgifterna lämnas ut samt hur länge uppgifterna skall bevaras och/eller
- om den registeransvarige i enlighet med den nationella lagstiftning som gäller för denne, utser ett uppgiftsskyddsombud, som särskilt skall ha till uppgift
- att på ett oberoende sätt säkerställa den interna tillämpningen av de nationella bestämmelser som antagits till följd av detta direktiv,
- att föra ett register över de behandlingar som utförs av den registeransvarige, vilket register skall innehålla den information som nämns i artikel 21.2,
- för att på detta sätt säkerställa att de registrerades fri- och rättigheter sannolikt inte kommer att kränkas som en följd av behandlingarna.

3. Medlemsstaterna får föreskriva att punkt 1 inte skall gälla för en sådan behandling vars enda syfte är förändring av ett register, som enligt lagar eller andra författningar är avsett att förse allmänheten med information och som är tillgängligt antingen för allmänheten eller för var och en som kan styrka ett berättigat intresse.

4. Medlemsstaterna får föreskriva undantag från anmälningsskyddet eller ett förenklat anmälningsskydd för sådan behandling som avses i artikel 8.2 d).

5. Medlemsstaterna får föreskriva att vissa eller alla icke-automatiska behandlingar av personuppgifter skall anmälas eller att ett förenklat anmälningsförfarande skall gälla för dem.

Artikel 19

Anmäslans innehåll

1. Medlemsstaterna skall precisera vilka uppgifter som anmälan skall innehålla. Den skall åtminstone innehålla

- a) den registeransvariges och dennes eventuella företrädares namn och adress,
- b) ändamålen med behandlingen,
- c) en beskrivning av den eller de kategorier av registrerade som berörs och av de uppgifter eller kategorier av uppgifter som hänför sig till dem,
- d) mottagarna eller de kategorier av mottagare till vilka uppgifterna kan komma att lämnas ut,
- e) föreslagna överföringar av uppgifter till tredje land,
- f) en allmän beskrivning som gör det möjligt att preliminärt bedöma lämpligheten av de åtgärder som i enlighet med artikel 17 vidtagits för att trygga säkerheten i behandlingen.

2. Medlemsstaterna skall ange villkoren för anmälan till tillsynsmyndigheten av förändringar som rör den i punkt 1 angivna informationen.

Artikel 20

Förhandskontroll

1. Medlemsstaterna skall bestämma vilka behandlingar som kan innebära särskilda risker för den registrerades fri- och rättigheter och skall säkerställa att dessa behandlingar kontrolleras innan de påbörjas.

2. Sådana förhandskontroller skall utföras av tillsynsmyndigheten när den mottagit anmälan från den registeransvarige eller från uppgiftsskyddsombudet, som i tveksamma fall skall rådfråga tillsynsmyndigheten.

3. Medlemsstaterna kan också utföra sådana kontroller som ett led i det nationella parlamentets förberedande arbete med en åtgärd eller som ett led i arbetet med en åtgärd som grundas på en sådan lagstiftande åtgärd, som definierar behandlingens art och anger lämpliga skyddsåtgärder.

Behandlingarnas offentlighet

1. Medlemsstaterna skall vidta åtgärder för att tillse att behandlingarna görs offentligt tillgängliga.

2. Medlemsstaterna skall föreskriva att tillsynsmyndigheten skall föra ett register över sådana behandlingar som har anmälts i enlighet med artikel 18.

Registret skall innehålla åtminstone den information som anges i artikel 19.1 a)–e).

Registret skall vara allmänt tillgängligt.

3. För sådan behandling som inte omfattas av anmälningsplikt skall medlemsstaterna föreskriva att de registeransvariga eller något annat organ, som medlemsstaterna utser, på lämpligt sätt skall tillhandahålla var och en som begär det åtminstone den information som anges i artikel 19.1 a–e).

Medlemsstaterna får föreskriva att denna bestämmelse inte skall tillämpas på sådan behandling vars enda ändamål är att föra ett register, som i enlighet med lagar eller andra författningar är avsett att ge allmänheten information och som är tillgängligt för allmänheten eller för var och en som kan styrka ett berättigat intresse.

KAPITEL III

RÄTTSLIG PRÖVNING, ANSVAR OCH SANKTIONER

Artikel 22

Rättslig prövning

Medlemsstaterna skall – utan att det påverkar möjligheten att utnyttja något administrativt förfarande, till exempel vid den tillsynsmyndighet som avses i artikel 28, som kan användas innan ett ärende anhängiggörs hos en rättslig instans – föreskriva att var och en har rätt att föra talan inför domstol om sådana kränkningar av rättigheter som skyddas av den nationella lagstiftning som är tillämplig på ifrågavarande behandling.

Artikel 23

Ansvar

1. Medlemsstaterna skall föreskriva att var och en som lidit skada till följd av en otillåten behandling eller av någon annan åtgärd som är oförenlig med de nationella bestämmelser som antagits till följd av detta

direktiv, har rätt till ersättning av den registeransvarige för den skada som han har lidit.

Prop. 2000/01:50
Bilaga 1

2. Den registeransvarige kan helt eller delvis undgå detta ansvar om han bevisar att han inte är ansvarig för den händelse som orsakade skadan.

Artikel 24

Sanktioner

Medlemsstaterna skall anta lämpliga bestämmelser för att säkerställa att detta direktiv genomförs fullständigt och skall särskilt besluta om de sanktioner som skall användas vid överträdelse av de bestämmelser som antagits för att genomföra detta direktiv.

KAPITEL IV

ÖVERFÖRING AV PERSONUPPGIFTER TILL TREDJE LAND

Artikel 25

Principer

1. Medlemsstaterna skall föreskriva att överföringen av personuppgifter som är under behandling eller som är avsedda att behandlas efter överföring till tredje land endast får ske om ifrågavarande tredje land – utan att detta påverkar tillämpningen av de nationella bestämmelser som antagits till följd av de andra bestämmelserna i detta direktiv – säkerställer en adekvat skyddsnivå.

2. Bedömningen av om skyddsnivån i ett tredje land är adekvat skall ske på grundval av alla de förhållanden som har samband med en överföring eller en grupp av överföringar av uppgifter. Härvid skall särskilt beaktas uppgiftens art, den eller de avsedda behandlingarnas ändamål och varaktighet, ursprungslandet och det slutliga bestämmelselandet, de allmänna respektive särskilda rättsregler som gäller i ifrågavarande tredje land liksom de regler för yrkesverksamhet och säkerhet som gäller där.

3. Medlemsstaterna och kommissionen skall informera varandra när de anser att ett tredje land inte erbjuder en adekvat skyddsnivå enligt punkt 2.

4. Om kommissionen i enlighet med ett sådant förfarande som beskrivs i artikel 31.2 finner att ett tredje land inte erbjuder en sådan adekvat skyddsnivå som beskrivs i punkt 2 i denna artikel, skall medlemsstaterna vidta de åtgärder som är nödvändiga för att hindra överföring av uppgifter av samma slag till ifrågavarande tredje land.

5. Vid lämpligt tillfälle skall kommissionen inleda förhandlingar för att avhjälpa den situation som uppstått när kommissionen kommit till den slutsats som anges i punkt 4.

6. Kommissionen kan, i enlighet med det i artikel 31.2 angivna förfarandet, konstatera att ett tredje land genom sin interna lagstiftning eller på grund av de internationella förpliktelser som – särskilt till följd av sådana förhandlingar som anges i punkt 5 och som gäller skyddet för privatliv och enskilda personers grundläggande fri- och rättigheter – åligger landet har en skyddsnivå som är adekvat i den mening som avses i punkt 2 i denna artikel.

Medlemsstaterna skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att följa kommissionens beslut.

Artikel 26

Undantag

1. Med undantag från artikel 25 skall medlemsstaterna – om det inte finns tvingande regler om detta i deras lagstiftning – före-skriva att överföring av personuppgifter till ett tredje land som inte har en adekvat skyddsnivå i den mening som avses i artikel 25.2 får ske om

- a) den registrerade otvetydigt har samtyckt till den planerade överföringen, eller
- b) överföringen är nödvändig för att fullgöra ett avtal mellan den registrerade och den registeransvarige eller för att på den registrerades begäran genomföra åtgärder som vidtas innan avtalet ingås, eller
- c) överföringen är nödvändig för att ingå eller fullgöra ett avtal mellan den registeransvarige och tredje man i den registrerades intresse, eller
- d) överföringen är nödvändig eller bindande enligt författning av skäl som rör viktiga allmänna intressen eller för att fastslå, göra gällande eller försvara rättsliga anspråk, eller
- e) överföringen är nödvändig för att skydda intressen som är av avgörande betydelse för den registrerade, eller
- f) överföringen görs från ett offentligt register som enligt lagar eller andra författningar är avsett att ge allmänheten information och som är tillgängligt antingen för allmänheten eller för var och en som kan styrka ett berättigat intresse, i den utsträckning som de i lagstiftningen angivna villkoren för tillgänglighet uppfylls i det enskilda fallet.

2. Utan att detta påverkar tillämpningen av punkt 1 får en medlemsstat tillåta överföring av personuppgifter till ett tredje land som inte säkerställer en skyddsnivå som är adekvat enligt artikel 25.2, om den registeransvarige ställer tillräckliga garantier för att privatliv och enskilda personers grundläggande fri- och rättigheter skyddas samt för utövningen

av motsvarande rättigheter. Sådana garantier kan framgå av lämpliga avtalsklausuler.

Prop. 2000/01:50
Bilaga 1

3. Medlemsstaten skall informera kommissionen och de övriga medlemsstaterna om de överföringar som tillåts enligt punkt 2.

Om en medlemsstat eller kommissionen på grunder som är berättigade med hänsyn till skyddet för privatliv och enskilda personers grundläggande fri- och rättigheter gör en invändning skall kommissionen vidta lämpliga åtgärder i enlighet med det förfarande som avses i artikel 31.2.

Medlemsstaterna skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att följa kommissionens beslut.

4. Om kommissionen i enlighet med det förfarande som anges i artikel 31.2 beslutar att vissa standardavtalsklausuler erbjuder tillräckliga garantier enligt punkt 2, skall medlemsstaterna vidta nödvändiga åtgärder för att följa kommissionens beslut.

KAPITEL V

UPPFÖRANDEKODEX

Artikel 27

1. Medlemsstaterna och kommissionen skall uppmuntra utarbetande av uppförandekodexar som – med beaktande av de särskilda förhållandena på olika områden – skall bidra till att på ett riktigt sätt genomföra de nationella bestämmelser som medlemsstaterna antar för att genomföra detta direktiv.

2. Medlemsstaterna skall föreskriva att branschorganisationer eller andra organ som företräder andra kategorier av registeransvariga, som har upprättat förslag till nationella kodexar eller som avser att ändra eller utöka existerande nationella kodexar, kan lägga fram dessa för bedömning av den nationella myndigheten.

Medlemsstaterna skall föreskriva att denna myndighet bland annat skall kontrollera att de förslag som har lagts fram för myndigheten är i överensstämmelse med de nationella bestämmelser som antagits till följd av detta direktiv. Om myndigheten anser det lämpligt skall den inhämta synpunkter från de registrerade eller deras företrädare.

3. Förslag till gemenskapskodexar och förslag till ändringar eller tillägg till existerande sådana kodexar kan läggas fram för den arbetsgrupp som avses i artikel 29. Denna arbetsgrupp skall bland annat avgöra om de förslag som lagts fram för gruppen är i överensstämmelse med de nationella bestämmelser som antagits för att genomföra detta direktiv. Om gruppen anser det lämpligt skall den inhämta synpunkter från de

registrerade eller deras företrädare. Kommissionen kan tillse att de kodexar som godkänts av arbetsgruppen offentliggörs på lämpligt sätt.

Prop. 2000/01:50
Bilaga 1

KAPITEL VI

TILLSYNSMYNDIGHET OCH ARBETSGRUPP FÖR SKYDD AV ENSKILDA MED AVSEENDE PÅ BEHANDLINGEN AV PERSONUPPGIFTER

Artikel 28

Tillsynsmyndighet

1. Varje medlemsstat skall tillse att det utses en eller flera myndigheter som har till uppgift att inom dess territorium övervaka tillämpningen av de bestämmelser som medlemsstaterna antar till följd av detta direktiv.

Dessa myndigheter skall fullständigt oberoende utöva de uppgifter som åläggs dem.

2. Varje medlemsstat skall tillse att tillsynsmyndigheten hörs när sådana lagar eller andra författningar utarbetas som rör skyddet av enskilda personers fri- och rättigheter med avseende på behandlingen av personuppgifter.

3. Varje tillsynsmyndighet skall särskilt ha

- undersökningsbefogenheter, såsom befogenhet att få tillgång till uppgifter som blir föremål för behandling och befogenhet att inhämta alla uppgifter som är nödvändiga för att sköta tillsynen,
- effektiva befogenheter att ingripa, som till exempel att kunna avge yttranden i enlighet med artikel 20 innan en behandling äger rum, och se till att sådana yttranden i lämplig omfattning offentliggörs, att kunna besluta om blockering, utplåning eller förstöring av uppgifter, att kunna besluta om tillfälligt eller slutligt förbud mot behandling, att kunna ge den registeransvarige varning eller tillrättavisning eller att kunna hänvisa saken till nationella parlament eller till andra politiska institutioner,
- befogenhet att inleda rättsliga förfaranden när de nationella bestämmelser som antagits till följd av detta direktiv har överträtts eller att uppmärksamma de rättsliga myndigheterna på dessa överträdelser.

Sådana beslut av tillsynsmyndigheten som går en part emot kan överklagas till domstol.

4. Var och en kan, på egen hand eller företrädd av en organisation, vända sig till tillsynsmyndigheten med begäran om skydd för sina fri- och rättigheter med avseende på behandling av personuppgifter. Den berörda personen skall informeras om vilka följder hans begäran har fått.

Var och en kan i samband med tillämpningen av de nationella bestämmelser som har antagits med stöd av artikel 13 i detta direktiv till tillsynsmyndigheten ge in en begäran om att få kontrollera om en behandling är tillåten. Den berörda personen skall informeras om vilka följder hans begäran har fått.

5. Varje tillsynsmyndighet skall regelbundet upprätta en rapport om sin verksamhet. Denna rapport skall offentliggöras.

6. En tillsynsmyndighet har, oavsett vilken nationell lagstiftning som gäller för den aktuella behandlingen, behörighet att inom sin egen medlemsstats territorium utöva de befogenheter som i enlighet med punkt 3 åligger den. Varje myndighet kan av en myndighet i en annan medlemsstat anmodas att utöva sina befogenheter.

De övervakande myndigheterna skall i den utsträckning som det behövs samarbeta med varandra, särskilt genom att utbyta användbar information.

7. Medlemsstaterna skall föreskriva att tillsynsmyndighetens ledamöter och personal, även sedan deras anställning upphört, skall ha tystnadsplikt med avseende på förtrolig information som de har tillgång till.

Artikel 29

Arbetsgrupp för skydd av enskilda med avseende på behandlingen av personuppgifter

1. En arbetsgrupp för skydd av enskilda med avseende på behandling av personuppgifter, hädanefter kallad "arbetsgruppen" inrättas härmed.

Arbetsgruppen skall vara rådgivande och oberoende.

2. Arbetsgruppen skall vara sammansatt av en företrädare för den eller de tillsynsmyndigheter som utsetts av varje medlemsstat, av en företrädare för den eller de myndigheter som har inrättats för gemenskapens institutioner och organ samt av en företrädare för kommissionen.

Varje medlem av arbetsgruppen skall utses av den institution eller av den eller de myndigheter som han företräder. När en medlemsstat har fler tillsynsmyndigheter än en, skall dessa utse en gemensam företrädare. Detsamma skall gälla för de myndigheter som inrättats för gemenskapens institutioner och organ.

3. Arbetsgruppen skall fatta beslut med enkel majoritet av tillsynsmyndigheternas företrädare.

4. Arbetsgruppen skall välja sin ordförande. Ordförandens mandattid skall vara två år. Mandatet kan förlängas.

5. Arbetsgruppens sekretariatsuppgifter skall ombesörjas av kommissionen.

Prop. 2000/01:50
Bilaga 1

6. Arbetsgruppen skall själv fastställa sin arbetsordning.

7. Arbetsgruppen skall behandla frågor som förts upp på dess dagordning av ordföranden, antingen på dennes eget initiativ eller på begäran av en företrädare för tillsynsmyndigheterna eller för kommissionen.

Artikel 30

1. Arbetsgruppen skall

- a) utreda varje fråga som rör tillämpningen av de nationella bestämmelser som antagits för genomförandet av detta direktiv, för att bidra till en enhetlig tillämpning av bestämmelserna,
- b) yttra sig till kommissionen om skyddsnivån inom gemenskapen och i tredje land,
- c) ge kommissionen råd om varje föreslagen ändring av detta direktiv, om vilka ytterligare eller särskilda åtgärder som bör vidtas för att skydda fysiska personers fri- och rättigheter med avseende på behandling av personuppgifter och om alla andra föreslagna gemenskapsåtgärder som rör sådana fri- och rättigheter,
- d) avge yttranden om de uppförandekodexar som utarbetas på gemenskapsnivå.

2. Om arbetsgruppen konstaterar förekomsten av sådana skillnader mellan medlemsstaternas lagstiftning eller praxis, som kan vara till nackdel för likvärdigheten i skyddet för personer med avseende på behandlingen av personuppgifter inom gemenskapen, skall gruppen informera kommissionen om detta.

3. Arbetsgruppen kan på eget initiativ utfärda rekommendationer i alla frågor som rör skyddet av personer med avseende på behandlingen av personuppgifter inom gemenskapen.

4. Arbetsgruppens yttranden och rekommendationer skall framläggas för kommissionen och den kommitté som avses i artikel 31.

5. Kommissionen skall informera arbetsgruppen om det sätt på vilket den har tagit hänsyn till yttrandena och rekommendationerna. För att göra detta skall kommissionen utarbeta en rapport som också skall framläggas för Europaparlamentet och rådet. Rapporten skall offentliggöras.

6. Arbetsgruppen skall utarbeta en årsrapport om situationen rörande skyddet för fysiska personer med avseende på behandlingen av personuppgifter inom gemenskapen och i tredje land, som den skall översända till kommissionen, Europaparlamentet och rådet. Rapporten skall offentliggöras.

GEMENSKAPENS ÅTGÄRDER FÖR GENOMFÖRANDE*Artikel 31***Kommittén**

1. Kommissionen skall biträdas av en kommitté som är sammansatt av företrädare för medlemsstaterna och som har kommissionens företrädare som ordförande.

2. Kommissionens företrädare skall förelägga kommittén ett förslag till åtgärder. Kommittén skall yttra sig över förslaget inom en tid som ordföranden bestämmer med hänsyn till hur brådskande ärendet är.

Yttrandet skall avges med den majoritet som anges i artikel 148.2 i fördraget. Vid omröstning i kommittén skall medlemsstaternas röster vägas på det sätt som anges i den artikeln. Ordföranden skall inte rösta.

Kommissionen skall besluta om åtgärder som skall ha omedelbar verkan. Om emellertid åtgärderna avviker från kommitténs yttrande, skall kommissionen omedelbart underställa rådet ärendet. I detta fall gäller följande:

- Kommissionen skall uppskjuta genomförandet av åtgärderna under en tidsfrist om tre månader räknad från meddelandedatum,
- Rådet kan med kvalificerad majoritet fatta ett avvikande beslut inom den tidsfrist som anges i den första strecksatsen.

SLUTBESTÄMMELSER*Artikel 32*

1. Medlemsstaterna skall sätta i kraft de lagar och andra författningar, som är nödvändiga för att följa detta direktiv, senast tre år efter dess antagande.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser skall de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen skall göras skall varje medlemsstat själv utfärda.

2. Medlemsstaterna skall se till att sådan behandling som redan pågår när de nationella bestämmelser som antas till följd av detta direktiv träder i kraft bringas i överensstämmelse med dessa bestämmelser inom tre år från denna tidpunkt.

I fråga om sådana uppgifter som redan finns i manuella register vid ikraftträdandet av de nationella bestämmelser som antas för att genomföra detta direktiv får medlemsstaterna, med avvikelse från föregående

stycke, föreskriva att behandlingen skall bringas i överensstämmelse med artiklarna 6–8 i detta direktiv inom tolv år räknat från dagen för direktivets antagande. Medlemsstaterna skall dock ge den registrerade rätt att på begäran och särskilt i samband med att han utövar sin rätt till tillgång till uppgifter, erhålla rättelse, utplåning eller blockering av uppgifter som är ofullständiga, felaktiga eller lagrade på ett sätt som inte är förenligt med de legitima ändamål som den registeransvarige vill uppnå.

3. Med undantag från punkt 2 kan medlemsstaterna under förutsättning av lämpliga skyddsåtgärder föreskriva att uppgifter som endast bevaras för historisk forskning inte behöver överensstämma med artiklarna 6–8 i detta direktiv.

4. Medlemsstaterna skall till kommissionen överlämna texten till de nationella bestämmelser som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 33

Kommissionen skall första gången senast tre år efter den tidpunkt som anges i artikel 32.1 och därefter regelbundet till rådet och Europaparlamentet avge en rapport om genomförandet av detta direktiv, eventuellt försedd med lämpliga ändringsförslag. Rapporten skall offentliggöras.

Kommissionen skall särskilt undersöka tillämpningen av detta direktiv på behandling av ljud- och bilduppgifter som rör fysiska personer och skall framlägga alla lämpliga förslag som med beaktande av informationsteknikens och informationssamhällets utveckling, visar sig nödvändiga.

Artikel 34

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Luxemburg den 24 oktober 1995

På Europaparlamentets vägnar

På rådets vägnar

K. HÄNSCH

L. ATIENZA SERNA

Ordförande

Ordförande

Sammanfattning av departementspromemorian

Prop. 2000/01:50
Bilaga 2

I utredningen tar jag inledningsvis upp frågan om reglerna angående personuppgifter bör införas i kreditupplysningslagen. Som skäl för detta har nämnts att kreditupplysningsföretagen och Datainspektionen inte skall behöva tillämpa både kreditupplysningslagen och den kommande personuppgiftslagen för sin verksamhet. Jag har dock stannat för att regleringen av hur personuppgifter skall behandlas i princip bör finnas enbart i personuppgiftslagen och att endast sådana regler som avviker från den lagen bör föras in i kreditupplysningslagen. I kreditupplysningslagen bör dock tas in en regel som hänvisar till att också personuppgiftslagen är tillämplig.

Av dataskyddsdirektivet följer att medlemsstaterna skall precisera på vilka villkor behandling av personuppgifter är tillåten. Dessa villkor föreslås angivna i lagen. Genom bestämmelsen får uppgifter, omdömen och råd samlas in, lagras eller lämnas ut endast om det är påkallat av kreditupplysningsändamål. Att automatiserad databehandling får användas i kreditupplysningsverksamhet följer av reglerna i personuppgiftslagen och behöver därför inte särskilt anges i kreditupplysningslagen. Också frågor om teknisk och organisatorisk säkerhet bör lösas genom personuppgiftslagens bestämmelser.

Det föreslås att en allmän regel om gallring tas in. Personuppgifter får enligt regeln inte bevaras under en längre tid än vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålen med behandlingen.

Beträffande känsliga personuppgifter föreslås ett förbud mot att behandla uppgifter avseende medlemskap i fackförening och hälsa. Vidare föreslås att nuvarande möjlighet för Datainspektionen att medge att uppgifter om att någon har varit föremål för åtgärder enligt socialtjänstlagen, lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga m.fl. angivna lagar upphävs. Däremot bibehålls möjligheten att använda uppgifter om brott och påföljder av brott. Också personnummer bör få användas i kreditupplysningsverksamhet; i detta hänseende är dock regleringen i personuppgiftslagen tillfyllest.

Beträffande information till den registrerade föreslås att personuppgiftslagen skall reglera frågan; kopior till handels och kommanditbolag skall dock alljämt regleras i kreditupplysningslagen. Avsikten är att nuvarande system med att sända ut upplysningskopior skall behållas och regleras genom föreskrifter från Datainspektionen.

Det föreslås att den registrerade inte skall ha någon möjlighet att motsätta sig registrering. Personuppgiftslagens bestämmelse bör reglera frågan.

Kreditupplysningsverksamhet innebär att företagen lämnar uppgifter, råd och omdömen till exempelvis kreditinstitut. Däremot beslutar inte kreditupplysningsföretagen om kredit skall beviljas. Dataskyddsdirektivets regler om s.k. automatiserade beslut rör således inte kreditupplysningsverksamhet, varför en bestämmelse om sådana beslut inte är nödvändig i kreditupplysningslagen.

Efter en genomgång av övriga bestämmelser i direktivet och kreditupplysningslagen konstaterar jag att direktivets villkor är uppfyllda.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 1999.

Förslag till lag om ändring i kreditupplysningslagen (1973:1173)

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om kreditupplysningslagen (1973:1173)²

dels att 11 § skall upphöra att gälla,

dels att 5, 6, 8, 10 och 19 §§ skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas en ny bestämmelse, 1 a §, av följande lydelse,

dels att närmast före 1 a, 5, 6, 8 och 10 §§ skall införas nya rubriker av följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 2 § skall lyda ”**Definitioner**”, att rubriken närmast före 9 § skall lyda ”**Utlämnande av kreditupplysningar**”, att rubriken närmast före 12 § skall lyda ”**Rättelse**”, att rubriken närmast före 13 § skall lyda ”**Överlåtelse**”, att rubriken närmast före 14 § skall lyda ”**Sekretess**” samt att rubriken närmast före 23 § skall lyda ”**Överklagande**”.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Förhållande till personuppgifts- agen

1 a §

Om inget annat följer av denna lag eller villkor som meddelats med stöd därav, tillämpas personuppgiftslagen (1998:204) vid behandlingen av personuppgifter för kreditupplysningsändamål.

Allmänt om kreditupplysningsverksamhet

5 §³

I fråga om fysiska personer får uppgifter, omdömen och råd samlas in, lagras eller lämnas ut i kreditupplysningsverksamhet endast om det är påkallat av

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (EGT nr L 281, 23.11.1995, s. 31, Celex 395L0046).

² Lagen omtryckt 1981:737.

³ Senaste lydelse 1981:737.

kreditupplysningsändamål. Därvid skall verksamheten uppfylla de krav som framgår av 9 § personuppgiftslagen. Verksamheten får bedrivas utan samtycke från den registrerade.

Kreditupplysningsverksamhet skall bedrivas så att den *ej* leder till *otillbörligt intrång i personlig integritet genom innehållet i de upplysningar som förmedlas eller på annat sätt eller till att oriktiga eller missvisande uppgifter lagras eller lämnas ut.*

Kreditupplysningsverksamhet *i övrigt* skall bedrivas så att den *inte* leder till att oriktiga eller missvisande uppgifter lagras eller lämnas ut.

Känsliga personuppgifter

6 §

Uppgifter om en persons ras, etniska ursprung, politiska uppfattning, religiösa eller filosofiska övertygelse eller sexualliv får inte samlas in, lagras eller lämnas ut i kreditupplysningsverksamhet

Uppgifter om en persons ras, etniska ursprung, politiska uppfattning, religiösa eller filosofiska övertygelse, *medlemskap i fackförening, hälsa* eller sexualliv får inte samlas in, lagras eller lämnas ut i kreditupplysningsverksamhet. *Detsamma gäller uppgifter att någon har varit föremål för någon åtgärd enligt socialtjänstlagen (1980:620), lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård, lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård, lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, 11–14 §§ polislagen (1984:387), lagen (1976:511) om omhändertagande av berusade personer m.m. eller utlänningslagen (1989:529).*

Uppgifter om sjukdom, hälsotillstånd eller liknande får inte utan medgivande av Datainspektionen samlas in, lagras eller lämnas ut i kreditupplysningsverksamhet. *Detsamma gäller uppgifter om att någon misstänks eller har dömts för brott eller har avtjänat straff eller undergått*

Uppgifter om att någon misstänks eller har dömts för brott eller har avtjänat straff eller undergått någon annan påföljd för brott får inte utan medgivande av Datainspektionen samlas in, lagras eller lämnas ut i kreditupplysningsverksamhet.

någon annan påföljd för brott *eller har varit föremål för någon åtgärd enligt socialtjänstlagen (1980:620), lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård, lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård, lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, 11–14 §§ polislagen (1984:387), lagen (1976:511) om omhändertagande av berusade personer m.m. eller utlänningslagen (1989:529).*

Ett medgivande som avses i andra stycket får lämnas endast om det finns synnerliga skäl.

Vad som anges i andra stycket hindrar inte att uppgifter om betalningsförsummelser, kreditmissbruk eller näringsförbud samlas in, lagras eller lämnas ut i kreditupplysningsverksamhet.

Gallring

8 §

Uppgifter om fysiska personer i register som används i kreditupplysningsverksamhet får inte bevaras under en längre tid än vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålen med registret.

Kreditupplysningar om fysiska personer som inte är näringsidkare får inte innehålla uppgifter om omständigheter eller förhållanden som är av betydelse för bedömningen av personens vederhäftighet i ekonomiskt hänseende, om tre år förflutit från utgången av det år då omständigheten inträffade eller förhållandet upphörde. Uppgifter som inte får lämnas ut skall efter den angivna tiden gallras ut ur register som används i kreditupplysningsverksamhet. Gallringen skall göras så snart det kan ske och i vart fall innan en upplysning lämnas om den som uppgiften avser.

Information till den registrerade

10 §

Var och en har rätt att mot skälig avgift hos den som bedriver kreditupplysningsverksamhet få skriftligt besked om huruvida det i verksamheten finns uppgifter lagrade om honom och, om det

Information skall beträffande fysiska personer lämnas i den omfattning som framgår av 23–27 §§ personuppgiftslagen.

finns sådana uppgifter, vad de har för innehåll.

Prop. 2000/01:50
Bilaga 3

När en kreditupplysning om ett handelsbolag eller ett kommanditbolag lämnas ut, skall till den som avses med upplysningen samtidigt och kostnadsfritt sändas ett skriftligt meddelande om de uppgifter, omdömen och råd som upplysningen innehåller rörande honom och om vem som har begärt upplysningen.

Vad som sägs i andra stycket gäller inte kreditupplysningar som lämnas genom offentliggörande på ett sådant sätt som avses i tryckfrihetsförordningen eller yttrandefrihetsgrundlagen

19 §

Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. bedriver kreditupplysningsverksamhet utan att ha rätt till det enligt 3 §,

2. bryter mot 6–9 §§, 13 § första stycket eller andra stycket första meningen eller 16 § tredje stycket,

3. bryter mot ett villkor som har meddelats enligt 4 § andra stycket, 13 § andra stycket andra meningen eller 17 § första stycket, eller

4. lämnar en osann uppgift i sådana fall som avses i 10 § eller 16 § andra stycket eller i ett meddelande enligt 11 §.

4. lämnar en osann uppgift i sådana fall som avses i 16 § andra stycket eller i ett meddelande enligt 10 § andra stycket.

Till böter döms den som genom oriktiga uppgifter uppsåtligen föranleder att någon som bedriver kreditupplysningsverksamhet, i annat fall än som avses i 9 § andra meningen, lämnar ut en kreditupplysning utan att ha grund till detta enligt 9 §. Till samma straff döms den som genom att utnyttja uppgifter hos någon som bedriver kreditupplysningsverksamhet uppsåtligen bereder sig tillgång till en kreditupplysning utan att ha grund till detta enligt 9 §. I ringa fall döms dock inte till ansvar.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1999.

Datainspektionen skall i enlighet med regeringens uppdrag, Ju97/2458, bedöma förutsättningarna för en ökad tillgång till uppgifter om näringsidkare i kreditupplysningar och väga behovet mot främst riskerna för att missvisande eller oriktiga uppgifter används i kreditupplysningssammanhang. De uppgifter som avses är huvudsakligen uppgifter om inkassoåtgärder vidtagna av företag och information ur företags kundreskontra. Vidare har frågan aktualiserats om de möjligheter som juridiska personer i dag har att kontrollera riktigheten av de uppgifter som lämnas om dem i kreditupplysningar är tillräckliga. Förslag till eventuella lagändringar skall även läggas fram.

Mot bakgrund av den gjorda utredningen, som redovisas i bilaga 1 och 2¹, gör Datainspektionen följande bedömning.

Den aktuella informationen om inkassoåtgärder vidtagna av företag och om leverantörsskulder och betalningsbeteende ur företags kundreskontra kan utgöra tidiga indikationer på bristande betalningsförmåga eller betalningsovilja hos den omfrågade näringsidkaren. Dessa indikationer kan vara av viss betydelse för en kreditgivare som skall bilda sig en uppfattning om kundens/näringsidkarens framtida betalningsbeteende i syfte att göra en god affär och därvid undvika kreditförluster.

En förutsättning för att dessa uppgifter skall fylla funktionen av att ge tidiga indikationer på bristande betalningsförmåga eller betalningsovilja är att uppgifterna är av god kvalitet och varken felaktiga eller missvisande. Felaktiga eller missvisande uppgifter i en kreditupplysning kan leda till att felaktiga beslut fattas genom att affärer inte blir av och krediter inte beviljas trots att kunden/näringsidkaren har en god betalningsmoral och är kreditvärdig.

En ytterligare förutsättning som måste uppfyllas är att kunden/näringsidkaren får information om att uppgifter om dennes betalningar och eventuella bristande betalningar översänds till kreditupplysningsföretag för att utlämnas i kreditupplysningar. Utan information om att detta sker får näringsidkaren ingen reell möjlighet att reagera på felaktiga uppgifter. Problemet att informera berörda näringsidkare skulle kunna lösas antingen genom att det rapporterande företaget i avtal åläggs att lämna relevant information till sina kunder eller att kopia av utlämnad kreditupplysning tillställs näringsidkaren. I det senare fallet behöver bestämmelsen i 11 § kreditupplysningslagen (1973:1173) utvidgas att gälla även aktiebolag.

Datainspektionen har i två beslut rörande kreditupplysningsföretag öppnat för möjligheterna att under vissa förutsättningar registrera sådan information som tidigare inte tillåtit. Dels har inspektionen meddelat att inget fanns att erinra mot att en metod tas i bruk som innebär att en

¹ Utlämnade här.

statistisk sammanställning av den sammanvägda informationen från olika faktorer beträffande en juridisk person (som inhämtats från utvalda företag med vilka kreditupplysningsföretaget tecknat avtal) redovisas i kreditupplysning om den juridiska personen. Inspektionen påpekade dock att dess inställning kunde komma att ändras om det visade sig att en missvisande bild lämnades om det omfrågade företagets betalningsbeteende (se sid 20 och 21, dnr 1447-97, i bilaga 1). Dels har ett tidsbegränsat tillstånd meddelats beträffande registrering och utlämnande av uppgifter om gäldenärers (såväl fysiska som juridiska personer) sammanlagda skuldsaldon hos kronofogdemyndigheterna (se sid 13 och 14, dnr 4190-95, i bilaga 1).

Anledningen till att Datainspektionen inte ansett sig kunna gå längre hänför sig till följande faktorer.

En faktor är att det ibland finns en ovilja hos företag att lämna ut fullständiga uppgifter ur kundreskontra till följd av att företags-hemligheter därigenom skulle kunna avslöjas. En annan faktor är den tystnadsplikt som föreligger i inkassoverksamhet enligt 11 § inkassolagen (1974:182) beträffande enskildas personliga förhållanden samt yrkes- eller affärshemligheter. Detta hinder mot utlämnande av uppgifter om inkassoåtgärder vidtagna av inkassobolag skulle således behöva undanröjas genom lagändring. En ytterligare faktor är att informationen inte heller av praktiska skäl kan bli fullständig och heltäckande eftersom det torde vara omöjligt att inhämta information från samtliga företag och inkassobolag. Materialet skulle sålunda inte vara representativt.

Datainspektionen har vidare vid sin ärendehantering konstaterat att informationen redan idag är missvisande och att oriktiga uppgifter förekommer till följd av bl.a. felaktig identifiering av gäldenärer och bakomliggande tvister och utredningar. Datainspektionen vill understryka att felaktig gäldenärsidentifikation är ett mycket vanligt förekommande problem i inkassoverksamhet. Därav torde slutsatsen kunna dras att detta problem är ännu större i företagens kundreskontra. Felaktigheter i materialet kommer att föras över till kreditupplysningsregistren utan någon kontroll av uppgifternas riktighet. Följden skulle bli att antalet felaktiga och missvisande uppgifter i kreditupplysningar skulle öka.

Att kräva rättning av uppgifter i kreditupplysningsregistren skulle medföra svårigheter för kreditupplysningsföretagen eftersom utredningarna skulle bli mycket omfattande och kräva tillgång till företagens reskontra och även bakomliggande köpeavtal m.fl. handlingar som upprättats i samband med affärsförbindelsen med kunden.

Datainspektionen har inhämtat synpunkter från elva intressenter, nämligen kreditupplysningsbolag, inkassobolag och inkassobolagens branschorganisationer samt dessutom vissa andra närstående intressenter. Majoriteten är positiva till utökning av uppgifter. Många av dessa anser emellertid att kvaliteten på uppgifterna måste säkras före ett genomförande. Ett par intressenter, bl.a. den inkassobranschorganisation som

organiserar de flesta inkassobolagen, är direkt negativa till utvidgning på grund av att de anser att uppgifterna på reskontra- och inkassostadiet är av för dålig kvalitet för att ligga till grund för kreditupplysning. Majoriteten visar också på svårigheter att rätta felaktiga uppgifter, att genomföra dementier och att göra rättvisande uppgiftsval. Vidare anför de att inkassolagen behöver ändras för att ändringarna skall kunna genomföras.

Två av intressenterna har vidare pekat på att många andra länder tillåter vidgad information i kreditupplysningssammanhang (se sid 6 och 7 i bilaga 2). Enligt Datainspektionens mening är dock en jämförelse med andra länder inte rättvisande, eftersom myndighetsinformation inte är lika lättillgänglig utomlands som i Sverige.

Önskemål har även framförts om att uppgifter om ekonomisk brottslighet bör finnas i kreditupplysningar om näringsidkare (se sid 9 i bilaga 2). En särskild utredare har redan regeringens uppdrag att utreda frågor om åtgärder mot vissa bulvanförhållanden m.m. i syfte att effektivisera bekämpningen av ekonomisk brottslighet genom att förhindra eller försvåra den (Dir. 1996:55). I detta uppdrag ingår också att överväga möjligheterna att lättare avslöja bulvanförhållanden. Utredaren skall därvid bl.a. överväga om registeruppgifter om brottmålsdomar i första hand rörande ekonomisk brottslighet bör göras tillgängliga i samband med affärskontroll. Uppdraget skall vara slutfört före utgången av december 1997. Resultatet av utredningen bör avvaktas.

Mot bakgrund av vad som sålunda framkommit och särskilt vad som framförts av inkassobranschorganisationen anser Datainspektionen inte att det finns skäl till ändringar i kreditupplysningslagen och inkassolagen.

Förteckning över remissinstanserna

Prop. 2000/01:50
Bilaga 5

Efter remiss har yttranden över promemorian och rapporten avgetts av Riksdagens ombudsmän, Riksåklagaren, Justitiekanslern, Hovrätten över Skåne och Blekinge, Jönköpings tingsrätt, Kammarrätten i Stockholm, Länsrätten i Stockholms län, Rikspolisstyrelsen, Datainspektionen (endast beträffande promemorian), Finansinspektionen, Riksskatteverket, Konkursverket, Konsumentverket (endast beträffande promemorian), Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet, Svenska Kommunförbundet, Svenska Bankföreningen, Finansbolagens Förening, Svensk Handel, Sveriges Försäkringsförbund, Svenska fondhandlareföreningen, Stockholms Handelskammare (endast beträffande promemorian), Sveriges advokatsamfund, Svenska Inkassoföreningen, Sveriges Inkassoorganisation, UpplysningsCentralen UC AB, Dun & Bradstreet Sverige AB och Landsorganisationen i Sverige (endast beträffande promemorian).

Kommerskollegium, Sveriges Industriförbund, Sveriges Köpmannaförbund, Företagarnas Riksorganisation, Kooperativa förbundet, Svenska Kreditmannaföreningen i Stockholm, Svensk Upplysningstjänst, EKO företagsupplysningar AB, Tjänstemännens centralorganisation och Sveriges akademikers centralorganisation har beretts tillfälle att yttra sig men avstått från att göra det.

Förslag till lag om ändring i kreditupplysningslagen (1973:1173)

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om kreditupplysningslagen (1973:1173)²

dels att 5, 6, 8 och 10–12 §§ skall ha följande lydelse,

dels att det närmast före 5 a, 9, 13, 14 och 23 §§ skall införas nya rubriker som skall lyda ”Informationsutbyte”, ”Utlämnande av upplysningar”, ”Överlåtelse och upplåtelse av register”, ”Tystnadsplikt” respektive ”Överklagande”,

dels att det närmast före 6, 8, 10–12 §§ skall införas nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Kreditupplysningsverksamhet skall bedrivas så att den *ej* leder till otillbörligt intrång i personlig integritet genom innehållet i de upplysningar som förmedlas eller på annat sätt eller till att oriktiga eller missvisande uppgifter lagras eller lämnas ut.

Föreslagen lydelse

5 §

Kreditupplysningsverksamhet skall bedrivas så att den *inte* leder till otillbörligt intrång i personlig integritet genom innehållet i de upplysningar som förmedlas eller på annat sätt eller till att oriktiga eller missvisande uppgifter lagras eller lämnas ut. *För sådan behandling av personuppgifter som omfattas av personuppgiftslagen (1998:304) gäller i stället 9 § första stycket a, b och d–h den lagen.*

Uppgifter om fysiska personer får samlas in endast för kreditupplysningsändamål.

Vid helt eller delvis automatiserad behandling av uppgifter om juridiska personer skall den som bedriver kreditupplysningsverksamhet vidta lämpliga tekniska och organisatoriska säkerhetsåtgärder för att hindra att behandlingen sker på ett otillåtet sätt och att uppgifterna utsätts för otillåten insyn.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (EGT L 281, 23.11.1995, s. 31, Celex 395L0046).

² Lagen omtryckt 1981:737.

Bestämmelser om säkerheten vid behandling av personuppgifter finns i 30–32 §§ personuppgiftslagen.

Prop. 2000/01:50
Bilaga 6

Utan hinder av 10 § personuppgiftslagen får personuppgifter behandlas utan samtycke i kreditupplysningsverksamhet.

Bestämmelsen i första stycket andra meningen tillämpas inte i den utsträckning det skulle strida mot bestämmelserna i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen.

Känsliga uppgifter m.m.

6 §³

Uppgifter om en persons ras, etniska ursprung, politiska uppfattning, religiösa eller filosofiska övertygelse eller sexualliv får inte samlas in, lagras eller lämnas ut i kreditupplysningsverksamhet.

Uppgifter om sjukdom, hälso-tillstånd eller liknande får inte utan medgivande av Datainspektionen samlas in, lagras eller lämnas ut i kreditupplysningsverksamhet. Detsamma gäller uppgifter om att någon misstänks eller har dömts för brott eller har avtjänat straff eller undergått någon annan påföljd för brott eller har varit föremål för någon åtgärd enligt socialtjänstlagen (1980:620), lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård, lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård, lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, 11–14 §§ polislagen (1984:387), lagen (1976:511) om omhändertagande

Uppgifter om en persons ras, etniska ursprung, politiska uppfattning, religiösa eller filosofiska övertygelse, *medlemskap i fackförening, hälsa* eller sexualliv får inte *behandlas* i kreditupplysningsverksamhet.

Uppgifter om lagöverträdelser som innefattar brott, domar i brottmål, straffprocessuella tvångsmedel eller administrativa frihetsberövanden får inte utan medgivande av Datainspektionen behandlas i kreditupplysningsverksamhet.

³ Senaste lydelse 1997:556.

av berusade personer m.m. eller utlänningslagen (1989:529).

Ett medgivande som avses i andra stycket får lämnas endast om det finns synnerliga skäl.

Vad som anges i andra stycket hindrar inte att uppgifter om betalningsförsummelser, kreditmissbruk eller näringsförbud *samlas in, lagras eller lämnas ut* i kreditupplysningsverksamhet.

Vad som anges i andra stycket hindrar inte att uppgifter om betalningsförsummelser, kreditmissbruk eller näringsförbud *behandlas* i kreditupplysningsverksamhet.

Prop. 2000/01:50
Bilaga 6

Gallring

8 §⁴

En uppgift om en fysisk person skall gallras när det inte längre är nödvändigt att bevara uppgiften med hänsyn till ändamålet med registret.

Kreditupplysningar om fysiska personer som inte är näringsidkare får inte innehålla uppgifter om omständigheter eller förhållanden som är av betydelse för bedömningen av personens vederhäftighet i ekonomiskt hänseende, om tre år förflutit från utgången av det år då omständigheten inträffade eller förhållandet upphörde. Uppgifter som inte får lämnas ut skall efter den angivna tiden gallras ut ur register som används i kreditupplysningsverksamhet. Gallringen skall göras så snart det kan ske och i vart fall innan en upplysning lämnas om den som uppgiften avser.

En uppgift om en fysisk person som inte är näringsidkare skall gallras senast när tre år har förflutit från utgången av det år då den omständighet inträffade eller det förhållande upphörde som uppgiften avser.

Registerbesked

10 §

Var och en har rätt att mot skälig avgift hos den som bedriver kreditupplysningsverksamhet få skriftligt besked om huruvida det i verksamheten *finns* uppgifter *lagrade* om honom *och, om det finns sådana uppgifter, vad de har*

Var och en har rätt att mot skälig avgift hos den som bedriver kreditupplysningsverksamhet få skriftligt besked om huruvida det i verksamheten *behandlas* uppgifter om honom. *Behandlas sådana uppgifter skall besked lämnas om*

⁴ Senaste lydelse 1997:556.

för innehåll.

Prop. 2000/01:50
Bilaga 6

a) vilka uppgifter som behandlas,

b) om den registrerade är en fysisk person: varifrån uppgifterna har hämtats,

c) ändamålen med behandlingen och

d) till vilka mottagare eller kategorier av mottagare som uppgifterna lämnas ut.

Bestämmelserna i första stycket tillämpas inte i den utsträckning det skulle strida mot bestämmelserna i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen.

En begäran om besked enligt första stycket om en fysisk person skall göras skriftligen och vara egenhändigt undertecknad.

Kreditupplysningskopia

11 §⁵

När en kreditupplysning om en fysisk person lämnas ut, skall till den som avses med upplysningen samtidigt och kostnadsfritt sändas ett skriftligt meddelande om de uppgifter, omdömen och råd som upplysningen innehåller rörande honom och om vem som har begärt upplysningen.

När en kreditupplysning om en fysisk person lämnas ut, skall till den som avses med upplysningen samtidigt och kostnadsfritt sändas ett skriftligt meddelande om

a) vem som bedriver kreditupplysningsverksamheten,

b) ändamålen med behandlingen,

c) möjligheten att få rättelse,

d) de uppgifter, omdömen och råd som upplysningen innehåller om honom och

e) vem som har begärt upplysningen.

Vad som sägs i första stycket gäller också när en kreditupplysning lämnas om ett handelsbolag eller kommanditbolag.

Vad som sägs i första och andra stycket gäller inte kreditupplysningar som lämnas genom offentliggörande på ett sådant sätt som avses i tryckfrihetsförordningen eller yttrandefrihetsgrundlagen.

Vad som sägs i första och andra styckena gäller inte kreditupplysningar som lämnas genom offentliggörande på ett sådant sätt som avses i tryckfrihetsförordningen eller yttrandefrihetsgrundlagen.

⁵ Senaste lydelse 1997:556.

Rättelse

12 §⁶

Förekommer anledning till *misstanke* att en uppgift i kreditupplysning som lämnats under den senaste tolv månadersperioden eller i register som används i kreditupplysningsverksamhet är oriktig eller missvisande, skall den som bedriver verksamheten utan dröjsmål vidta skäligen åtgärder för att utreda förhållandet.

Visar sig uppgiften vara oriktig eller missvisande, skall den, om den förekommer i register, rättas, kompletteras eller uteslutas ur registret. Har uppgiften tagits in i en kreditupplysning som lämnats på annat sätt än som avses i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen, skall rättelse eller komplettering så snart det kan ske tillställas var och en som under den senaste tolv månadersperioden fått del av uppgiften. Har uppgiften under den senaste tolv månadersperioden lämnats i periodisk skrift eller i en kreditupplysningsverksamhet som bedrivs genom återkommande offentliggöranden enligt yttrandefrihetsgrundlagen, skall rättelse eller komplettering så snart det kan ske införas i ett följande nummer av skriften eller motsvarande form av offentliggörande enligt yttrandefrihetsgrundlagen. Vad som sägs i detta stycke gäller dock *icke*, om uppgiften uppenbarligen saknar betydelse för bedömningen av vederbörandes vederhäftighet i ekonomiskt hänseende.

Finns det anledning att *misstänka* att en uppgift som behandlas i kreditupplysningsverksamhet eller som har lämnats i en kreditupplysning under den senaste tolv månadersperioden är oriktig eller missvisande, eller att den annars har behandlats i strid med denna lag, skall den som bedriver verksamheten utan dröjsmål vidta skäligen åtgärder för att utreda förhållandet.

Visar det sig att uppgiften är oriktig eller missvisande, eller att den annars har behandlats i strid med lagen, skall den, om den förekommer i register, rättas, kompletteras eller uteslutas ur registret. Har en oriktig eller missvisande uppgift tagits in i en kreditupplysning som lämnats på annat sätt än som avses i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen, skall rättelse eller komplettering så snart det kan ske tillställas var och en som under den senaste tolv månadersperioden fått del av uppgiften. Har uppgiften under den senaste tolv månadersperioden lämnats i en periodisk skrift eller i en kreditupplysningsverksamhet som bedrivs genom återkommande offentliggöranden enligt yttrandefrihetsgrundlagen, skall rättelse eller komplettering så snart det kan ske införas i ett följande nummer av skriften eller motsvarande form av offentliggörande enligt yttrandefrihetsgrundlagen. Vad som sägs i detta stycke gäller dock *inte*, om uppgiften uppenbarligen saknar betydelse för bedömningen

⁶ Senaste lydelse 1991:1563.

av vederbörandes vederhäftighet i Prop. 2000/01:50
ekonomiskt hänseende. Bilaga 6

Har en fråga om rättelse eller liknande åtgärd tagits upp efter framställning från den som uppgiften avser, skall denne kostnadsfritt underrättas om huruvida sådan åtgärd vidtagits.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2001.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2000-10-30

Närvarande: f.d. justitierådet Staffan Vängby, justitierådet Leif Thorsson, regeringsrådet Rune Lavin.

Enligt en lagrådsremiss den 12 oktober 2000 (Justitiedepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i kreditupplysningslagen (1973:1173).

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av ämnesrådet Anita Wickström.

Förslaget föranleder följande yttrande av *Lagrådet*:

5 §

Enligt fjärde stycket i paragrafen får personuppgifter utan hinder av 10 § personuppgiftslagen behandlas utan samtycke i kreditupplysningsverksamhet. Det kan ifrågasättas om bestämmelsen är förenlig med EG:s dataskyddsdirektiv. I motiveringen åberopas som skäl för att så är fallet bestämmelserna i artikel 7 e) och f) i direktivet.

Enligt artikel 7 f) får personuppgifter behandlas utan den registrerades samtycke om behandlingen är nödvändig för ändamål som rör berättigade intressen hos den registeransvarige eller hos den eller de tredje män till vilka uppgifterna har lämnats ut, utom när sådana in-tressen uppvägs av den registrerades intressen eller dennes grundläggande fri- och rättigheter som kräver skydd under artikel 1.1, dvs. särskilt rätten till privatliv. Det är här fråga om intresseavvägning där kommersiella intressen står mot den enskildes intresse av att få ha sina uppgifter i fred. Bara i undantagsfall bör den personuppgiftsansvariges intresse av behandlingen anses väga över intresset hos en registrerad som uttryckligen motsatt sig behandlingen (jfr SOU 1997:39 s. 362 f). Lagrådet menar att ifrågavarande punkt, som kan sägas utgöra en reservbestämmelse i förhållande till föregående punkter i paragrafen, inte ger erforderligt stöd för en generell föreskrift om att personuppgifter i kreditupplysningsssammanhang får behandlas utan den registrerades samtycke.

Artikel 7 e) medger att personuppgifter får behandlas utan den registrerades samtycke bl.a. om behandlingen är nödvändig för att utföra en arbetsuppgift av allmänt intresse. Vissa skäl som anförs i motiveringen och som kan sägas gå ut på att det gäller att skydda den enskilde mot dennes eget oförstånd hör knappast hemma i modern lagstiftning. I första hand åberopas emellertid att det är ett allmänt intresse att kreditupplysningsverksamhet kan bedrivas effektivt och att om möjligheten att behandla uppgifter i varje enskilt fall var beroende av att ett samtycke hade lämnats, så skulle effektiviteten allvarligt hämmas och fördyringar uppkomma. Det är här fråga om en värdering där större eller mindre vikt kan tillmätas det ena eller andra intresset. Till dess frågan eventuellt avgjorts av EG-domstolen kan en sådan värdering antas ligga inom ramen för vad direktivet tillåter.

Enligt artikel 14 första stycket a) skall dock medlemsstaterna tillförsäkra den registrerade rätten att åtminstone i de fall som avses i artikel 7 e) och f) när som helst av avgörande och berättigade skäl som rör hans personliga situation motsätta sig behandling av uppgifter som rör honom, utom när den nationella lagstiftningen föreskriver något annat. Enligt lagrådsremissen behöver det utöver bestämmelsen i förevarande paragraf att upplysningar får behandlas utan den enskildes samtycke inte dessutom uttryckligen anges att den enskilde inte heller kan motsätta sig en viss behandling av personuppgifter eller ett utlämnande av vissa uppgifter. Lagrådet är inte helt övertygat om att denna bedömning är korrekt. Större trygghet för att kreditupplysningslagen kommer att anses överensstämja med datadirektivet skulle vinnas, om till det föreslagna stycket läggs meningen: ”Den registrerade kan inte heller motsätta sig behandlingen”.

6 §

Förslaget innebär bl.a. att behandlingen av uppgifter om åtgärder enligt socialtjänstlagen och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade inte längre skall kräva Datainspektionens medgivande. Anledningen är att dataskyddsdirektivet som är ett harmoniseringsdirektiv inte medger förbud mot behandling av dylika uppgifter. Enligt Lagrådets mening innebär den föreslagna lagändringen en försvagning av den enskildes integritetsskydd. Till skillnad från vad som anges i motiveringen anser Lagrådet att beslut enligt de båda nämnda lagarna kan komma att innehålla viktig information från kreditvärde-ringssynpunkt. Den omständigheten att information av denna art hittills inte använts i någon större utsträckning kan bero på att kreditupplysningsföretagen avstått från att söka medgivande hos Datainspektionen. Om behandlingen av dessa uppgifter släpps fri, kommer det inte att finnas någon direkt tillbakahållande faktor i hanteringen av uppgifterna.

Bestämmelserna i 7 kap. 4 § sekretesslagen omfattar beslut enligt båda lagarna. De ifrågavarande uppgifterna bör därför inte kunna erhållas från en socialnämnd. Däremot bör det i allmänhet inte möta något hinder för ett kreditupplysningsföretag att få tillgång till förvaltningsdomstolars domar med tillhörande bilagor i frågor som gäller tillämpningen av någondera lagen.

Lagrådet vill med det sagda peka på den faktiska möjlighet som här öppnar sig för kreditupplysningsföretag att använda social information i sin verksamhet. Dataskyddsdirektivet tycks dock inte möjliggöra att uppgifter om åtgärder enligt socialtjänstlagen och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade får behålla sitt hittillsvarande skydd enligt kreditupplysningslagen.

Övergångsbestämmelse

Några övergångsbestämmelser föreslås inte. Enligt motiveringen innebär förslaget, att personuppgiftslagens grundläggande krav på behandling av personuppgifter skall gälla också i kreditupplysningsverksamhet, att kraven skall tillämpas bara om personuppgiftslagen är tillämplig. Om

personuppgiftslagen enligt sina övergångsbestämmelser inte är tillämplig, skulle kraven alltså inte tillämpas.

Enligt 5 § första stycket andra meningen i förslaget ”gäller” vissa angivna bestämmelser i personuppgiftslagen för sådan behandling av personuppgifter som omfattas av personuppgiftslagen. Av bestämmelsen kan utläsas att den skall tillämpas på sådan behandling av personuppgifter på vilka personuppgiftslagen i princip är tillämplig. Visserligen skulle ordet ”omfattas” kunna anses undanta sådan behandling som personuppgiftslagen inte skall tillämpas på enligt övergångsbestämmelserna till lagen. Formuleringen kan emellertid föranleda tvekan i det hänseendet. Det är också så att i vissa hänseenden, t.ex. i fråga om manuell behandling, är det endast vissa angivna paragrafer, bland dem just 9 §, som inte är tillämpliga. Den angivna avsikten bör ges ett klarare uttryck genom en övergångsbestämmelse som förslagsvis kan ges följande lydelse: ”I stället för 5 § första stycket tillämpas 5 § i dess äldre lydelse i fråga om sådan behandling av personuppgifter för vilken 9 § personuppgiftslagen (1998:204) enligt övergångsbestämmelserna till den lagen inte är tillämplig.”

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 30 november 2000

Närvarande: statsministern Persson, ordförande, och statsråden Thalén, Winberg, Ulvskog, Sahlin, von Sydow, Östros, Messing, Engqvist, Rosengren, Larsson, Wärnersson, Lövdén, Ringholm

Föredragande: statsrådet Lövdén

Regeringen beslutar proposition 2000/01:50 Kreditupplysningslagen och dataskyddsdirektivet

Författningsrubrik	Bestämmelser som inför, ändrar, upphäver eller upprepar ett normgivningsbemyndigande	Celexnummer för bakomliggande EG-regler
---------------------------	---	--

Kreditupplysningslagen
(1973:1173)

Celex 31995L0046